

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Svenska
Historiska
BERÄTTELSE

I ROMANTISK FORM

AF

F . . t.

III.

EN ÄDEL DROTTNING.

STOCKHOLM
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

Pris 1 kr. 50 öre.

Se omslagets sista sida!

Wm. B. Eddy
1870

Wm. B. Eddy
1870

Wm. B. Eddy
1870

Wm. B. Eddy
1870

Wm. B. Eddy
1870

SVENSKA HISTORISKA BERÄTTELSE

I ROMANTISK FORM

AF

F . . T.

III.

EN ÄDEL DROTNING

STOCKHOLM
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1881.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1881.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1881.

I.

Konungen.

Carl XI:te var 17 år, då han tillträdde regeringen en vacker välväxt yngling med en viljans fasthet, som tidigt gjorde sig gällande.

Landets tillstånd var vid denna tidpunkt svårare än någonsin. Sverige, som vid Carl X:des död stod på höjden af sin ära, hånade under förmyndareregeringen, år efter år, sjunkit i allt djupare betryck och oreda. Bremiska kriget höjde icke dess anseende hos utrikes makter, men det åstadkom en fruktansvärd förvirring inom rikets drätselverk.

För att skaffa medel att bestrida löpande utgifter hade regeringen afslutat en allians med Frankrike och mot höga subsidier lofvat skicka trupper till Tyskland, för att bemöta Hollands angrepp. Men man gjorde sig ingen brådska med saken; inskeppningen af trupperna fördröjdes månad efter månad, och den franske ambassadören vände sig slutligen med sina påminnelser till konungen. Ung och oerfaren utan en aning om de invecklade förhållanden, hvori han befann sig, ansåg Carl såsom en hederssak att hålla den ingångna förbindelsen. Han förstod icke, att den endast var en penning-spekulation af förmyndareregeringen, som dermed afsåg att för ögonblicket rädda sig ur förlägenheten.

Detta krig, börjadt utan alla politiska planer och afsedt att föras på utländsk botten, blef genom Danmarks fredsbrott inom kort ett försvarskrig inom Sveriges egna gränser. Carl gick gladt och modigt dertill, men härunder öppnades hans

ögon allt mera för landets verkliga ställning; man kunde icke dölja för honom finansernas förfall, flottans eländiga och arméns utblottade tillstånd. Dag efter dag sjönk hans förtroende till förmyndare och råd samt till generalerna, som förlorade den ena träffningen efter den andra. Det dröjde icke länge, innan han ansåg sig stå utan all menskelig hjälp, endast hänvisad till sig sjelf.

Krigets olyckor, osäkerheten för framtiden, allt detta likasom förstenade honom. Djupt svärmod intog hans själ, hans misstro till sin omgivning alstrade skygghet, och den 20-årige konungen insvepte sig i en slöja af den envisaste tystlåtenhet. Men härunder fördubblades hans egen verksamhet; sjelf ingrep han i de minsta bestyr, hans beslut blefvo hastiga och orubbliga. Han hörde på alla, men lydde endast sin egen öfvertygelse.

Det mod, det dödsförakt, den allt försakande fosterlandskärlek, han ständigt visade, gjorde honom afgudad så väl af officerare som soldater.

Efter det minnesvärda slaget vid Lund ljusnade Carls lynne på samma gång som utsigterna för Sveriges framtid. Alltmera tog han makten i sin hand, och förmyndare och råd fingo endast bekräfta hvad han beslutat.

Ändtligen afslöts i Lund freden mellan Sverige och Danmark; men djupt förändradt utgick vårt fädernesland ur detta krig. Stora sträckor af landets område voro förhärjade af fiendehand, städerna afbrända och utplundrade, fartygen sönderhuggna och bortförda. Byarna stodo öde, egorna osådda och boskapen var utdöd. Skatterna, uppdrifna till det yttersta, hade tömt alla tillgångar. Krigsmakten var försvagad, och flottan förstörd, under det många tecken på den politiska synkretsen bebådade utbrottet af ett nytt krig.

Botandet af dessa brister, förberedelserna att förekomma och möta stundande faror, återställandet af den skakade samhällsbyggnaden på nya och säkra grundvalar — sådana voro

de uppgifter, hvilkas lösning efter den nyvunna freden kräfdes af landets styrelse.

Detta allt både insåg och erkände Carl; men hvar skulle man taga medlen? Handeln befans i yttersta vanmakt, drättselverket förklarade sig ur stånd att betala embetsmännen deras löner; allt var tillgripet, äfven det som var afsedt för konungens egen hofhållning — ingenting hjälpte, afgrunden stod icke mera att fylla.

Då framlade Johan Gyllenstjerna, konungens förtrognaste vän, ett förslag till ytterligare reduktion. På inkomsten af de återtagna godsen kunde en ständig krigsmakt grundas och riket göras oberoende af främmande subsidier.

Den outsläckliga harm, konungen erfor mot alla dem, som genom en felaktig förvaltning, liknöjdhet eller egennyttia, bringat riket i denna yttersta nöd, qvafde hos honom alla för- mildrande intryck.

Bättre att hundra lida än tusen, sade han, och gick till alla delar in på Gyllenstjernas förslag.

Denne senare, lika oegennyttig som konungen, lika skningslös, när det gälde rikets väl, gick med allt nedbrytande kraft fram mot sitt mål, utan att rygga tillbaka för några svårigheter. I detta klyftiga hufvud uppgjordes förslaget till en allians med Danmark, hvilken afsåg ett närmande mellan de skandinaviska rikena, så i yttre som inre politik. Han ville grundlägga en arfförening mellan begge kungaätterna och bana vägen härtill genom Carl XI:tes förmälning med prinsessan Ulrika Eleonora.

En förlofning dem emellan hade redan några år förut egt rum; men prinsessans broder, Kristian V:te, och den svenska enkedrottningen sågo den begge lika ogerna. Prinsessan hade emottagit konungens ring och hofvets lyckönskningar — då kriget utbröt mellan Sverige och Danmark, och giftermålsförbindelsen blef afbruten.

Så väl Hedvig Eleonora som ett parti inom Sverige sökte

förmå konungen att välja en annan brud; som vanligt åhörde han deras förslag, men när man trodde sig hafva vunnit honom därför, svarade han kallt, att han aldrig ämnade öfvergifva den, han en gång förlofvat sig med.

Innan ännu en förbindelse var ifrågasatt mellan konungen och prinsessan, hade Ulrika Eleonora, med den första kärlekens värma, fäst sig vid den unge hjälten. Hon hade hört talas om hans gudsfruktan, hans oskuld och rena seder. Hon trodde sig i hans lynne finna en öfverensstämmelse med sitt eget, och då Nils Bjelke framställde Carl XI:s anhållan om hennes hand, svarade hon genast ett blygt ja!

Men sedan förlofningen var bruten, sökte man förmå henne att ingå en annan förbindelse. Kejsar Joseph i Österrike hade blifvit enkling, och den unga danska prinsessan ansågs vara en honom värdig brud. Kristian V:te understödde förslaget; men hon förklarade, att hennes gifna löfte aldrig kunde rubbas. I de fester, som gäfvos i Köpenhamn med anledning af Danskarnes vunna framgångar, deltog hon icke, men understödde deremot och beskyddade de svenske fångar, som blifvit dityrda. För att kunna hjälpa dessa olyckliga, sålde och pantsatte hon sina dyrbarheter, ja till och med sin förlofningsring.

Vid de fredsunderhandlingar, som uppgjordes i Lund, väcktes från dansk sida ånyo giftermålsförslaget; konungen tackade, och Gyllenstjerna reste öfver till Köpenhamn, som det sades för att förnya frieriet och afhemta bruden, men långt mer för att slita de återstående tvistefrågor, som stodo i sammanhang med fredsverket, och förnämligast skickligt inleda förslaget om en arfförening.

Underhandlingarna i Köpenhamn fortgingo med raskhet, fredsverket beseglades, och lysande festligheter anställes vid danska hofvet med anledning af den ingångna förlofningen. Gyllenstjerna skref till konungen, att han stod färdig att till Sverige öfverföra den unge bruden, men bad att han efter

vedertagen sed skulle sända henne fästegåfvor, då hon aldrig erhållit någon annan än ringen.

Carl var ingen otålig fästman; tre gånger skref han och bad Gyllenstjerna uppskjuta resan och sade, att då stor nöd herskade i landet, ansåg han ej lämpligt att anskaffa dyrbarheter. Ej heller trodde han, att prinsessan satte mycket värde derpå. Men då Gyllenstjerna envisades, köpte han af enkedrottningen ett perlhalsband och ett par örhängen och skickade dem till Köpenhamn.

Hedvig Eleonora hade på konungens begäran kommit till Halmstad för att taga emot prinsessan; men hon var förbitterad öfver den blifvande förmälningen; sjelf en holsteinsk prinsessa, hyste hon ett ärflikt hat till danska kungahuset och gjorde allt hvad hon förmådde för att hos konungen inblåsa den ovilja, som uppfylde hennes egen själ.

II.

Drottningen.

Under de sista dagarna af Ulrika Eleonoras vistande i Köpenhamn begagnades hvarje tillfälle att visa den unga älskade prinsessan den tillgifvenhet, som höga och låga, gamla och unga, hyste för henne. Allmogens qvinnor buro till henne hemstickade strumpor, flätade videokorgar och konstigt utskurna träskedar. Den tacksamhet, hvarmed hon tog emot de ringa gåfvorna; hennes yttrande att hon ville bli ett föreringsband mellan Sverige och Danmark och slutligen hennes helsningar till de hemmavarande, att hon i sina böner till

Gud alltid skulle innesluta det danska folket, allt detta upp-
rörde och intog dessa enkla människor, och de smälte i tårar,
när de skiljdes ifrån henne.

De förnäma öfverbjödo hvarandra i lysande festligheter.
Vid ett fyrverkeri sågos hennes och Carl XI:s namn brinnande
bredvid hvarandra. Någon yttrade, att den, hvars namn först
slocknade, skulle först dö. Lågorna i prinsessans namn mat-
tades och försvunno, medan konungens ännu brann klart och
lysande. Jag önskar, att tecknet måtte blifva sannspädt,
sade Ulrika, och att Gud ville bevara mig från den sorgen
att öfverlevfa min blifvande gemål.

Dyrbara gåfvor lemnades henne, och konung Kristian
öfverraskade henne med en skänk af de ädelstenar och den
förlofningsring, som hon sålt för att understödja de i Dan-
mark fångna svenskarne.

Hela staden var i rörelse den dag hon skulle resa: det
var som hvar och en hade förlorat en kär anförvandt, och
när hon slutligen från vagnen tillropade dem sitt sista farväl,
då viftade tusentals näsdukar, allas ögon voro fyllda med tår-
rar, och ett utrop af gemensam klagan följde henne från
den böljande folkhoppen.

Åtföljd af konungen, sin broder och sin mor, Drottning
Sofia Amalia, afreste prinsessan till Fredriksborg. Påföljande
dag följde den kungliga familjen henne till Helsingör, deri-
från afresan skulle ske.

Den 4:de Maj 1680, en klar solig morgon, låg en präk-
tig kunglig slup vid hamnen i Helsingör. Den var invändigt
prydd med purpurrödt sammet och guld och i fören svajade
svenska och danska flaggorna. En ofantlig folkmassa böljade
rundt omkring, och på allas läppar låg namnet Ulrika Eleonora.

Omgifven af mor och syskon jemte ett talrikt följe, när-
made hon sig. Ännu en gång tog hon afsked af sina anhö-
riga och vände sig derefter till det omgifvande folket: måtte
jag allt framgent blifva i Danmark ihåkommen med samma

kärlek som nu, sade hon — och då Gud i sin försyn kallat mig till ett annat rike, så beder jag honom gifva mig kraft till ett sådant uppförande, att jag också der, vid den sista skilsmessan, må beledsagas af mina undersåtars kärlek och saknad. Och derefter räckte hon handen till Johan Gyllenstjerna, som ledsagade henne ned i slupen. Endast hertiginnan Fredrika Amalia medföljde jemte tvenne danska herrar; slupen upptogs för öfrigt af Gyllenstjernas talrika följe.

Fartyget, fördt af den skicklige amiralen Nils Juel, gungade snart fram öfver den lugna vattenytan, under det tusentals lefverop höjdes från stranden och dånande salvor och styckeskott ljödo både från danska och svenska sidan.

Med fromma böner och önskningar hade Ulrika Eleonora skilt sig från Danmark; hon fortsatte dem på öfverresan. De sammanknäppa händerna, den fromma blicken, som var lyftad mot himlen, de klara tårar, som perlade öfver de bleka kinderna, förrådde, att hennes tankar och själ voro på himmelsfärd till hennes rätta fädernesland.

Carl XI hade låtit antyda sin önskan att ett så litet sällskap som möjligt skulle åtfölja prinsessan: Sveriges tillgångar medgäfvos icke någon större högtidlighet, hette det. Nu kom hon allena, endast åtföljd af sin syster, som skulle lemna henne, så snart hon landstigit på svensk botten.

Kl. $\frac{1}{2}$ 10 på morgonen var man så nära Helsingborgs hamn, att man kunde se huru den var öfverfylld af menniskor. Alla fartyg flaggade och mannade rå. Jubelrop och styckeskott blandades; det ringde från kyrkorna. Den unga prinsessan syntes mycket upprörd, hennes blickar voro i spänd väntan fästa på stranden, och när slupen närmade sig så mycket, att man började urskilja föremålen, vinkade hon Gyllenstjerna till sig: Visa mig konungen — sade hon.

Denne dröjde med svaret; han hade redan en stund förgäfvos spejadt efter honom; mycket förlägen svarade han, att endast enkedrotteingen syntes vid stranden, och att konun-

gen, som hatade all offentlighet, förmodligen valt ett lämpligare tillfälle för deras första möte.

Ett uttryck af sviken förväntan flög öfver det bleka ansigtet; hon fattade systemens hand och stod till det yttre lugn, medan slupen landade.

Omgifven af hela sitt hof, klädt i praktfulla dräkter, stod Hedvig Eleonora, den mest lysande af alla, pratande och skratande med sin biktfader. Mattor voro utlagda för landstigningen, och en barriere deromkring till skydd mot den påträngande folkmassan.

När slupen lagt till, väntade man, att enkedrottningen skulle gå ner för att taga emot prinsessan; men hon fortsatte sitt samtal utan att ens vända på hufvudet. Gyllenstjerna tvekade ett ögonblick, sedan bjöd han prinsessan handen; men hon gjorde en afböjande rörelse och vände sig till sin syster. Hand i hand lemnade de båda prinsessorna slupen och närmade sig drottningen under folkets stormande jubelrop. Nästan ängestfullt vände den unga bruden sina blickar mot den fruktade svärmodern; då mötte hon ett par strålände ögon, som betraktade henne med uttryck af beundran och deltagande. De tillhörde en officer, som stod nära drottningen, och som nu gjorde henne uppmärksam på att prinsessan nalkades. Ulrika erfor en af dessa aningar, som för en sekund öppna framtidens förlåt och visa faran, utan att låta oss ana, hvori den skall bestå. I samma ögonblick vände sig drottningen och gick några steg emot prinsessan; men hennes helsning var kall, afmått, nästan fränstötande. Långt vänligare var bemötandet mot Fredrika Amalia, men så var också denna furstinna gift med hennes egen broder, hertigen af Holstein Gottorp. Förgäfves sökte hon förmå denna senare att stanna kvar öfver brölloppet; Fredrika Amalia lät drottningen umgälla den köld, hon visat hennes syster. Efter en öm hjertlig omfamning skildes de begge sistnämnda åt. Hertiginnan gick tillbaka ned i slupen och återvände till Danmark.

Ulrika Eleonora beherskade afskedets smärta och följde, till utseendet lugn, sin stolta svärmoder till den med sex hvita hästar förspända paradvagnen. Drottningen tog först plats och lemnade högra sidan åt prinsessan, men denna satte sig ödmjukt baklänges och lät sålunda enkedrottningen ensam intaga och behålla båda de förnämsta platserna. Hedvig Eleonora lät detta väl behaga sig, och sålunda höllo de begge furstinnorna sitt intåg i staden.

Vid framkomsten till den för dem tillredda bostaden presenterades, såsom prinsessans första hofjungfru, den stolta och sköna Sigrid Oxenstjerna. Ulrika helsade henne med värdighet och sade, att hon skulle blifva henne en tillgifven vän.

Valet af öfriga hofjungfrur lemnades till prinsessans eget godtfinnande.

Såsom tillfällige kammarherrar presenterades herr Carl Soop och kaptén Bengt Liewen. Hos den sistnämnde kände hon igen dessa talande ögon, som nästan skrämt henne nere vid stranden. Hennes oskyldiga sinne undrade på att hon i dem kunnat finna något fruktansvärdt.

Bengt Oxenstjerna jemte många af den kringboende adeln hade infunnit sig för att helsa henne välkommen; mot alla var hon vänlig och förbindlig; det låg en hjertats godhet i hennes väsende, hvilken måste intaga en hvar till hennes förmån. Utan att vara en skönhet, vann hon, ju mera man såg henne. Pannan hög och hvit, ögonen gråblå, men djupa och genomträngande. Det runda, väl bildade ansigtet omgafs af kastanjebruna lockar och öfver munnen låg ett drag af oskyldig, nästan barnslig glädje. Alla lyckönskade i sitt sinne så väl konungen som landet till en sådan drottning.

Ulrika var glad, när hon om aftonen ändtligen blef allena och med bön och tårar fick söka lindring för sitt qualda hjerta. Att konungen icke längtade efter henne så som hon efter honom, det smärtade henne djupt. Redan nästa dag skulle de svära hvarandra tro och kärlek, och de hade ännu icke sett

hvarandra. I brinnande böner anförtrodde hon både honom och sig i Herrans hägn och gick sedan att söka en behöflig hvila; men sömnen flydde från hennes läger, och morgondagens sol såg hennes bleka, förgråtna ansigte.

Enkedrottningen hade lyckats göra konungen missnöjd med den ingångna förbindelsen; oviljan mot Danmark grodde i hans själ, och han ångrade, att han gifvit efter för Gyllenstjernas råd och önskningar. Modrens tårar och föreställningar väckte tanken på en brytning; tyst och sluten såsom alltid behöll han det dock tills vidare för sig. Men att sjelf emottaga den brud, han kanske om några dagar skulle skicka tillbaka, det kunde, det ville han icke. Äfven enkedrottningen nekade att nere vid bryggan taga emot den kungliga bruden, och när hon slutligen samtyckte dertill, var det endast, som hon sade, för att befria konungen derifrån.

Oviss med sig sjelf, orolig och tvekande, tillgrep Carl sin vanliga utväg, att under en vild jagt samla sina tankar och fatta sitt beslut.

Hans sonliga kärlek led vid tanken på en förbindelse som modren afskydde, och som hon sade skulle blifva orsaken till hennes död. Han hade af politiska skäl låtit öfvertala, sig dertill; kärlek hyste han icke till Ulrika Eleonora mer än till någon annan; men han hade gifvit sitt löfte, och det hade han för sed att hålla till det yttersta. Beslutet stannade därför vid att han *troligtvis* skulle gifta sig med prinsessan, men att hans mor alltid skulle innehafva första rummet i hans hjerta, liksom hon också skulle intaga det förnämsta vid hofvet.

Redan långt förut var det bestämdt, att förmälningen skulle ega rum på herregården Skottorp, tillhörig hofkanslern

Örnstedt. Konungen befriades härigenom att bjuda många gäster och kunde dessutom iakttaga den enkelhet, han älskade.

Tidigt på morgonen afreste enkedrottningen och prinsessan till bröllopsgården. Konungen infann sig icke förr än senare, klädd i vanlig jagtdrägt. Prinsessan, som genast blef underrättad om hans ankomst, väntade honom med klappande hjerta.

Men han kom ej så snart; det första besöket gälde enkedrottningen.

Hedvig Eleonora, som icke var begåfvad med godt hufvud, hade deremot en fintlighet och en seghet att hålla fast vid hvad hon önskade, som oftast ledde till det åsyftade målet.

Med ett uttryck af undertryckt sorg omfamnade hon den älskande sonen och sade honom, att hon uppoffrat sin egen stolthet för att efterkomma hans önskningar.

Konungen var dyster och fåordig. Efter sin vana mätte han rummet med stora steg.

Drottningen suckade, torkade ögonen och nedkallade himmelens välsignelse öfver den stundande förbindelsen.

Då visade han henne ett anonymt bref, som han erhållit samma morgon.

Det innehöll ett gyckel öfver prinsessans simpla utseende, beklagade att enkedrottningen hädanefter skulle taga platsen nedom en så obetydlig prinsessa och talade om den seger, danska hofvet vunnit.

Saken kan nu mera icke hjälpas, klagade drottningen.

Om hon misshagar mig, skickar jag henne tillbaka — utropade konungen i vredesmod — jag går genast för att se henne.

Smärtsamt berörd af konungens likgiltighet, hade Ulrika Eleonora som vanligt tagit sin tillflykt till bönen och bibeln. Der hade hon hemtat styrka att möta hvad som än väntade henne.

Blek, med förgråtna ögon, men med en obeskrifligt ljuf

värdighet i hela sitt väsen, emottog hon det länge väntade besöket.

Carl, som föreställt sig en blyg, leende flicka, öfverraskades vid hennes åsyn. Ömsesidig förlägenhet förstummade begge, och efter ett kort samtal, endast innehållande tomma höflighetsfraser, bugade sig konungen och gick.

Ändtligen hade Ulrika sett föremålet för sin första och enda kärlek; han var just sådan hon hade tänkt sig honom. Hur gerna hade hon icke velat stryka rynkorna ur hans panna, framlocka leendet på hans läppar! Hon kände lifligare än någonsin, att hon älskade honom. Ehuru öfvertygad i sin själ, att han icke delade denna känsla, föll hon på sina knän och nedkallade Guds rikaste välsignelse öfver konungen och alla hans företag.

Carl skyndade ner i trädgården, der Johan Gyllenstjerna mötte honom.

Denne hade sedan föregående dag förgäfvets sökt konungen.

»Kunde du icke ha skaffat mig en vackrare gemål!» — voro hans första ord.

»Nej, ers Majestät, svarade gunstlingen, och det skall visa sig, att inom henne bor en engel, som snart eröfrar konungens hjerta».

»Aldrig!» svarade Carl bestämdt; »hon blir mor för mina barn, men på mina beslut och handlingar får hon icke inverka; det har jag heligt lofvat enkedrottningen».

»Då lärer hennes lif icke blifva särdeles lyckligt!» genmälte Johan Gyllenstjerna.

»Lyckligt!» utropade konungen. »Den enda lycka jag sökt och funnit i lifvet, har varit att, med Herrens hjälp, uppfylla min pligt. Den som vill stå mig nära, får icke bereda sig på bättre».

För bibehållandet af en efterlängtdad fred, och med fästadt afseende vid de fördelar, landet en gång kunde hafva deraf, ansåg Carl att så väl enkedrottningens som hans egna

önskningsar borde ge vika, och gaf genast befallning, att förmälningen skulle ega rum samma afton i Skottorps stora festsal.

Med harm emottog enkedrottningen underrättelsen derom, men hennes biktfar tröstade henne dermed, att det inflytande hon egde på konungen var allt för stort, för att kunna rubbas af en så obetydlig person som Ulrika Eleonora.

Endast ett ringa antal personer inbjödos att öfvervara vigseln, och förmälningdagen hölls hemlig, dels för att undvika nyfikna åskådare, dels för att befria sig från franska ambassadören, som säkert hade tvingat sig till inträde på Skottorp, om man icke med list lyckats missleda honom rörande tiden för förmälningen.

Ulrika Eleonora ikläddes bruddräkten, bestående af hvitt silfvetyg. Det perlhalsband och de örhängen, hon erhållit af konungen, utgjorde hennes enda prydnader.

De första lyckönsningar, hon emottog, voro af de tre, som utgjorde hennes hof.

Sigrid Oxenstjerna frambar en dyrbar spetsnäsduk med det kungliga namnchiffret, broderadt i guld.

Herr Carl Soops gåfva bestod i en solfjäder, fint och konstrikt utskuren i elfenben.

Kapten Bengt Liewen hembar henne endast en vit lilja.

När Ulrika Eleonora emottog den, rodnade hon lätt; hon förstod eller anade den likhet, som fanns mellan henne och den enkla blomman, och utan vidare besinning satte hon den vid sitt bröst.

En glädjestråle blixtrade i Liewens ögon, medan den stolta hofjungfrun rynkade ögonbrynen.

Strax derefter infunno sig de danska sändebuden, som skulle ledsaga prinsessan till altaret, och något senare anmälles, att allt var i ordning för ceremonien.

Med lika mycket lugn som värdighet svarade Ulrika Eleo-

nora: Jag är färdig! — och gick till festsalen, åtföljd af sin lilla omgifning.

Konungen, likaledes klädd i hvitt silfvertyg, väntade henne redan.

Vigseln förrättades af biskop Spegel.

Under tronhimmeln, som uppbars af fyra rikets herrar, aflade nu Carl XI:te och Ulrika Eleonora löftet om att älska hvarandra i nöd och lust. Högt och tydligt eftersade konungen formuläret, men först i detta ögonblick framstod dess betydelse rätt klart för hans religiösa sinne. För första gången erfor han en känsla af deltagande för henne, som han tagit från hem och härd och flyttat till en främmande jord.

När sedan Ulrika Eleonora med hjertats fulla värma, allvarligt som om hon stått inför den Högstes anlete, med klar röst uttalade sina löften, då var det kärlekens morgongryning, som tändes i hans själ, och han kände, att en annan än hans mor hädanefter hade rätt till hans hjerta.

Efter ceremoniens slut var det nästan med ömhet han tilltalade sin unga brud och ursäktade den enkelhet, hvarmed förmälningen blifvit firad.

Sådant passar mig väl och öfverensstämmer mest med min böjelse — sade hon.

Ömma ord vexlades, det ena framlockade det andra, tvenne hjertan öppnade sig; det ena fullt och godvilligt, det andra motsträfvigt och endast på glänt. Men Guds renaste englar och små ljufva amoriner omsväfvade det unga paret; de förra hviskade om en tro och en kärlek, som öfverlefver tiden och finner sin fulländning först i evigheten. De senare om lifvets skönaste lycka, om tvenne makar, som älska hvarandra i lust och nöd, i lif och död.

Men enkedrottningen gissade hvad som föregick i deras hjertan, och afund, fruktan, ovilja intog hennes själ. Hon älskade, hon tillbad sin son; i 22 år hade hon varit enväldig drottning i Sverige. Måste hon nu på en gång förlora

allt som var henne dyrbart? Och skulle en ättling af det hatade danska kungahuset bli den som beröfvade henne denna hennes rättmätiga egendom?

I detta ögonblick närmade sig biktfadren och hviskade några ord i drottningens öra.

Hon lyssnade begärligt dertill, hon smålog nådigt och bifallande. Nästa ögonblick närmade hon sig triumferande det kungliga brudparet.

Vändande sig till Ulrika, frågade hon, visande på den hvita lilja, denna bar vid bröstet:

»Hvem är den lycklige, som redan stigit så högt i ers majestäts gunst, att drottningen på sjelfva bröllopsdagen bär hans gåfva?»

Ulrika rodnade starkt; nu först insåg hon, att hon begått en oförsigtighet.

»Jag emottog den af min kammarherre, kapten Liewen», svarade hon likasom ursäktande.

Enkedrottningen kastade en snabb blick på konungen; men han hade icke fästat något afseende vid det brott som blifvit begånget mot etiketten. Han älskade och, väckt ur sin första kärleksdröm, erfor han nästan harm öfver att hafva blifvit störd.

Förfriskningar kringbjödos, en enkel aftonmåltid serverades och gästerna åtskiljdes.

Men på sitt nattduksbord fann Karl ett papper, på hvilket stod skrifvet:

Konungen är bedragen!

Stilen var densamma som i det föregående anonyma brefvet.

Carl XI fruktade icke att strida mot fiender af kött och blod, men mot den hemliga angifvelsen, den formlösa förtälet stod han hjälplös och öfvergifven.

Dagen efter förmälningen var stor mottagning; ortens embetsmän och adel finga frambära sina välönskningar. En

stor festmåltid anrättades, hvarvid hofvet och den danska beskickningen spisade tillsammans.

Äfven franska ambassadören infann sig och fick framlära sina välönskningar.

I Halmstad anställdes åtskilliga festligheter för de nyförmälda, och den 11:te Maj afreste den danska beskickningen, missnöjd med den enkelhet, hvarmed bröllopet blifvit firadt, och isynnerhet med den bristande uppmärksamhet, Karl visade sin unga drottning.

Den solglimt, som tändes på hennes lyckas himmel, tycktes lika snart hafva utslocknat. Konungen hade blifvit mörk och sluten. I milda och ödmjuka ordalag hade Ulrika frågat om orsaken till hans nedtryckta sinnesstämning, och han hade svarat henne kort och afvisande.

Karl ville icke ens erkänna för sig sjelf, att han älskade sin gemål, och att svartsjukans qual tärde på hans själ. Han tviflade icke på hennes heder, hennes dygd; men han trodde, att hon älskade en annan. Hvarför annars dessa hemlighetsfulla varningar? Enkedrottningens besynnerliga förklaring vid hvarje oegennyttig handling af Ulrika lydte sålunda: Hon vet väl med sig något, som hon vill försona.

Karl var för stolt att forska och söka upplysning; han pressade det sårande törnet allt djupare in i sitt bröst och syntes för verlden kall och otillgänglig.

Danska sändebudet hade fått befallning att ordna drottningens lifgeding, men Ulrika förklarade, att hon med allt förtroende lemnade sig och sin egendom åt konungen och de af honom valda embetsmännen.

När sändebudet gjorde anmärkning häremot, svarade hon:

»Då jag icke vill annat än hvad som är rätt och billigt, så kunna ju konungen och hans embetsmän icke motsätta sig mina önskningar, utan att nedsätta sitt eget anseende. För öfrigt hoppas jag, att denna min eftergifvenhet skall till fördel för Danmark lätta underhandlingarna mellan de båda rikena.

Redan den 12:te Maj skiljdes hofvet åt; konungen måste resa omkring i landet för pågående viktiga arbeten, och de begge drottningarna togo vägen öfver Jönköping till Kungsör, der de skulle vistas några månader. Vi följa de senare.

Uppbrända byar, osädda åkrar, nöd och elände mötte dem öfverallt.

Det djupa svärmod, som hvilade öfver den unga drottningen vid resans början, försvann allt mer under fortsättningen deraf. Under bemödandet att lindra andras sorger glömde hon sina egna, och aldrig hade välgörenheten haft ett större och tacksammare fält. Med fulla händer delade hon ut af sitt rika penningförråd. Hvarje gång de stannade vid en gästgifvaregård, skickade hon Liewen och Soop att söka upp de eländiga stugorna och bringa hjälp åt deras egare.

Till de närmast belägna gick hon sjelf, antingen åtföljd af Sigrid Oxenstjerna eller också, och detta oftast, af en gammal tjenare. Hvar hon kom, mottogs hon som en himmelens utskickade. Qvinnor och barn, unga och gamla soldater, som kriget gjort till krymplingar, alla nedkallade välsignelser öfver hennes hufvud, och alla hjälpte hon så långt hon förmådde.

En afton hade de höga resande tagit in i en till en del afbränd bondgård. Hustrun var enka med fyra små barn; deras forna välmåga var förbytt i den yttersta fattigdom. Här såsom öfverallt vände Ulrika sorgen i glädje, afhjelpade behofven och talade tröstens ord till den fattiga qvinnan. Dagen derpå, när resan skulle fortsättas, fann hon sin vagn nästan beklädd med blommor, och vida ifrån hade folket strömmat till för att frambara henne sin hyllning.

Ulrika kände sig obeskrifligt lycklig härvid; hennes tårfyllda ögon strålade af glädje, och hon sade vid sig sjelf, att alla de sorger, som väntade henne i lifvet, voro en ringa ting att fördraga, när man blifvit förunnad den rättigheten att sprida välsignelse bland många tusende.

Ett stycke på andra sidan om Jönköping, der vägen var

nästan ofarbar, stupade tvenne hästar för enkedrottningens vagn, och man måste söka kvarter i granskapet. En utskickad återkom med det besked, att ett stycke derifrån inne i skogen låg en liten enstaka gård, som beboddes af fru Maria Torstensson, enka efter riksrådet. Deras gård i Bohuslän hade blifvit härjad och förstörd af fienden, och nöden hade tvingat dem att här söka en tillflykt.

De begge drottningarna lemnade genast sin vagn och anträdde till fots den eländiga vägen.

Vid framkomsten mottogos de af fru Maria och hennes fem döttrar, alla djupt sorgklädda. Enkedrottningen, som hade känt så väl den afidne som hans efterlevande husfru, yttrade det varmaste deltagande och frågade genast, hvad hon kunde göra för henne.

»Tag en af mina döttrar!» svarade den hårdt pröfvade qvinnan.

Hedvig Eleonora stannade genast med sitt val på den äldsta, en 20-årig flicka med ett vackert, men intet sägande ansigte.

»Vill ni anförtro en af de andra min vård?» frågade den unga drottningen med sin ljuftva stämma.

»Ack ers majestät!» sade den gråtande modern, »Ni lyfter dermed ännu ett bekymmer ifrån mig».

Ulrikas blickar hade redan fäst sig vid ett blygt rodnande ansigte och ett par bönfällande ögon, som sågo upp till henne.

»Vill du följa mig och blifva mig en trogen vän?» frågade hon sakta och räckte henne handen.

Den 17-åriga Märta tryckte den till sina läppar.

»Min drottning, jag älskar dig redan», sade hon.

Påföljande dag skedde afresan. De begge unga flickorna medföljde sina nya herskarinnor.

Ulrika var lycklig att ändtligen hafva funnit någon, som hon trodde skulle komma att hålla af henne. Och Märta, af

naturen glad och munter, med liflig uppfattning och varmt hjerta, egnade sin unga drottning en nästan tillbedjande kärlek och beundran».

Så långsamt färdades man, dels i följd af dåliga vägar, dels för enkedrottningens beqvämlighet, att nästan tvenne veckor åtgingo till resan mellan Halmstad och Örebro.

Der kom konungen drottningarna till mötes och följde dem sedan till Kungsör.

Hur gerna hade icke Ulrika velat berätta honom sina reseäfventyr, men hon vågade icke; mörkt allvar hvilade på konungens panna; han var djupt bekymrad, emedan hans trogne vän Johan Gyllenstjerna låg illa sjuk i Skåne och läkarne fruktade för utgången.

»Hans död skulle bli den största sorg, som kunde träffa mig», sade Carl.

»Jag har aldrig afundats någon människa», svarade Ulrika blygt, »men jag önskade att vara lika lycklig som han».

»Det kan endast förunnas åt några få», genmälte konungen mörkt och lemnade henne.

»Gud hjelpe mig att blifva en af dessa», hviskade Ulrika ödmjukt, i det hon blickade ut efter konungen,

Endast några få dagar dröjde Carl i Kungsör och reste derefter till de vestra landskapen att bese fästningarne.

De begge drottningarna hade hvardera sin egen hofhållning.

Bland Hedvig Eleonoras vilja vi endast omnämna hennes begge förnämsta hofjungfrur Maria och Hedvig Stenbock, kammarherren och öfverstelöjtnanten Lillie samt den unge arkitekten Nicodemus Tessin. Hos enkedrottningen vistades dessutom för tillfället Carl X:s systerdotter, prinsessan Juliana.

Vi känna redan till namnet de hofjungfrur och kavaljerer, som utgjorde den unga drottningens dagliga sällskap.

Hos den senare samlades man kl. 7 hvarje morgon till gemensam bön, som förrättades af hofpredikanten Carlberg.

Derefter intogs frukosten, och sedan gjordes vanligtvis en promenad i parken, då hvar och en hade frihet att yttra sig efter eget behag. Ulrika var glad bland de glada. Vanligtvis slogo de sig ner i den så kallade »Drottningens berså»; då förelästes någon omtyckt skriftställare eller samtalades, under det Ulrika och hennes damer sysselsatte sig med sömnad.

Liewen var en utmärkt föreläsare, och Ulrika hörde honom med nöje. Oftast var det dessa begge, hvilka diskuterade hvad som blifvit läst. Med ett ovanligt godt hufvud förenade den unge mannen en ridderlig entusiasm för allt skönt och ädelt. Ofta öfverraskades båda af likheten i sina åsikter. Ulrika gjorde detta endast nöje, men på Liewen verkade det som ett rus och stegrade än mer den tillbedjan, han egnade drottningen, och som han icke brydde sig om att dölja.

Sigrid Oxenstjerna följde dessa samtal med spänd uppmärksamhet; det vackra ansigtet lågade ofta af harm vid hans hänförelse, och med kalla, bitande ord sökte hon afkyla hans värma.

Märta Torstensson satt vanligtvis vid drottningens fötter. Detta älskvärda barn hade icke sin herskarinnas goda hufvud, men hennes hjerta var lika kärleksfullt; hon glömde sig sjelf för att tjena andra; att älska och bli älskad var hennes lefnads enda mål.

Karl Soop var en lefnadslustig 20-årig yngling, glad och skämtsam. Det var han som genom sina muntra upptåg lockade till skratt och löje. När Liewen blef allt för pathetisk, brukade han bäst finna det ord, som återkallade honom till verkligheten.

Vid återkomsten till slottet åtskiljdes man. Drottningen brukade några timmar sysselsätta sig med oljemålning, hvori hon egde en icke vanlig skicklighet. De fattiga och behöfvande i trakten, som önskade tala vid henne, fingo då tillträde. Ofta tog hon Märta med sig för att sjelf besöka

dem, och mången gång satte den fromma drottningen sig sjelf vid sjuksängen eller dödsbädden och föreläste högt ur »böckernas bok».

Kl. 12 åts middag. Hofpredikanten, som läste en kort bön, satt närmast drottningen vid bordet, och ofta vände sig samtalet kring religiösa ämnen.

Efter middagen hade hvar och en äter sin frihet; då skref Ulrika till Danmark eller till konungen. Ej sällan besökte hon derefter någon sjuk i trakten.

Kl. 4 samlades man äter, och nu företogs vanligtvis någon utfärd till lands eller vatten. Om vädret förhindrade alla utflykter, roade man sig med musik eller samtal inom hus.

Stundom måste också Ulrika med sitt hof tillbringa aftonen hos enkedrottningen, men då fick hon höra många bittra ord om Danmark och om sin egen värdighet. Hedvig Eleonora gjorde sig ett nöje att läsa upp stycken ur konungens bref, som bevisade det förtroende, han hyste till modren allena. Och den unga drottningen återvände hem för att tillbringa större delen af natten i tårar.

Men följande morgon visade hon sig äter med ett leende ansigte. Det var först småningom som de ständigt återkommande knappålsstygnen bredde likasom ett lätt sorgflor deröfver.

Efter en sådan afton, tillbringad hos enkedrottningen, var det tidigt påföljande morgon som kapten Liewen skyndade ut i parken till drottningens berså. Tvenne personer, hvilka sutto derinne och samtalade ifrigt, reste sig hastigt vid hans ankomst.

Den ena var Sigrid Oxenstjerna, den andra enkedrottningens biktfar, doktor Mylonius.

Begge blefvo mycket förlägna, och Liewen yttrade temligen sarkastiskt: »Om jag afbryter en syndabekännelse, skall jag genast gå».

Sigrid blef blodröd, medan vreden blixtrade i de mörka

ögonen. »Hvad ger anledning till en sådan förmodan?» frågade hon.

»Hvarje samtal mellan ett fromt skriftebarn och hennes lärare innefattar alltid en syndabekännelse. Jag förmodar att detta är anledningen, hvarför ni kommit hit!» genmälte presten.

»En from kristen lärar jag då icke vara efter ert begrepp», svarade Liewen, »ty jag har ingenting att bekänna».

»Då har jag heller ingenting mera här att göra» svarade presten, helsade vänligt och gick.

Sigrid satt kvar på samma plats, men färgen hade flytt från hennes kinder.

Liewen stod tyst, tills biktfadren icke mera syntes; då satte han sig bredvid henne. Jag ville tala mildt vid dig — sade han — men min själ är intagen af en sådan ovilja, att jag endast kan säga: blygs du icke, Sigrid, för ditt handlingssätt!»

Hon sprang häftigt upp. »Hur vågar du tilltala mig med sådana ord?» frågade hon.

»Derföre att du handlat falskt och bedrägligt och gjort dig ovärdig en hederlig mans kärlek».

»Bevis, bevis!» ropade hon nästan utom sig.

»Ditt samtal med Mylonius i går afton torde vara bevis nog!» svarade den uppretade Liewen.

»Ah, du lyssnade således!»

»Ni stodo i fönstersmygen bakom gardinen och jag på yttre sidan, då jag hörde dig säga: jag kan sätta min själs salighet i pant på att han älskar henne och är älskad tillbaka».

»Och hvem, hvem gälde detta, om icke den man som svurit mig trohet och nu bryter sina löften», utropade Sigrid, nästan ursinnig af förtviflan.

»Förblindad af din svartsjuka, vågar du kasta skugga på den renaste, den ädlaste qvinna», utbröt Liewen med stormande häftighet. »Nåväl, det är sant att jag älskar henne, som man

älskar ett helgon, att jag anser de ögonblick, jag tillbringar i hennes sällskap, såsom de lyckligaste i mitt lif, att hvarje tvifvel på henne träffar mig som den bittraste förolämpning, och att jag aldrig skall förlåta den, som vågat framkasta dem.

»Och jag — utropade Sigrid — bryter förbindelsen med den man, som fräckt vågar erkänna en brottslig kärlek till en annan qvinna!»

»Vare det så» svarade Liewen med en suck af lättnad; »der förtroendet icke finnes, der fins heller icke någon lycka. Vår förlofning har varit hemlig, brytningen är därför lätt gjord.»

»Farväl! — och Gud förlåte dig! . . .»

Och utan en handtryckning, utan att ens se sig om, gick han ifrån henne och lemnade den unga flickan, ett rof för den häftigaste sorg.

Hon skyndade hastigt upp på sitt rum och skickade bud, att hon icke kunde komma ned till bönen och frukosten.

Den högborna unga qvinnan hade några månader förut i hemlighet förlofvat sig med den unge mannen. Ungdom och skönhet hade dragit dem till hvarandra, och Liewen hoppades att snart skära sådana lagrar i fäderneslandets tjenst, att de skulle berättiga honom att begära Sigrids hand af hennes stolte fader.

Då enkedrottningen föreslog henne till hoffröken hos Ulrika Eleonora, förordade Mylonius på samma gång kapten Liewen till kammarherre; han hade upptäckt Sigrids kärlek och byggde sina planer derpå. Den unga flickan lofvade honom den fullkomligaste lydnad och var utom sig af glädje öfver att dagligen få vara tillsammans med sin fästman. Men den beundran, Liewen egnade drottningen, väckte genast hennes svartsjuka, och hon anförtrodde sig till Mylonius. Från den stunden beherskade han henne, och hur han använde sin makt hafva vi redan sett.

Samma morgon hade Ulrika erhållit bref från konungen. Han tackade henne i hjertliga ordalag för den välgörenhet

och omtanka, hon egnade åt de sjuka och fattiga, och sade henne, att när pligten manade honom att skipa rättvisa med omutlig stränghet, glädde det honom, att hans gemål, så långt hon kunde och förmådde, lade balsam på de svidande såren.

Vid detta beröm, det första hon erhöi af sin make, erfor den fromma drottningen en glädje, som likt ett rosen-skimmer spred sig öfver hennes anlete. Märta Torstenson yttrade, att hon såg nästan förklarad ut.

Konungen önskade, att någon af drottningens kammarherrar skulle resa till Strömsholm för att tillse, om slottets inredning var så fulländad, att hofvet — efter konungens hemkomst — kunde vistas der någon tid.

Vid frukosten gaf drottningen detta uppdrag åt Liewen, som tacksamt emottog detsamma och afreste på förmiddagen.

Från sitt fönster hade Sigrid sett affärden, sett den vördnadsfulla helsningen till drottningens balkong, sett att ingen enda blick sökte henne. Öfverlemnande sig åt en nästan tröstlös smärta, märkte hon icke, att dörren öppnades till hennes rum, och att någon kom in, förr än en hand lades på hennes axel och en mjuk stämma yttrade:

»Hvad fattas eder, jungfru Sigrid».

Förskräckt såg hon upp, det var drottningen!

Ulrika tryckte hennes hufvud tätt intill sig, torkade hennes ögon, kysste hennes panna och talade tröstande, deltagande ord.

»Anse mig som en mor — sade hon — och låt mig dela och hugsvala edra bekymmer».

»Jag är gränslöst olycklig», snyftade Sigrid?

»Det är man aldrig, då man har ett rent samvete», svarade den milda Ulrika. »Meddela mig ditt bekymmer, kanske förmår jag gifva dig tröst».

Fruktan och samvetsförebärrelser bestormade Sigrids själ, men desslikes ett begär att aftorka drottningens innersta tankar. Med spejande blickar betraktade hon henne, i det hon sade:

»Bengt Liewen har i fyra månader varit hemligt förlovad med mig».

»Barnsliga flicka, oroar det dig, att han rest bort på några dagar».

Icke en min, icke en blick förrådde någon ömmare känsla; skulle hon måhända haft orätt i sina misstankar mot drottningen? Den unga flickan kastade sig till hennes fötter och kysste hennes händer. »Han älskar mig icke mer», sade hon; »jag har orättvisst misskänt honom».

»Det var visserligen illa gjort, men du skall erkänna det och bedja om hans förlåtelse. Han är allt för ädel att icke bevilja dig den.»

»Det vågar jag icke», hviskade Sigrid.

»Så skall jag göra det för dig!»

»Ja» — svarade hon med en viss bitterhet; »drottningen kan han icke neka något».

Märta inträdde i detta ögonblick, med underrättelse om att prinsessan Juliana redan en lång stund väntat på hennes majestät.

Ännu en varm kyss och några förhoppningsfulla ord till Sigrid, och Ulrika skyndade att göra sig färdig till den promenad i vagn, som hon lofvat företaga tillsammans med prinsessan.

Bland enkedrottningens omgifning fans ingen, för hvilken Ulrika kände motvilja, med undantag af denna dam. I början af deras bekantskap hade hon visat den unga drottningen en påfallande köld; men Ulrika, som visste, att hon trott sig ämnad till Carl XI:s gemål, ansåg sårad fåfanga vara orsaken till denna ovilja och förlät den gerna.

Men efter tvenne månader kastade Juliana alldeles om, och öfverhopade Ulrika med smekningar, som föreföllo långt obehagligare än den forna kallsinnigheten.

Anledningen till utfärden i dag var att prinsessan bedt Ulrika om ett hemligt samtal. Detta vore så viktigt, att hon

öfverallt fruktade lyssnare, och för att göra sig riktigt säker, hade hon begärt att sjelf få köra för drottningen.

Förtroendet gälde enkedrottningens första hoffjungfru, Maria Stenbock, som hade afslagit öfverstelöjtnant Lillies frieri. Hedvig Eleonora var mycket uppretad deröfver; Lillie var hennes förklarade gunstling, hon hade sagt, att Marie *skulle* gifta sig med honom, om drottningen också sjelf skulle släpa henne till altaret. Förskräckliga uppträden hade egt rum; Maria hade velat lemna hofvet, men enkedrottningen, som var för henne i mors ställe, hade hotat att hon dermed skulle gå miste om sitt goda namn och rykte.

»Hvarför yrkar drottningen så mycket på detta giftermål?» frågade Ulrika.

»Derför att man tidigt en morgon sett öfversten komma ut ur fröken Marias rum», svarade Juliana, blygsamt rodande och med nedslagna ögon.

»Det är icke möjligt», utropade Ulrika.

»Man har flera vittnen», tillade prinsessan.

»Jag tror det ändå inte», sade drottningen, »men nu inser jag orsaken till den unga flickans förgrättna utseende. Att hon icke vill gifta sig med honom, är för mig ett bevis på hennes oskuld».

»Så vida det inte är förställning; hon är mycket listig», invände Juliana med skärpa.

Ulrika harmades i sitt sinne. »Hvad kan jag göra vid detta?» frågade hon.

»Öfvertala Maria, att hon åtlyder enkedrottningen. Säg henne, att hon annars blir skiljd ifrån hofvet, och att hennes framtid då är förstörd».

»Jag skall tala vid henne», svarade Ulrika tankfull.

»Man har icke så roligt hos oss, som vid den unga drottningens hof», inföll Juliana. »Om dagarna måste vi höra moralpredikningar och om eftermiddagarna spela kort. Öfverste Lillie går och suckar och ser olycklig ut, och drottningens unge

hofarkitekt, herr Nicodemus Tessin, gör aldrig annat än ritar mönster åt Hedvig Stenbock, med vackra förklaringar — förmodar jag — efter hon aldrig vill visa dem».

Ulrika hörde icke längre på. Hennes tankar voro hos den unga flickan, som man kanske pådiktat ett brott för att tvinga till en förbindelse, den man önskade.

»Två så vackra kavaljerer som Bengt Liewen och Carl Soop komma sällan inom våra dörrar», fortfor den pratsamma Juliana. »Men hvem kan undra på det, när de ha två stjernor och en sol på sin egen himmel. Det påstås, att den ene skall vara riktig soldyrkare.»

»Hvad menar du?» frågade Ulrika.

»Jag? . . jag upprepar bara hvad alla säga», inföll Juliana spetsigt och spände ögonen i Ulrika.

Men denna tycktes icke det minsta bry sig derom, hon bad Juliana hejda hästarne ett ögonblick och vinkade åt två små fattiga barn, som buro korgar med smultron. När de på drottningens fråga svarade, att de ärnade sig till slottet, lät hon dem stiga upp i vagnen, och den stolta prinsessan Juliana måste fördraga, att Ulrika på hemvägen sysselsatte sig endast med dem.

»Kan man begära ett bättre bevis på hur dum hon är?» yttrade hon sedan till enkedrottningen.

Dagen derpå egde det omtalta samtalet rum mellan Ulrika och Maria Stenbock. Den senare berättade drottningen, att den ovärdiga misstanken i början nästan förlamat henne. Att rentvå sig ifrån den var omöjligt, då öfversten genom sitt frieri nästan utpekade henne. Hon visste, att om saken kom för hennes fars öron, skulle hon vara förlorad. Det återstod henne således intet annat än att gifta sig med öfversten. Men hon hade sagt honom, att ehuru hon för världens ögon blef hans hustru, skulle hon likväl aldrig komma att tillhöra honom. Han hade svarat, att han var förtviflad så väl öfver hennes beslut som öfver den rättvisa övilja, hon

måste hysa till honom, och bad henne tro, att en annans vilja än hans egen och endast den yttersta nödvändighet tvingat honom att handla som han gjort.

»Hvilken hemlighet döljer sig härunder?» frågade Ulrika med yttersta bestörtning.

»Jag tror mig känna den», svarade Maria.

»Vet enkedrottningen den också?»

»Hon skulle icke tro mig», genmälde den unga qvinnan; »jag är utsedd till offret och måste underkasta mig. Men genast efter mitt giftermål lemnar jag enkedrottningens hof. Jag kan icke dagligen vara tillsammans med dem, som dragit den bittraste sorg och smålek öfver mitt hufvud».

»Konungen har uppdragit åt mig att sjelf utse min öfverhofmästarinna», sade Ulrika. »Jag skulle anse mig lycklig, om ni ville emottaga platsen.»

»Ers majestät misstänker mig alltså icke», utropade Maria, med tårfyllda ögon. »Hvad bryr jag mig då om världens ömdöme!»

»Jag älskar dem som äro pröfvade i lifvet», sade Ulrika, »och jag tror, att vi begge skola passa bra för hvarandra».

Maria ville falla till drottningens fötter; men denne slöt henne i sin famn, och så var förbundet slutet, som skulle sträcka sig äfven på andra sidan grafven.

Oaktadt drottningens vänliga tilltal samt Märta Torstensons och Carl Soops alla försök att med skämt och lek locka ett leende på Sigrid Oxenstjernas läppar, fortfor denne att vara tyst och djupt nedslagen. Ena stunden visade hon drottningen en nästan ångerfull tillgifvenhet; den andra undvek hon henne.

En vacker juliafton, ungefär tvenne veckor efter Liewens afresa, satt drottningen på balkongen och lyssnade till Märta, som sjöng en sång af Stjernhjem, medan Carl Soop accompanjerade henne på gitarren. Som taket gick djupt ned,

var det skumt i rummet, och en lampa bakom några täta murgrönor kastade ett mystiskt sken öfver det unga paret.

Ulrika tänkte på hur väl de passade för hvarandra, dessa begge, och undrade, om de ännu voro omedvetna om att de älskade hvarandra. Sigrid satt nära drottningen och stirrade ut i rymden.

Då lade en båt till vid bryggan. En person steg upp derur och gick öfver borggården, och strax derefter lemnades ett bref till drottningen. Hon bröt det genast och läste.

Sigrid hade känt igen Liewens betjent; hon förstod, att brefvet var från honom; hvad hade hon icke velat gifva för att få läsa det! Kosta hvad det ville, skulle hon göra det!

Drottningen hade slutat brefvet, men hon läste det ännu, en gång. Sigrid såg hennes kinder färgas af en stark rodnad, och några klara tårar runno ner öfver dem. Drottningen kastade en snabb blick på henne; derefter steg hon upp och gick långsamt in i rummet samt höll brefvet öfver ljuslågan. Nästa ögonblick var det aska.

Sigrid hade rest sig; hon kunde icke återhålla ett rop; hvarför kunde hon icke rusa fram och gripa detta betydelsefulla bref? Drottningen vände sig om, betraktade henne med djupt allvar och sade: »Ni är trött, jungfru Sigrid, och behöfver hvilas».

Med ett vänligt godnatt gick hon derefter in till sig.

Påföljande morgon helt tidigt skyndade Sigrid Oxenstjerna ner till stranden, i hopp att få tala några ord med Liewens utskickade. Hennes stolthet gjorde väl invändningar, men när var icke kärleken mäktigare, isynnerhet parad med svartsjuka?

Han syntes ingenstädes till; endast fyra roddare sutto i båten, sysselsatta att äta sin frukost. De kunde ingenting veta, ingenting upplysa henne om. Och likväl måste hon tala vid dem. Samtalet var snart inledt, hon frågade om de arbeten, som förhades på Strömsholm.

Karlarna berättade, att inredningen af slottsrummen var nästan fulländad. Att herr Nicodemus Tessin ofta var der, och att kapten Liewen såg till att allt blef gjordt, som Tessin föreskrifvit. Men kaptenen hade också mycket annat att bestyra, sade de. Han besökte de fattiga och gjorde mycket godt i drottningens namn; men nu skulle han resa till sitt regemente, redan innan hofvet flyttat till Strömsholm, till stor sorg och saknad för alla fattiga och behöfvande i trakten.

Nu hörde hon steg bakom sig, och när hon vände sig om, såg hon Liewens betjent och drottningens hofmästare, som hastigt närmade sig. Den förre tycktes ha mycket brådtom, han helsade ödmjukt på Sigrid och steg genast i båten, som strax lade ut och aflägsnade sig.

Länge stod hon och såg efter den. Han skulle således resa, utan att hon fått träffa honom? Brevet till drottningen handlade naturligtvis derom! Men hvarför hade Ulrika rodnat och haft tårar i ögonen? Hvarför såg hon på Sigrid? Åter dessa plågsamma misstankar!

Stackars Sigrid! Svartsjukan och ångern stredo om herraväldet i hennes hjerta. Hur skulle hon kunna — utan att förråda sig — drifva igenom den önskan, hvarpå hon trodde att hennes lefnads sällhet berodde, att komma till Strömsholm före Liewens afresa.

När man senare på dagen samlats i drottningens berså, visade sig Sigrid mera tillgänglig än vanligt. Det var lätt att se, huru som hon hade något på hjertat, hvilket hon icke visste, om hon skulle våga framföra.

Märta Torstensson gissade hennes tankar. Som vanligt sittande på en pall vid drottningens fötter, passade hon på ett ögonblick, då samtalet afstannat, såg upp till henne med sina klara barnaögon och frågade med en blick på Sigrid:

»Skola vi snart flytta till Strömsholm?»

»Inte förr än konungen återkommer», svarade Ulrika;

»men jag har lofvat att göra ett besök der i nästa vecka, och då skall jag taga min lilla sångfögel med mig.»

Med en böntallande blick kysste Märta drottningens hand, ty från Sigrids ögon droppade tårarna ner på arbetet, utan att hon kunde återhålla dem. Och det kokade och skäljde i hennes inre.

Ulrika såg det; hon tvekade ett ögonblick, derefter reste hon sig hastigt. »Jag önskar gå ett slag i parken; vill ni vara mig följaktig, jungfru Sigrid?» frågade hon.

Den unga flickan reste sig genast. De gingo. Ulrika tog hennes arm; efter en stunds tystnad sade hon:

»Kapten Liewen har tillskrifvit mig, att ni brutit förlofningen med honom, och — förmodligen för att bespara er hans åsyn — ber han att på förhand få öfverlemna slottsnycklarna till mig. Det är orsaken, hvarför jag vill befria er ifrån att följa med till Strömsholm», tillade den milda drottningen.

»Jag ber, jag besvär ers majestät; låt mig följa med», utropade Sigrid och kastade sig till drottningens fötter. »Jag vill, jag måste försona mig med honom, som jag älskar öfver allt annat.»

»Men ni måste djupt hafva förolämpat honom och ännu en annan, ty hans bref innehöll så stränga ord, att jag brände upp det, för att så mycket förr kunna glömma innehållet.»

»Ja, jag har handlat orätt, men svartjukan förblindade mig. Det förskräckligaste af allt på jorden är att tvifla på dens kärlek, som man älskar af hela sin själ.»

Drottningen bleknade, men om hon ett ögonblick tänkte på sig sjelf, återvände hon genast till den förtviflade unga flickan, som gråtande omfattade hennes knän.

»Stig upp, Sigrid», sade hon mildt, »och låtom oss lugnt tala om hvad som bör göras. Att ni handlat eller sagt något obetänksamt, antager jag; men att ni skulle svikit pligtens och hederns fordringar, det tror jag icke. Den för-

tryckta är mig alltid kär, och därför vill jag nu antaga mig eder sak gent mot eder trolofvade. Dertill fordras likväl, att ni ger mig edert fulla och oinskränkta förtroende.»

Var detta svek? Visste drottningen allt, och ville hon på detta sätt locka Sigrid till en bekännelse? »Jag kan ingenting säga» stammade denna »jag har svurit att tiga.»

»Förmodligen lockad dertill? Stackars, stackars barn! Nåväl, om jag icke kan bevisa, att han gjort dig orätt, skall jag vädja till hans hjerta. Tro och kärlek äro ett; man tviflar icke på den man älskar!» Och ömt slöt hon Sigrid i sin famn och hänvisade henne till bönen såsom den enda säkra tillflykt i alla lifvets sorger och vedermodor.

Sigrid hade lagt synd på synd, tills de bildade en skiljevägg mellan henne och hennes Gud. Hon visste ganska väl att hon var ett verktyg i andras händer, men genom dessa andra åtnjöt hon stora företräden, och deras intressen voro oftast förbundna med hennes egna. Något ondt ansåg hon sig ej göra genom att berätta, hvad hon hörde och såg; det var på det vilkoret hon blifvit första hofjungfru hos Ulrika Eleonora och Bengt Liewen kammarherre, beordrad till tjenstgöring under den tid han var ledig från regementet. Hon hade motsett den lyckligaste framtid, och nu var hon ute mellan lifvets bränningar och visste icke, hvar hon skulle finna hamnen, eller till hvem hon skulle vända sig.

Ulrika hade satt sig på en grässoffa; de sammanknäpta händerna hvilade i hennes knä, och den fromma blicken var lyftad mot himlen. Sigrid erfor ett begär att bönfälla om hennes förlåtelse, hon kände, att det var enda vägen att vinna frid med sitt samvete, frid med Gud, men hon vågade ej — hon blygdes!

Dessutom kunde nog saken hjälpas ändå. »Ers majestät! låt mig följa med till Strömsholm!» bad hon. »Det gäller min lefnads lycka!»

»Jag bifaller, efter ni så önskar», svarade Ulrika, »ehuru jag tror, att det vore bättre, om jag först talade med honom allena.»

»Nej, nej, jag måste tala vid honom», utropade Sigrid häftigt.

»Nåväl», sade drottningen, »torka bort edra tårar, det skall bli som ni önskar. Låt oss nu fortsätta vår promenad.»

När drottningen och Sigrid gått, satte Märta sig på soffan, stödde armbågarne mot bordet och, hvilande det vackra hufvudet mellan händerna, blickade hon drömmande efter de gående.

Karl Soop deremot såg endast henne; han var kär öfver öronen, men hade dittills aldrig funnit ett passande tillfälle att säga henne det.

»Jungfru Märta, får man fråga hvad ni tänker på?» sade han med en viss bäfvan.

»På drottningen naturligtvis», svarade Märta genast och utan tvekan . . . »Är hon icke den bästa, den ädlaste qvinna på jorden? Också älskar jag henne af hela mitt hjerta!»

»Det fins således icke rum för någon mer än henne?» frågade Soop med någon häftighet.

»Jo, der äro två kamrar», svarade hon småleende; »i den inre bo drottningen och min mor, i den andra mina syskon och goda vänner.»

»Den senare är således mycket stor?»

»Den kan bli större och mindre efter behof!» sade hon skrattande.

»Men antag, att någon kom, som hvarken nöjde sig med det ena eller det andra rummet», genmälte med värma den unge mannen, i det han satte sig bredvid henne.

Märta såg på honom; nu först förstod hon hans mening; en brännande rodnad öfverfor hennes kinder. »Det beror på, om jag vill släppa in denne någon», svarade hon skälmaktigt.

»Men det kan ni ju inte, när det redan är fullt förut», inföll han hastigt.

»Får väl vänta tills der blir plats.»

»Men det vill, det kan han inte», tillade Karl Soop, i det han fattade hennes hand. »Ett hjerta som helt och hål- skänkt sig åt er, bönfaller om ett rum i edert.»

Den lilla handen darrade i hans. »Jag tror nästan att allra innerst är ett litet, litet rum», sade hon sakta som en andehviskning.

»Och det är ännu icke upptaget?»

Hon dröjde med svaret; när hon såg upp till honom, blickade en hel himmel af lycksalighet ur hennes tårfyllda ögon. »Jo, nu är det upptaget», sade hon och sjönk till hans bröst.

Hvad de derefter sade hvarandra innebar icke en gnista sundt förnuft; det var lika innehållslöst som tvenne dufvors kutter, lika obegripligt för den oinvigde, som sympatiens makt öfver tvenne människosjälär.

Men när drottningen kom tillbaka, gingo Karl och Märta emot henne, hand i hand. Han sade, att de älskade hvar- andra, och begärde hennes samtycke till deras förbund.

»Vill du blifva hans maka?» frågade Ulrika den rod- nande flickan, som kastade sig i hennes öppnade famn och sade:

»Jag älskar honom af hela min själ!»

»Då skall jag utverka konungens samtycke», sade drott- ningen, i det hon vände sig till den unge mannen, »och jag skall bedja honom om en sådan anställning för eder, att ni blir i stånd att försörja en hustru. Dock torde det väl ännu dröja några år, innan min lilla sångfogel får flyga ifrån mig», tillade hon med ett vemodigt leende.

»O, lät mig ständigt, till min död få stanna kvar hos eders», bad Märta, i det hon kysste drottningens händer. »Att få lefva i eder närhet och ega hans kärlek, det är den hög- sta lycka på jorden.»

Åsynen af sin älsklings lycka var lika ljuf för Ulrika, som den tycktes plågsam för Sigrid. Hon hade hållit sin förlofning hemlig, hade aldrig med ett lycksaligt leende fått helsa sin trolofvade välkommen. Den obetydliga Märta Torstenson kunde öppet mottaga dessa lyckönskingar, som hon för sin del måste försaka. Hennes längtan att återse Bengt Liewen blef häftigare för hvarje dag; hon förjagade tanken på hans kärlek till drottningen; det var prinsessan Juliana och doktor Mylonius, som på lösa misstankar gjort upp historien härom! Nu ville hon endast söka glömska och försoning för det förflutna; hon ville öppet omtala sin förlofning med Bengt Liewen, och om han icke ännu stod så högt i rang som hon, skulle hans förtjenster snart göra honom berättigad till de största utmärkelser.

Ett ihållande regn fördröjde den tillämnade resan till Strömsholm; men ändtligen en morgon sken solen klart, ehuru det blåste starkt.

Sigrid skyndade in till drottningen och frågade, om hon fick ge befallning om resan. Den ångestfulla längtan, som stod afspeglad i hennes ansigte, förmädde drottningen att genast gifva sitt bifall. Men strax derefter infann sig slottsfogden och bad hennes majestät — om icke resan var alltför brådskande — att uppskjuta dermed till en annan dag, emedan vinden var sådan, att det säkert stormade starkt ute på fjärdarne.

Drottningen tvekade, men åsynen af Sigrids förtviflan bestämde henne, och hon svarade:

»Vår resa har ett godt och kristeligt ändamål, vi böra därför icke af klenmodig fruktan uppskjuta henne, såvida ni icke tror, att verklig fara är förbunden dermed.»

När sedan drottningen med sitt följe kom ned på bryggan, såg hon att sjön var alldeles grön, och att hvita svallvågor, likasom ankungar, hoppade bredvid och efter hvarandra i ilande fart. Hon frågade styrmannen, om han trodde

sig i stånd att föra henne till Strömsholm, och både han och alla roddarne svarade ja, samt skyldrade med årorna för den älskade drottningen.

»Så låt oss då i Guds namn ge oss af», sade hon, och sprang ner i slupen; men den krängde redan så hårdt, att hon med möda kunde stå uppe. Soop följde efter henne och hjälpte sedan ner de begge unga flickorna.

Seglen måste snart refvas, men styrmannen trodde att de skulle kunna tillsättas, när man kom längre ut på sjön, . . . Stormen fortfor emellertid och slupen vräkte än åt högra, än åt venstra sidan. Märta satte sig tätt intill drottningen, hon omslöt henne med sina armar, och med blicken på sin trolofvade tycktes hon lugnt afbida, hvad som komma skulle.

Sigrid satt allena på motsatta sidan. Hon var blek som döden, men kämpade för att visa ett lugn, som hon icke egde.

Under de första timmarne gick slupen raskt framåt, oaktadt skarp motvind; men Arboga- och Kolbäcks-ån skiljas af tvenne fjärdar, hvaraf den, som ligger nära Strömsholm, är den värsta. Stormen hade mot middagen mojnadt af, men tilltog derefter med ökad styrka, och fören, som gång på gång doppade sig i vattnet, lät svallvåg efter svallvåg öfver-skölja de resande.

Det farligaste af allt var att roddarne började tröttna, de sågo redan misströstande på hvarandra, men ansträngde likväl sina krafter till det yttersta.

Man var redan ett godt stycke ute på den första fjärden; men här kommo vindstötur från alla håll och slupen flög som en spån på vattnet. Den gamle styrmannen sade kort men bestämdt, på Soops tillfrågan, att den enda utväg till räddning, som återstod, var att arbeta sig fram till det lilla sund, som åtskiljer fjärdarne, och der söka skydd under någon klippa, medan roddarne, hemtade nya krafter. Med otroliga ansträngningar lyckades man verk-

ligen närma sig dit. Strömsholm syntes i fjerran; drifven af vindarne, kastades slupen fram och tillbaka; hastigt sköt den fart under ett högt berg för att söka skydd. Då hördes ett förfärligt brakande; det pep och tjöt i alla fogningar; slupen hade stött emot ett blindskär och tog så hastigt in vatten att den genast började sjunka. Ett gemensamt rop af fasa och förskräckelse! Sigrid låg afsvimrad i båten. Märta kastade sig i Karls famn och ropade: »Rädda drottningen.»

Men Ulrika stod upprätt; hon läste modlöshet och förtviflan i allas anleten; man var i lä för stormen, men döden gapade icke mindre fruktansvärdt emot de skeppsbrutne.

»Låtom oss icke förlora modet, mina vänner», utropade Ulrika; »betänken, att I alle hafven hustrur och barn att lefva för; därför raskt till verket!» och hon tog en liten träskopa och började ifrigt ösa vatten.

»För drottningen! . . . Vi skola rädda drottningen!» . . . ropade de gamle sjöbussarne, hänförda af hennes oförskräckta handling, och nu tillgrepos hattar och skor, allt som möjligt kunde användas att ösa med.

Den raske Karl Soop tog sjöfolkets grofva rockar för att med dem stoppa igen hålen; men alla försök voro fruktlösa, läckorna voro för många och för stora. Med ösningen vann man så mycket, att icke vattnet ökades, men utsigt till räddning vann man icke.

Karl ansåg sig skyldig att underrätta drottningen härom.

»Jag vet det», svarade hon lugnt, »men vi skola i alla fall göra hvad vi förmå och lemna utgången i Herrans hand».

Oförtröttad fortsatte hon sitt arbete, och lifvade af hennes exempel, kände de gamla sjömännen hvarken trötthet eller hunger; det gälde mer än deras egna lif, det gälde drottningens.

Då ljöd ropet: »En båt, en båt!» . . . och nu syntes verkligen en sådan, och strax derefter ytterligare tvenne, rodda af friska armar, som skyndsamt närmade sig.

»Gud vare tackad och lofvad», utropade Ulrika andaktsfullt.

»Gud vare tackad och lofvad!» ljöd det som med en mun från alla de skeppsbrutne.

Det var Liewen, som från bryggan vid Strömsholm hade upptäckt den kungliga slupen och nu skyndade till de olyckligas räddning.

»Store Gud! drottningen!» utropade han bleknande och skyndade fram till henne,

»Och mina begge hofjungfrur», svarade Ulrika mildt, i det hon visade på dem.

Men Liewen såg ingen annan än henne. Han snarare bar än ledde henne öfver i den andra båten och befalde roddarne att genast bege sig af.

»Men Sigrid och Märta?» sade drottningen med matt stämma, i det hon nedsjönk på de kuddar, man ordnat för henne.

»De komma efter i de andra båtarna», svarade Liewen. »Ers majestäts lif och helsa är beroende af att vi snart komma fram.»

Tröttheten och sinnesrörelsen hade uttömt hennes krafter, hon hade förlorat sansningen. När han med ångestfull bafvan betraktade de dödsbleka ljuftva dragen, då bad han till Gud att få gifva sitt lif för hennes, och när hon efter några minuter åter öppnade ögonen, då erfor han en jublande fröjd vid tanken på att det var han som räddat hennes lif!

Himlen var fortfarande klar, men klockan blef elfva, innan båten lade till vid Strömsholms brygga. Ryktet om att kungsslupen var ute och i fara, hade samlat en stor hop folk vid landningsplatsen. När det blef bekant, att det var drottningen, som befann sig i båten, blef rörelsen allmän.

Många hade redan erhållit hjälp af henne, och med tusende munnar hade ryktet berättat om hennes välgörenhet, hennes nedlåtande godhet.

När hon stödd på Liewens arm kom upp på stranden, trängde folket sig fram för att kyssa hennes händer och klädningsfäll, och med högan röst tackade och lofvade de Herran, som skyddat och bevarat henne.

Liewen lät i största hast ordna en bärstol, och i den bars nu drottningen upp till slottet, åtföljd af en talrik menniskoskara. I slottsporten vände hon sig till dem och sade:

»I morgon, mina vänner, skola vi tillsammans i Herrans tempel tacka Gud för min och alla mina följeslagares underbara räddning.»

»Ja! ja! Gud bevare drottningen!» ropades allmänt.

Slottsfogdens hustru fick den äran att låna drottningens kläder och skodon, ty hur sent det än var, ville Ulrika icke gå till hvila, förr än hon öfvertygat sig om att alla hennes följeslagare voro väl framkomna.

De andra båtarne hade landat strax efter drottningens. Sigrid måste genast intaga sängen, men Märta infann sig, hos drottningen, iklädd en bondflickas enkla drägt.

Under tiden hade roddarne blifvit försedda med torra kläder och Liewen dragit försorg om en riklig måltid för dem.

Drottningen och Märta följdes sedermera ut till sjöfolket. Hvar och en fick taga drottningen i hand, hvar och en tackade hon. Men de sade alla, att hon hade räddat dem och icke de henne. Med sitt exempel hade hon uppehållit deras mod; de blygdes för sin svaghet, då de sågo hennes styrka.

»Kära vänner», sade Ulrika, »om så är, fick jag icke den styrkan af mig själf; den kom ifrån Honom, som ville skydda och uppehålla både mig och eder.» Och så bjöd hon dem ett vänligt godnatt.

Men när hon tackade Liewen för sin räddning och räckte honom sin hand att kyssa, då kände hon den fuktad af hans tårar, och med bruten stämma yttrade han, att han räknade denna dag för den lyckligaste i sin lefnad.

Påföljande dag samlades man icke till frukost förr än klockan 10. Drottningen i en borgarhustrus enkla drägt; Sigrid och Märta i nätta bondflicksdräkter. Alla hade sofvit godt, alla voro glada och lyckliga. Sigrid och Liewen syntes visserligen i någon mån främmande för hvarandra; men den underbara räddningen, lyckan att de ånyo voro förenade, var nästan ett underverk och en menniska, som känner sig lycklig, glömmet och förlåter gerna en liden oförrätt.

Efter frukosten begaf sig drottningen till fots med sina hoffjungfrur och kammarherrar till kyrkan. Man sade henne, att det var temligen långt dit, och att hon skulle bli trött att gå; men hon svarade, att det passade henne icke att en sådan dag annorlunda närma sig Herrans tempel.

Likasom på en söndag ringde kyrkklockorna, och talrika högtidsklädda skaror kommo från alla håll till den ovanliga gudstjensten. När drottningen gick öfver kyrkvallen, var den alldeles packad af folk, som täflade om att uppfånga en blick af *den*, som om möjligt fick ännu högre värde i deras ögon, derföre att hon icke ansåg sig för god att bära en så enkel drägt.

Drottningen satte sig uppe i koret, och efter hennes vilja måste alla *de* sitta omkring henne, som deltagit i sjöresan.

I full kyrklig ornat uppträdde presten på predikstolen; med gripande ord beskref han den hotande olyckan. Hur många fäder hade icke varit nära att bli ryckta från hustrur och barn! Tvenne ädla jungfrur, sina familjers glädje och stolthet, en ung herre och slutligen drottningen, konungens och hela landets dyrbaraste skatt, allesamman hade varit nära att bli uppslukade af vågorna. Men Herran hade hållit sin hand öfver den. Han hade skickat en trogen tjänare till deras hjälp, och från det minsta templet inom Svea land uppsteg det första tackoffret för denna underbara räddning.

Sinnesrörelsen bland folket var så stor, att predikanten blef afbruten. Men när sedermera psalmen uppstämdes: »Nu tackar Gud allt folk», då föll drottningen på knä och med henne hela församlingen.

En högtidligare bönestund hade aldrig firats.

Vid utgåendet tog Ulrika Sigrids arm.

»I dag vill jag se alla glada och lyckliga» sade hon. »Innan qvällen hoppas jag hafva förenat dig med din tro-lofvade.»

Sigrid tryckte hårdt drottningens arm. Misstankar hade ånyo insmugit sig i hennes själ. De veko för detta löfte, men fruktan att Liewen skulle förråda hennes hemlighet grep henne så mycket mer.

Ute på kyrkbacken sken julisolen klar och brännande, men Ulrika gick omkring bland folket, hon talade med dem om hvad som mest intresserade alla samt om den olycka, som hotat henne, och berömde sina raska oförtrutna roddare.

Men alla visste redan, att det var hon som uppehållit de sinas mod, och när hon återvände till slottet, sågo de efter henne med lika mycken beundran som kärlek.

Några timmar senare återfinna vi Ulrika ute i parken tillsammans med Sigrid och kapten Liewen.

»Jag vet, att hon felat», sade drottningen till den senare, »men hon har bittert ångrat sig, och det tillhör kärleken att glömma och förlåta.»

»Har du yppat och erkänt för hennes majestät?» frågade Liewen med en röst, som han förgäfves sökte göra stadig.

»Nej!» svarade Sigrid och gömde det blossande ansigtet i sina händer . . .

»Hon har sagt mig», återtog drottningen, »att hon förlämpat er och ännu en annan person. Jag skulle önskat, att denna andra varit jag, för att genast få den glädjen att förlåta. Vill ni ej handla på samma sätt, herr Bengt Liewen?»

Denne var synbart upprörd! »En önskan af ers majestät skall alltid blifva en lag för mig», svarade han och räckte Sigrid handen.

Hon fattade den häftigt och tryckte den hårdt.

»Men ett vilkor fäster jag dervid», sade han och betraktade henne nästan med en hotande blick, »om du ännu en gång glömmmer, hvad pligt och samvete bjuder, äro vi för alltid åtskiljda.»

Drottningen såg på den unga flickan, som nästan smälte i tårar. Hon gick till henne, slöt henne i sin famn och kysste henne. »Ni är orättvis», sade hon till Liewen, »nu tillhör det er att bedja henne om förlåtelse, och jag vill gifva er tillfälle dertill.»

Drottningen lemnade dem allena.

Sigrid erkände, huru som svartsjukan ingifvit henne, att Liewen älskade drottningen. Prinsessan Juliana hade sagt det till enkedrottningen och doktor Mylonius hade anförtrött det till Sigrid. De hade till en början nästan tvingat henne att tro det; de hade uppmanat henne att vara uppmärksam på den unga drottningen, och hon som fann det ganska naturligt, att hvar och en skulle älska Liewen, hon såg eller trodde sig se, att drottningen också gjorde det.

Om hon sett hur forskande han betraktade henne, med hvilken feberaktig oro han lyssnade till hennes ord, skulle hon funnit, att alldeles oskyldig var han icke; men i detta ögonblick tänkte Sigrid endast på att återvinna det hjerta, hon förlorat. Hon talade om sin ånger, sin saknad, sin förtviflan, lofvade att aldrig mer lyssna till falska tungor, utan hädanefter tro på drottningen likasom på Liewen, allenast han ville återskänka henne sin forna kärlek.

Men när han slutligen slöt henne i sin famn och lofvade, att allt skulle vara glömdt, då kände hon på hans kalla kyss, att något stod emellan dem; men hon hoppades,

att det endast var en återstod af ovilja, och lofvade sig sjelf att med sin kärlek snart öfvervinna den.

Efter tvenne dagars vistande på Strömsholm återvände drottningen med sitt hof till Kungsör. Liewen var henne följaktig; han skulle derifrån afresa till sitt regemente.

Afskedet från Strömsholm var lika oskrymtadt och hjertligt som mottagandet vid Kungsör.

Äfven enkedrottningen var närvarande dervid och talade om sin oro, sitt deltagande. Ulrika var tacksam, glad och vänlig som vanligt. Men Liewen märkte de blickar, hvarmed man betraktade både henne och honom, och han förstod, att förtalet och illviljan voro sysselsatta med att spinna nya trådar. Ju förr han afreste, desto bättre för drottningen. Han föregaf, att han borde vara närvarande vid en tillämnad paradering för konungen, och trots Sigrids tårar och böner afreste han samma dag.

Ulrika saknade mycket sin tillgifne och kunskapsrike kammärherre, och hon sade det stundom till Sigrid, för att låta henne förstå, att hon icke var den enda, som önskade hans återkomst.

Stora tillredelser gjordes nu hos enkedrottningen för det stundande bröllopet, som skulle firas genast efter konungens återkomst.

Herr Nicodemus Tessin hade fått i uppdrag att anordna en fest, lika praktfull som i drottning Christinas lysande dagar, och man lyssnade nyfiket till berättelserna om de tillredelser, som gjordes.

Bröllopet på Kungsör.

Dessförinnan några ord om konungen.

Han hade mottagit underrättelsen om Johan Gyllenstjernas död och denna förlust hade djupt gripit honom. Nu stod han ensam, utan en vän, en rådgifvare, på hvilken han kunde lita! Sjelf måste han kullslå de hinder, som stodo i hans väg, sjelf röja rum för de nya samhällsinrättningar, han ville befordra.

Än var han nere i Carlskrona, för att med Hans Wachtmeister öfverenskomma om de varf och byggnader, som borde uppföras och för ordnandet af ett fullständigt marin-etablissemment. Och dermed brådskade, ty kriget kunde snart åter utbryta. Än var det tanken på ett stadigvarande knektehåll, som förmådde honom att resa omkring i landskapen, göra sig underrättad om förhållandena och rådgöra med förståndiga män. Än satt han och grubblade på de samtal, han haft med Johan Gyllenstjerna.

Emellertid mottog han bref från drottningarne. Ulrika Eleonoras, enkla och ljufva som hon sjelf, underlät aldrig att utöfva sin tjušnjingsmakt på honom. Han bar alltid det sist erhållna på sitt bröst, för att vid tillfälle läsa deri.

Enkedrottningens deremot innehöllo notiser om allt som passerat, med många spetsiga anmärkningar öfver den unga drottningen: »Hon var en enfaldig varelse», hette det, »öfver hvilken man, för konungens eget anseende, borde hålla sträng vakt.»

Så kom åter ett anonymt bref, hvilket med besynnerliga anspelningar på en hemlig förbindelse berättade om drottningens lifsfara och om en mystisk, allt uppoffrande kärlek.

Konungen brände brefvet, men han glömde *det* lika litet som enkedrottningens försätliga ord. Minnet deraf rynkade

mången gång hans panna, det släckte kärleken till hans unga maka, det förbittrade återseendets glädje och reste en mur mellan tvenne hjertan, som begge längtade att finna hvarandra.

Bröllopet var bestämdt att firas den 20:de Augusti. Gästernas antal måste blifva temligen inskränkt, ty kungsgården på Kungsör bestod af en rödmålad envåningsbyggnad med hvarken stora eller många rum, knappt tillräckliga för drottningarna och deras hof.

De inbjudna blefvo logerade i bondgårdarne och brudgummen i den som låg närmast slottet. Det var stridande mot ceremonielet, att han befann sig inom samma murar som bruden.

Ett ofantligt stort tält var uppsatt midt på gården, invändigt klädt med rika tapeter och prydt med sköldar, vapen och fanor. Det var här ceremonien skulle ega rum.

Högtidsdagen var inne; på bestämdt klockslag gingo tvenne af brudgummens släktingar i full högtidsdrägt till det hus der han vistades. En yngre broder till öfverste Lillie emottog dem utanför porten och bad dem vara välkomna. I dörren möttes de af brudgummen, som tackade för den ära, de visade honom, genom att hedra hans bröllofsfest med sin närvaro.

Atskilliga af hofbetjeningen, utstyrda i brokiga drägter, började nu tåget, som slutade med brudgummen, åtföljd af den förnämste bland sina släktingar. Vid framkomsten till tältporten emottogos de af Tessin, som för tillfället fungerade som ceremonimästare. Han förde dem genast in i tältet. Här befunno sig konungen, begge drottningarna, bruden och en stor hop herrar och damer. Brudgummen fick först kyssa konungens hand, så enkedrottningens, derefter Ulrika

Eleonoras och slutligen brudens. Alla i hans sällskap iakt-togo samma formalitet.

Öfverste Lillie var en vacker karl, men med ett uttryck af sinlighet öfver munnen. Han var klädd i hvitt taft, rikt broderadt med guld och silver.

Maria Stenbock var likaledes klädd i hvitt taft; hon bar på hufvudet en krona af diamanter; halsbandet, som hängde ned på axlarne, den dyrbara gördeln, bröstrosetten, alltsammans prälade af lysande stenar. Enkedrottningen hade klädt på henne alla sina juveler; att det bleka offerlammets hjerta förblödde under de kalla stenarne, rörde henne icke.

Konungen och drottningarna intogo sina platser på för-gyllda stolar under en tronhimmel af purpurrödt sammet, med rika guldfransar.

Enkedrottningen satt på konungens högra sida, Ulrika Eleonora på den venstra.

Nedanför enkedrottningen, på en lägre stol, satt bruden och strax bakom henne prinsessan Juliana. Nedanför konungen satte sig brudgummen.

Derefter framträdde det gamla riksrådet Wrangel. Han bugade sig djupt för konungen och drottningarna, samt an-mälte »att här närvarande öfverste Lillie, af hederlig och gam-mal familj, åstundar till äkta en af hennes majestät enke-drottningens hoffröknar, af den gamla hederliga Stenbocke-ätten». Derefter uttalade han sina förhoppningar, att detta brudpar i framtiden skulle värdigt uppehålla familjernas ära och anseende.

Konungen gaf med några ord sitt bifall och räckte brud-gummen handen. Enkedrottningen tog brudens, och de för-des nu till midten af rummet, der Mylonius väntade dem, med handboken. De kungliga personerna återvände till sina platser, och vigseln började.

Ulrika kom derunder händelsevis att kasta ögonen på Juliana, och hon förskräcktes vid åsynen af den fasa, som

afspeglade sig i hennes drag. Hon gjorde konungen uppmärksam derpå; han hviskade vid enkedrottningen, som klagade öfver ett hastigt illamående och skyndade bort.

Efter vigseln kommo tvenne herrar, hvar med sin fackla, och ledsagade brudparet kring rummet. Efter dem kommo par om par, försedda med facklor, och följde efter under pukors och trumpeters klang.

Sedan fick brudgummen den äran att föra enkedrottningen omkring rummet, medan konungen förde bruden.

Ulrika nekade att dansa; deremot roade det henne att samtala med Nicodemus Tessin; qvick och rolig, gjorde han en liffig beskrifning på dylika fester, som han bevistat i utlandet; men derunder och oförmärkt bad han henne taga den olyckliga bruden i sitt beskydd. Han beskref hennes och hennes systers förtviflan öfver detta giftermål och yttrade tillika ett så lifligt intresse för den senare, att Ulrika fann sig befogad att säga till honom: »Akta eder att icke genom ett allt för stort deltagande kasta skugga på hennes goda namn».

»Till Ers Majestät vågar jag säga, hvad ingen annan får veta», hviskade han; »hon har lofvat mig sin tro och kärlek».

»Vågar ni hoppas, att enkedrottningen skall samtycka?» frågade Ulrika.

»Hon har visserligen visat mig mycken nåd, men det öfverstiger likväl mina djerfvaste förhoppningar», svarade den unge mannen.

»Det tyckes mig som om ni ändock icke misströstate», inföll Ulrika småleende.

»Det gör jag ej heller. Hennes Majestät enkedrottningen har uppdragit åt mig att bygga ett slott på Lofön, och konungen har behagat gilla de ritningar, jag förevisat för det nya slottet i Stockholm. Kan det förvåna Ers Majestät, att jag också byggt ett luftslott för mig och mitt hjertats herskarinna».

»Jag önskar tvertom, att ni skall finna en grundval för det på jorden» sade Ulrika mildt.

»Ers Majestäts englalika godhet inger mig förhoppning derom», sade den unge mannen eldigt; men i samma ögonblick märkte han, att enkedrottningen, som observerat deras långvariga samtal, hastigt närmade sig, och med en fintlighet, som öfverraskade Ulrika, berättade han, att detta endast var första afdelningen af festen, som skulle fortsättas den påföljande dagen.

Sedan fackeldansen var slutad, serverades supén och man åtskiljdes.

Påföljande morgon, sedan konungen lemnat drottningens rum, kom Märta in till henne och berättade, att bruden ingenstädes stod att finna. Hon hade föregående afton inne hos drottningen afläddt sig alla juveler och smycken och skulle derefter begifva sig till brudgummen; men dit hade hon aldrig kommit, och nu visste man icke hvar hon fans.

»Förmodligen hos sin syster», sade Ulrika.

»Nej», svarade Märta, »jag har legat hos henne i natt. Sigrid önskade att få vara allena».

I detta ögonblick kom den sistnämnda in, åtföljd af den unga, bleka bruden, som kastade sig för drottningens fötter och bad att få stanna hos henne. Ulrika ålade de begge unga flickorna tystnad och bad dem gå.

Derefter sade hon Maria, att hon anförtrott konungen allt, och att han medgifvit henne rättighet att göra öfverstinnan Lillie till sin öfverhofmästarinna. Säsom gift hade denna rätt att sjelf bestämma öfver sin framtid och sina handlingar. Sedan talade hon tröstens och kärlekens ord; hon slöt Maria i sin famn och lofvade att underrätta enkedrottningen om deras öfverenskommelse.

Ulrika var icke okunnig om hvad hon utsatte sig för, men hon tvekade aldrig, då det gälde att göra en god gerning.

Från Danmark hade hon erhållit ett dyrbart bord, in-

lagdt med elfenben och guld. Enkedrottningen upphörde aldrig att beundra det, men Ulrika hade hittills undvikit hennes inviter att erhålla detsamma. Nu befalde hon, att bordet skulle bäras in till svärmodern och begärde strax derefter sjelf företräde.

Enkedrottningen kom emot henne med öppna armar; hon var förtjust i den erhållna gåfvan, men ville icke mottaga den på andra vilkor, än att Ulrika af henne begärde något, som var af motsvarande värde.

Den unga drottningen framförde ödmjukt sin begäran. Harm, ovilja, öfverraskning, förrådde sig i den vredgade svärmoderns blickar och ord. Ett tvärt afslag hade troligtvis följt, om icke konungen i det samma kommit in och för första gången tagit sin gemåls parti mot sin mor.

Med stark sjelfbeherskning gaf enkedrottningen genast vika; hon önskade endast att den ceremoni, som var tillämnad för aftonen, skulle ega rum; derefter egde öfverstinnan rätt att öfvergå till det unga hofvet, så vida hon dertill erhöill sin mans samtycke.

Ulrika berättade om den öfverenskommelse, som blifvit gjord mellan dem långt före brölloppet, och enkedrottningen harmades öfver hennes vetskap derom, lika mycket som öfver sin egen okunnighet, den hon sjelf måste erkänna inför konungen.

Hur dyrt skulle icke Ulrika i framtiden få plikta för den ringa seger, hon nu vann!

Några timmar senare föreslog konungen henne en promenad i vagn. Hur lycklig hon kände sig vid hans sida! Hon berättade om sina sjuka och fattiga, och hon sade, att penningar aldrig skulle fattas henne att göra godt. När han måste gå fram med det bart huggande svärdet, skulle hon som hans goda engel lägga balsam på de svidande såren. Riket är sänkt i det djupaste betryck, sade han; — allt mitt arbete, alla mina tankar måste gå ut på att lyfta det till dess forna anseende och välstånd, att göra det äradt, fritt

och oberoende. Herren har kallat mig att strida en hård kamp; hans kraft har hittills underligt uppehållit mig, men jag får hvarken förtröttas eller lita på andra. Ensam måste jag brottas med motstånd och svårigheter, ensam bära ansvaret för mina handlingar. Derför får du sällan se mig skämta eller le!

»Ack om jag allenast fick stå dig nära och trösta och uppmuntra dig!» sade Ulrika.

»Min tröst har jag hos Herren; han allena är den som kan styrka och uppehålla mig», svarade konungen.

Samma afton skulle den andra afdelningen af bröllopsceremonierna ega rum.

Under pukors och trumpeters klang inträdde konungen och begge drottningarna med sina hofstater i den tillfälliga, rikt upplysta festsalen, der brudparet jemte gästerna redan infunnit sig. Sedan de intagit sina platser, framträdde en kavaljer, som höll i handen en spira, hvars öfre del bestod af silfver, nedra delen var lindad med tyg af samma färg som brudgummens vapen. Han höll spiran horisontelt, i jernhöjd med bröstet, och intog platsen närmast bruden. Riksrådet Wrangel förde brudgummen till hans andra sida och vände sig derefter till enkedrottningen, som han tackade för den ynnest, hvilken blifvit brudparet bevisad, då hennes Majestät sjelf behagat fira deras bröllop.

Derefter berättade han, att brudgummen denna morgon gifvit bruden 1000 dukater i morgongåfva, och att fyra af brudparets släktingar dertill varit vittnen.

Dessa uppropades och framträdde hvar efter annan, bugade sig för Majestäterna, lade derefter högra handen på spiran och intygade gåfvans riktighet. Spiran nedlades derefter för brudens fötter, och alla bugade sig ånyo för tronen samt återtog sina platser.

Den, som nedlagt spiran, upptog den ånyo och kastade ut den genom tältdörren. Mycket folk var samladt utanföre

och brottades länge om hvem skulle blifva den lycklige egaren.

Härefter dansades ånyo en fackeldans, hvilken följdes af andra brukliga danser till långt in på natten.

Enkedrottningen var vid mycket dåligt lynne, och konungen, som hyste för sin mor den mest hängifna kärlek, sade Ulrika, att hon framförallt borde rätta sig efter och söka gissa och förekomma hennes önsknigar.

Efter en ståtlig måltid åtskiljdes gästerna. Mycket talades om den präktiga festen, men änn mer om förhållandet mellan brudparet. Öfverste Lillie fann för godt att genast afresa till sitt regemente, och hans unga brud, som icke en gång fick den äran att taga afsked af enkedrottningen, flyttade genast till sin nya herskarinna.

Ulrika hade gladt sig åt att under det återstående vistandet på Kungsör dagligen och ofta få vara tillsammans med konungen. Men denna förhoppning slog fel. Den mesta tiden tillbringade han allena eller tillsammans med personer, som han kallat från Stockholm. De få fristunder, han unnade sig, tillhörde enkedrottningen. Endast sällan hade han en timma öfrig för sin unga gemål. Likväl erfor han ett hittills okänt behag inom den lilla krets, hon samlat omkring sig. Der rådde trefnad och frid, sällskapstonen var sann och naturlig, och Ulrika emottog honom alltid med samma ljufva småleende, hur länge det än dröjde mellan de gånger han besökte henne.

Han kände, hur hon oförmärkt eröfrade en plats i hans hjerta, och han ville försvara hennes rätt härtill; därför utgjorde hon ofta samtalsämnet mellan honom och enkedrottningen.

Hedvig Eleonora insåg ganska väl, att Ulrika kunde bli en farlig medtäflarinna om konungens hjerta och hans förtroende. Till begge delarne ansåg hon sig hafva uteslutande rätt, och minst ville hon dela dem med en dansk prinsessa.

Derför dessa smygande lögner, dessa fina anspelningar,

som i värsta fall alltid kunde återtagas. Doktor Mylonius stod henne troget bi, han spionerade, lyssnade, frågade och hittade alltid något skäl, hvarpå han sedan kunde bygga.

Så fick konungen, under strängaste tysthetslöfte, i förvrängd form del af historien om den olyckliga sjöresan och hennes förmenta deltagande för Liewen.

För att rädda det Stenbockska namnet från vanära hade enkedrottningen påyrkat förbindelsen mellan Maria och öfverste Lillie; men den nyckfulla unga qvinnan hade kanske redan fått ett annat tycke, och Ulrika uppmuntrade henne att bryta sin lagligt ingångna förbindelse. Som en klok och förständig man hade öfversten fogat sig derefter, men hans harm var förlätlig — så väl mot hans hustru som den unga drottningen.

Dessutom egde ett förhållande rum, som var mystiskt, oförklarligt för alla. I slottet fanns ett litet vindsrum, som Ulrika i början hade begagnat till atelier, men som hon sedermera stängt för alla besök, och der hon tillbringade de timmar, hon visste konungen vara sysselsatt. Nyckeln till detta rum bar hon ständigt på sig. Enkedrottningen hade sjelf en gång begärt inträde, men blifvit nekad. Ulrika hade sedermera ursäktat sig, men utan att ange några skäl för sin ohöflighet. Nu var det emellertid känt, att den nya hofmästarinnan dagligen var deruppe tillsammans med drottningen.

Denna hastigt påkomna intima förtrolighet kunde möjligtvis stå i samband med de bref, som öfverstinnan afsändt till Danmark, der hon visserligen hade släktingar, men breffen kunde likaväl vara från Ulrika, uppfyllda med klagomål öfver konungen och enkedrottningen. Det sades allmänt i Danmark, att hon behandlades illa, och hvarifrån skulle sådana rykten komma, om icke från henne sjelf.

Carl lyssnade i allmänhet aldrig till sqvaller, men hans människokänedom hade gjort honom misstänksam. Den enda,

för hvilken han hyste ett obegränsadt förtroende, var enkedrottningen, och hon öppnade ett svalg mellan honom och hans gemål. Under tystnad afhörde han dessa berättelser, de förbittrade hans sinne, de gjorde honom häftig och otålig; blotta åsynen af hans rena, oskyldiga hustru var en lefvande protest, mot hvilken förtalet studsade tillbaka, och likväl ansåg han sig nästan skyldig att tro det.

Emellertid var det endast vid besöken hos enkedrottningen, som konungens tankar sysselsattes härmed. Vigtiga och stora ting förbereddes. Den 1:sta Oktober skulle riksdagen börja. Det gälde att grundlägga en ny sakernas ordning. »Kring landet flögo dunkla rykten, bådande politiska hvälfningar, likasom stormfoglarna låta ana ovädret. En dof, tryckande stämning af ovisshet hade bemäktigat sig sinnena. För statens reffvor behöfdes bot: de retade lidelserna kräfde sina offer». Och allas ögon litade till konungen!

Man var redan långt inne i September; hofvet skulle flytta till Strömsholm och konungen derifrån begifva sig till Stockholm. Drottningarnas afresa dit skulle icke ske förr än i November vid Ulrika Eleonoras kröning.

Nyfikenheten hade icke lyckats utspionera, hvad som förehades deruppe i det lilla vindsrummet, och ju hemligare det hölls, desto farligare ansåg man det. Doktor Mylonius hade en dag sett drottningen vid fönstret göra tecken med näsduken åt en båt, som låg vid andra stranden, denna hade besvarat signalen och strax derefter aflägsnat sig.

Samma dag hade öfverstinnan Lillie erhållit bref från Danmark och alltsammans sattes nu i förbindelse med hvart annat till åstadkommande af något riksfarligt.

Men icke en gång enkedrottningen vågade meddela den stora hemligheten till konungen; han hade icke fäst afseende vid hennes förra angifvelser, och hon fruktade, att han ej heller nu skulle göra det.

Händelsen fogade likväl så, att begge träffades ute en dag, just vid den tid då Ulrika brukade hålla sig instängd. Med en skicklig inledning anmärkte enkedrottningen, »att det var orätt gjordt af hennes kära sonhustru att icke vistas ute i friska luften på en så varm och behaglig dag.»

»Nå, hvarför gör hon icke det?» frågade konungen förströdd.

»Jag fruktar hennes hemliga sysselsättning sättes framför både lif och helsa», svarade modern med en djup suck.

Carl kastade på henne en strängt forskande blick; nu påminte han sig de berättelser, som — för viktigare ting — fallit ur hans minne. Hastigt och med raska steg återvände han till slottet, sprang upp för trappan och slog hårdt på dörren.

»Ingen slipper in!» svarade Ulrika innanföre.

»Konungen befäller, att dörren genast öppnas, annars hugger jag sönder den», ropade Carl vredgad.

Enkedrottningen och hennes biktfar stodo nedanföre i i andlös väntan.

Nästa ögonblick öppnades dörren af Maria Lillie och konungen rusade in. Vid fönstret stod Ulrika, blek och undrande. I ena handen höll hon en palett, i den andra en pensel.

Carl sprang fram till henne; då blef han varse på staffliet en stor oljefärgstafva af hans kära Kungsör. Der var Mälaren med sina små öar och skär, der flöt Arbogaån fram; der syntes trädgården och parken, i hvilken han så gerna uppehöll sig.

Han stod länge tyst och såg på taflan; då vände Maria Lillie staffliet, och på baksidan stod skrifvet med Ulrikas egen prydliga handstil:

Till min Herre och gemål
Hans Majestät Konung Carl den XI:te
på hans 25:te födelsedag
den 24:de November 1680
från hans tacksamma, älskande kustru
Ulrika Eleonora.

Nu brast konungens hjerta, och tårarne strömmade från hans ögon. Han slöt drottningen i sin famn och önskade, att hon genast ville förära honom den dyrbara tafan, som ständigt skulle påminna honom om hennes trofasta kärlek.

Nästan blyg vid hans öfverdrifna beröm, samtyckte hon gerna, och Carl tog sjelf tafan och bar ned den i sitt rum.

Sedan bjöd han enkedrottningen komma och se, hvilken kostelig gåfva hans hustru förarat honom. Icke med ett ord låtsade han om, att den falska angifvelsen utgått från henne.

Hedvig Eleonora sväljde förtreten; på en lång tid vågade hon ej komma fram med några nya angifvelser.

Nu följde många lyckliga dagar för Ulrika. Konungen talade med henne om landets viktigaste frågor och lyssnade gerna till hennes svar, som bevisade icke allenast hjertats godhet, utan också ett klart och godt förstånd.

Efter flyttningen till Strömsholm afreste konungen till Stockholm.

Vid denna tid omfattade enkedrottningen sin sonhustru med ovanlig ömhet; hon bjöd henne dagligen till sig att spela kort.

Den enda omvexling, som erbjöds, var när Nicodemus Tessin fick förevisa sina ritningar.

Enkedrottningen hyste mycken tillgifvenhet för den unge talangfulle mannen; hon skröt gerna med hans arbeten, men tyckte icke om, att han egnade sin uppmärksamhet åt någon annan än henne.

Carl X:s gemål och Carl den XI:s moder ville också göra sig ett namn i Sveriges häfder, och omsorgen derom öfverlemnade hon till Nicodemus Tessin. Den lager, som en dag skulle viras kring hans panna, måste också omsluta hennes.

Han skulle bygga templet, men hon skulle vara afgudabilden derinne, som han ständigt måste tillbedja; han var medlet för hennes storhet och därför var hon svartsjuk om honom.

Besynnerligt nog var hon alldeles blind för hans kärlek till Hedvig Stenbock, och ingen vågade göra henne uppmärksam derpå. Det är ovisst, öfver hvilkendera af dem hennes vrede hårdast skulle utbrutit. Säkert är att hon hade ansett det liktydigt med majestätsbrott.

Maria talade ofta med oro om det öde, som väntade hennes stackars syster, när hemligheten en gång måste yppas, men Ulrika lofvade, att hon skulle stå dem bi så långt hon förmådde.

Prinsessan Juliana, som hastigt hemtat sig efter sitt tillfälliga illamående, hade från att vara nyckfull och besynnerlig blifvit glad och älskvärd. Maria Lillie var isynnerhet föremål för hennes välvilja; hon hade öfvertalat enkedrottningen att ånyo upptaga henne i sin umgängeskrets, hon besökte dagligen sin goda Ulrika för att få vara tillsammans med personer, med hvilka hon sympatiserade; ja, hon gjorde allt hvad hon förmådde för att bli omtyckt.

Men ingen trodde henne; de flesta läto henne märka det; endast Ulrika bemötte henne med denna milda vänlighet, som utgjorde det utmärkande draget i hennes väsende. Juliana bedyrade under tårar, att drottningen var den enda hon älskade, den enda hon hade förtroende för, den enda hon skulle vända sig till, i händelse hon träffades af något stort bekymmer.

Småningom, och utan att i ringaste mån hafva eftersträfvat det, hade Ulrika blifvit den medelpunkt, kring hvilken allas intressen vände sig. Men hon glömde därför icke dem, som voro henne närmast. Hennes lilla sångfogel qvittrade och sjöng från morgonen till qvällen; för henne var lifvet som en enda solbelyst vårdag, då alla blommor slå ut, och naturen firar sin uppståndelsefest. Hon var idel glädje och kärlek, men så fri från all sjelfviskhet, att hon gerna skulle afstått från hvad som helst, om hon dermed kunnat bereda glädje åt någon annan. För sin drottning hade hon gerna offrat lifvet, om det behöfts.

Sin fästman höll hon obeskrifligt kär, men hon fordrade tillika, att han skulle vara den bäste, den ädlaste bland menniskor, och den förtjuste Carl Soop förklarade, att han skulle bli allt hvad hon önskade.

Ulrika såg deras lycka och glädde sig deråt.

Men Sigrid? Liewen hade varit borta i två månader, och hon hade icke erhållit ett enda bref af hans hand. Doktor Mylonius återtog oförmärkt sitt fordna inflytande, då han lockade henne att anförtro honom sin sorg och saknad, och han talade ofta och deltagande med henne derom.

Sigrid hade i sina betraktelser ständigt kommit till samma slutsats, men med förskräckelse kastade hon den syndiga tanken ifrån sig; hon hade ju nästan svurit, att den aldrig mer skulle få rum i hennes själ.

Prestens bemödanden att utleta orsaken till Liewens förändrade uppförande ledde alltid dertill, att det nästan såg ut som om han älskade någon annan. Denna någon blef aldrig nämnd i deras samtal, men begge tänkte på densamme. Och när Sigrid berättade, hur han vid skeppsbrottet endast brydde sig om drottningen och öfverlemnade sin fästmöes räddning åt andra, då skakade presten ogillande på hufvudet och sade: »oförsigtigt, mycket oförsigtigt!»

»Men betänk, det var ju drottningen», utropade Sigrid, likasom till ett försvar mot egna tvifvel.

»Ja, ja, det var drottningen», fortfor den fromme mannen, »och hon låg afsvimmad i han armar . . . han måste återkalla henne till lifvet . . . Var det inte så?»

Sigrid stirrade häpen på honom, en stark rodnad uppsteg på hennes kinder, hon gömde ansigtet i sina händer och utbröt i en häftig gråt.

Doktor Mylonius drog en djup suck, klappade henne deltagande på axeln och försäkrade henne, i det han gick, »att Herren nog skulle leda allt till en god utgång.»

Riksdagen och kröningen.

Den 5:te Oktober började riksdagen med nästan samma högtidliga ceremonier, som iakttagits på senare tider. Der- efter följde konungens proposition om rikets förfallna sjömak- t och om den hårdt medtagna landtarméns ökande.

Frågan blef nu hvarifrån medel härtill skulle tagas. Då yttrade Hans Wachtmeister, »att om räkenskap gjordes för administrationen i k. m:s omyndiga år, så torde utvägar fin- nas och ingen ny bevillning behöfvas.»

Det var ordet, som gaf luft åt den länge slumrande striden. Sammandrabbningens stund var inne. Den kommis- sion, som långt förut blifvit tillsatt att granska förmyndarre- geringens åtgöranden, erhöll befallning att framlägga sitt utlåtande, och derefter följde, under samma riksdag, beslutet om förmyndar-räfsten.

Den andra stridsfrågan var reduktionen. Till sin natur mera invecklad och sträckande sina rötter långt djupare, emedan den omfattade samhällets alla områden, väckte den ännu mera deltagande och oro i sinnena.

Reduktionen innebar möjligheten att undgå en tung bevillning och erbjöd en säkerhet för embetsmännen att utbekomma sina löner; den hade således bland den lägre adeln ganska många förespråkare.

Man fruktade icke utan skäl en brytning. Men midt ibland dessa våldsamt upprörda lidelser stod konungen lugn och bestämd. Förslaget till förmyndarräfst och reduktion hade utgått från ständerna, men hvar och en kände och visste, att Carl den XI:s vilja var den lefvande kraften i allt hvad som gjordes, och hon genombröt alla hinder.

Striderna inom stånden voro häftiga och långvariga. Ridderskapet och adeln, som frågan närmast rörde, ville med

ett frivilligt anbud fylla statsbristen; men deras förslag blef aldrig färdigt. De tre öfriga stånden hade bifallit frågan, och nu återstod intet annat än att öfverläta beslutande rätten till konung och ständer.»

Så var målet vunnet och vägen banad för de genomgripande förändringar, som Carl ansåg oundgängligen nödvändiga för återställande af ordning i rikets förvaltning och för bildande af en stark krigsmakt.

Den 25:te November firades med stor ståt Ulrika Eleonoras kröning. De förnämsta af adeln hade till häst begif sig till Ulriksdal och deltog derifrån i det högtidliga intåget till Stockholm.

Ryktet om drottningens ädla sinnelag hade föregått henne, och folket besvarade med jubelrop de vänliga helsningar, hon tilldelade alla som mötte. I storkyrkan sattes kronan på hennes hufvud, och hon fördes derifrån med samma ståt till Stockholms slott.

Några större festligheter med afseende på kröningen egde icke rum. Ulrika eftersträfvade dem icke, och enkedrottningen, som vid ett sådant tillfälle alltid skulle blifvit satt i andra rummet, såg helst, att de uteblefvo.

Carl var ingen vän af dylika nöjen, och alla de, som bort deltaga i dem, voro alltför upptagna af egna bekymmer att känna saknad derefter.

Den allmänna sinnesstämningen var tryckt och nedslagen, hvar och en öfverräknade sina blifvande förluster; och förmyndare och råd, som de i första rummet träffade, lemnade hellre konungen en oinskränkt makt, än de underkastade sig de lägre ståndens nyckler.

Enväldet var härmed förklaradt. Konungen var endast bunden till Sveriges lag och laga stadgar, och Gud allena för sina gerningar ansvarig.

Den stora brytningen hade således gått för sig. Räkenskapen skulle utkrävas, den beslutade indragningen af

kronans gods verkställas och ett nytt försvarsverk grundläggas.

Det var detta storverk, som Carl XI:te med aldrig trötad ifver företog. Ofta vacklade det knappt påbegynta verket, men med orubbligt mod och exempellös ihärdighet fullföljde han hvad som efter hans mening var nödvändigt för rikets väl.

Det tillhör icke ämnet för denna berättelse att följa honom häri, vi hafva endast att påpeka de viktigaste momenten för att åskådliggöra Ulrika Eleonoras uppfattning deraf och hennes osynliga deltagande deri.

Förmyndarerafsten fortgick hastigt och skoningslöst utan anseende till person. Hustrur och mödrar till dem, som träffades deraf, skyndade till drottningen för att förmå henne att stämma konungen mildare. Hon svarade, »att hon hvarken kunde eller ville blanda sig i rikets angelägenheter;» men när jemmern blef allt högljudare; när konungens faster, furstinna Maria Eufrosina kastade sig för hennes fötter och berättade, att hon och hennes gemål hotades med att gå från hus och hem, då lyssnade hon endast till sitt hjerta och skyndade till konungen för att anropa hans barmhertighet. Hon gjorde det utan afseende på att enkedrottningen var närvarande. Antingen denna förut uppretat konungen, eller känslan af den bittra nödvändigheten, att låta domen träffa alla lika, förhärdade hans sinne; nog af, han utför i häftiga och stränga ord, förbjöd Ulrika att någonsin blanda sig i statens affärer, med hotelse att annars skicka henne till någon aflägsen landsort.

Den vrede, som blixtrade i konungens ögon, förskräckte henne mer än hans stränga ord. Ödmjukt bad hon om hans förlåtelse; men han stötte henne känslolöst ifrån sig och lemnade rummet.

Lyckligtvis såg icke Ulrika enkedrottningens skadeglädje; det skulle endast ökat den smärta, hon erfor, då hon halft vanmäktig återvände till sina rum. Och likväl sörjde hon

långt mindre öfver sig sjelf än öfver de olyckliga, som hon icke kunde tjena genom sina förböner.

Emottaga dem, lyssna till deras böner, det kunde hon som förut. Men hon sade ursäktande till dem, att konungen äfven med bästa vilja icke kunde ingripa i lagens gång, men deremot kunde och ville hon, fastän i långt mindre skala, hjälpa dem af egna medel allt hvad hon förmådde. Och hennes penningskrin liknade enkans oljokruka, der fans alltid hjälp för den behöfvande. Konungen gjorde aldrig någon anmärkning emot hennes hushållning; måhända glädde det honom, att hon helade der han slog.

Konungens tid var strängt upptagen; han följde reduktionsarbetet med största uppmärksamhet, och, allt efter som ökade inkomster tillfölo kronan, användes de att fylla de mest tryckande behöfven.

Enkedrottningen anställde fester och intog öfverallt det främsta rummet. Främmande sändebud skulle först uppvakta henne, och var hon händelsevis icke i staden, måste de uppskjuta sitt helsningsbesök hos Ulrika, tills svärmodern återkommit och mottagit deras första uppvaktning. Den unga drottningen gjorde några små upprorsförsök, men Karl sade, »att då hans mor, i egenskap af regentinna, förestått rikets styrelse, borde hon framgent åtnjuta alla dylika företräden.» Ulrika gaf genast efter. »Visserligen», sade hon, »tycker jag om att man visar mig aktning, men lugn och stillhet äro mig kärare.»

Konungen reste till en mönstring i Upsala; strax der-efter talades allmänt vid hofvet om ett obehagligt uppträde, som egt rum.

Kapten Liewen hade anmält en frånvarande karl såsom sjuk, och konungen hade upptagit det så illa, att han i vredesmod yttrat, »att han bort ränna värjan genom bröstet på Liewen.»

Den unge mannen hade alltid stått väl hos konungen, och man kunde icke förstå orsaken till Carls ovilja.

Hos enkedrottningen meddelades underrättelsen till Ulrika i nävaro af Mylonius. Hon rodnade af blygsel öfver sin gemål, men sade, »att konungen säkert haft någon större orsak till missnöje.»

Det lyckades dem hvarken att locka fram ett klander öfver konungens beteende eller ett berömande uttryck om den unge mannen. Man hade ingenting annat att misstyda »än hennes rodnad».

Sigrid var förtviflad, och Ulrika hade all möda att trösta henne, men tala med konungen om saken, det vågade hon icke.

Vid hans återkomst omnämndes händelsen heller icke, men han såg nästan strängare och allvarligare ut än vanligt. Hos enkedrottningen tillbragte han dagligen flera timmar; sin gemål besökte han deremot ganska sällan.

Öfverste Lillie hade infunnit sig i Stockholm till kröningen och sedan återtagit sin plats hos enkedrottningen. Hans hustru följde sedermera aldrig Ulrika på hennes besök hos sin svärmor.

Öfversten tycktes stå mycket väl hos sin höga herskarinna, som ofta gjorde utfärder till Strömsholm med honom och prinsessan Juliana; de stannade vanligtvis der några dagar och återkommo alltid förtjusta i sin färd.

Prinsessan underlät därför icke att vara en ganska efterhängsen gäst vid det unga hofvet. Hon trodde, att hon snart skulle dö, och ville dessförinnan så mycket som möjligt vara tillsammans med dem hon älskade. Ömsom skrattade, ömsom grät hon och bar sig i alla hänseenden besynnerligt åt. Ulrika förstod henne icke.

Maria Lillie gick vanligtvis ur rummet, när prinsessan kom in; om hon af någon anledning måste stanna kvar inne, var hennes väsen främmande och kallt. Ulrika före-

brädde henne det, utan att hon gjorde försök till gensägelse.

I April månad var enkedrottningens födelsedag, och konungen ville fira den med en lysande fest. Han uppdrog verkställandet åt Tessin, och denne föreslog en maskerad, der representanter från Sveriges olika landskap skulle hembära sin lyckönskan till hennes majestät.

Förslaget behagade konungen, som gaf befallning om att genast sätta det i verket.

Alla hofvets herrar och damer skulle vara närvarande. Liewen fick befallning att infinna sig, endast prinsessan Juliana, som vrickat sin fot, fritogs från utklädnaden.

Konungen och drottningarna voro de enda omaskerade. Representanter för landskapen framträdde efter hvarandra och höllo ett loftal öfver drottningen, som hon nådigt upptog. Derefter dansades nationaldansar, och musikanterna uppträdde i samma slags dräkter som bondspelmännen i de olika landskapen och iakttog deras later, så vidt de förmådde. Festen var särdeles lyckad och framkallade flere gånger en stormande munterhet.

Under densamma lemnades till Ulrika ett bref, som hon flera gånger läste och slutligen lemnade till konungen. Det innehöll, att en persons lif berodde på ett ögonblickligt samtal med drottningen.

Ehuruväl det var stridande mot ceremonielet, tillät konungen att hon aflägsnade sig.

Men timma efter timma förgick, och hon kom icke tillbaka. Enkedrottningen yttrade sin missbelåtenhet med denna brist på aktning. När Ulrika strax före festens slut ändtligen återkom, var hon så upprörd, att hon icke gjorde någon ursäkt.

Både konungen och enkedrottningen väntade en förklaring, men hon iakttog en envis tystnad och tycktes vara besluten att behålla hemligheten för sig.

Festen var slutad och man åtskiljdes.

Påföljande morgon hade enkedrottningen mycket tidigt ett besök af sin biktfader, som berättade henne, att det hela natten brunnit ljus i drottningens sängkammare, att flere främmande personer haft inträde der, men deremot hade ingen, som tillhörde hofvet, fått slippa in, icke ens hofmästarinnan. Enkedrottningen stod häpen och villrådlig.

»Jag har ansett för en helig pligt att härom underrätta ers majestät», sade presten.

»Och jag går till konungen», utropade Hedvig Eleonora och reste sig häftigt; »det är förmodligen några danska vänner, som vilja hålla sig dolda, men det skall icke lyckas».

»Himlen gifve, att det icke är något värre!»

»Hvad menar ni?»

»Vördnaden för ers majestät förbjuder mig att . . .»

»Tala, jag befaller er det.»

Mylonius lutade sig till drottningens öra och hviskade några ord, som kommo henne att rygga till, liksom hon blifvit biten af en orm. »Det är icke möjligt», ropade hon.

I stället för svar höjde Mylonius på axlarna.

»Jag går genast till drottningen — nej till konungen», sade hon med ett triumferande uttryck och skyndade sin väg.

»Vi få se, hur detta slutar», mumlade den fromme biktfadern och gnuggade förnöjd händerna.

Konungen mottog sin fru moders förtroende med större lugn, än hon väntat:

»För eders majestät måste alla dörrar öppnas», sade han. »Jag ber att ni sjelf ville öfvertyga eder om hvad grund kan ligga för angifvelsen.»

Det var just hvad Hedvig Eleonora önskade; med stolt hållning begaf hon sig till sin sonhustrus våning och steg in utan anmälan.

Hur stor blef icke hennes bestörtning, när hon i rummet utanför drottningens sängkammare fann en främmande kvinna, sysselsatt med att ansa ett nyfödt barn.

»Hvems är det barnet?» frågade hon, nästan skälvande af rörelse.

Ulrika kom i detta ögonblick ut från sängkammaren; hon förskräcktes vid åsynen af enkedrottningen och, kastande sig till hennes fötter, sade hon: »haf förbarmande med den olyckliga!»

Hedvig Eleonora visste icke, hvad hon skulle tänka och tro? . . . Hvem var den olyckliga, med hvilken hon skulle hafva förbarmande? Ännu häftigare än förra gången upprepade hon: »Hvems är detta barnet?»

»Prinsessan Julianas!» hviskade Ulrika.

Om enkedrottningen fått se ett spöke, om åskan slagit ned framför henne, hade det icke gripit henne så starkt som denna underrättelse. Hon föll ned i soffan, dit Ulrika fört henne; men sedan hon hemtat sig, sade hon häftigt:

»Jag vill se henne!»

»Det kan gälla hennes lif», sade Ulrika afböjande. »Det är ingen hon fruktar så mycket som ers majestät».

Den stolta qvinnan stred en hård kamp med sig sjelf. Hon ville gerna tro, att alltsammans var ett afskyvärdt bedrägeri! Nederlaget var för hårdt att underkasta sig . . . men å andra sidan var tystnad och försigtighet af nöden.

På Ulrikas ansigte stod icke att läsa en skymt af skadefröjd; hon såg på sin stränga svärmoder med ett uttryck af deltagande, och på hennes läppar låg en bön om medlidande med den olyckliga prinsessan.

»Hon vände sig till dig», sade Hedvig Eleonora, och »du har icke förekommit denna skandal».

»Jag visste ingenting förr än i går afton; hennes kammarjungfru och enda förtrogna hade skrivit det bref, som tillställdes mig», sade Ulrika.

Enkedrottningen skiftade färg. »Hvem, hvem är barnets fader?» frågade hon.

Ulrika tvekade att afge svaret. Slutligen sade hon halfhögt: »öfverste Lillie».

Detta var det andra slaget! Hedvig Eleonoras ögon sprutade eld. »Lillie!» upprepade hon. Och ändå gifte han sig med Maria Stenbock.

»På prinsessans befallning för att rädda hennes rykte», genmälte Ulrika.

»Har hon sjelf bekänt det?»

»Nej, men Maria anförtrodde mig redan före sitt giftermål, att hon visste hvem det var, för hvars skull hon måste uppoffra sig».

»Hvarför yppade hon icke det?»

»Hon var öfvertygad om att icke bli trodd».

»Det hade hon icke heller blifvit. Men nu, hvad säger hon nu?»

»Jag hoppas kunna hålla det doldt för henne. När hon märker, att jag vill hålla saken tyst, skall hon heller icke göra mig några frågor», svarade Ulrika med denna lugna värdighet, som hon så väl förstod att antaga.

Enkedrottningen satt några ögonblick tankfull, ett rof för de mest stridiga känslor. »Mor och barn skola ur landet så fort som möjligt», sade hon, i det hon steg upp och ärnade gå.

Men hon besinnade sig. Med all den välvälja, hon var i stånd att antaga, vände hon sig till Ulrika, sägande: »Jag beklagar, att ers majestät skulle träffas af detta obehag, men det är följden af en för långt drifven tjenstaktighet och borde för framtiden bli till en varning».

En harmens rodnad uppsteg på Ulrikas kinder, men hon beherskade sig genast och svarade lugnt: »Jag har gjort min pligt som kristen och måste underkasta mig att bli missförstådd».

Svärmodern lemnade henne hastigt och återvände till sig, der hon otåligt väntades af sin fromme bikt-fader. »Ni har

åter utsatt mig för ett skamligt nederlag», sade hon och gick förbi honom, utan att afge någon vidare förklaring.

Enkedrottningen förklarade saken för konungen så godt hon förmådde; det var alltid ett fel af Ulrika, att hon tillåtit prinsessan stanna hos sig. Konungen upptog det så, och talade aldrig derom med sin gemål, som således heller icke fick tillfälle att rättfärdiga sig.

Så snart som möjligt afsändes prinsessan och hennes barn ur landet. Enkedrottningen drog försorg derom. Dagen före sin afresa fick hon företräde hos sin höga anförvandt, som icke sparade på stränga ord och förmaningar.

Öfverste Lillie blef genast skiljd från sin tjänst hos enkedrottningen.

Sommaren tillbragte Ulrika på Kungsör och svärmodern på Strömsholm. Konungen var stundom på det ena, stundom på det andra stället, dock mest på Strömsholm, i följd af modrens ifriga böner, hvilken sade sig icke kunna lefva utan sin högt älskade son. Drog också hjertat till Kungsör, så ansåg han, att det borde ge vika för den sonliga pligten. Enkedrottningen var dessutom road af att deltaga i hans jagtpartier, och han glädde sig åt det nöje, han trodde sig bereda henne dermed.

Med list och slughet förstod hon att afhålla honom från de flesta af hans tillämnade resor till Kungsör. På den väg man sällan far, växer snart ogräs. Tviflets och misstankens frön utsåddes flitigt. Än hade den unga drottningen gifvit företräde åt danska sändebudet, och det berättades, att hon under samtalet haft tårar i ögonen; säkert hade hon beklagat sig, kanske stämplat mot sitt nya fädernesland eller också lyssnat till förslagen hur Holstein skulle underkufvas. Än hade hon fält yttranden om sin längtan efter en för henne mycket kär person. Men aldrig hade hon talat om att hon saknade konungen. Om hon önskade se honom, hvarför kom

hon då icke till Strömsholm på besök; hon visste ju, att enkedrottningen med öppna armar skulle taga emot henne.

Så fint som de luftatomer vi inandas, blåstes giftet in i konungens själ. Det alstrade kyla och misstro, men icke likgiltighet. Han var icke blind för Ulrikas förtjenster; han högaktade henne och beundrade denna hjertats godhet, som aldrig skydde en uppoffring, då det gälde att tjena andra. Men det var tydligt, att hon icke älskade honom. Hon skulle därför blifva en mor för hans barn, men aldrig en vän för hans hjerta, aldrig hans andra jag.

Under allt detta lefde Ulrika sitt tysta lif på Kungsör, i en liten krets af tillgifna vänner. Under sitt tillfälliga besök i Stockholm hade Liewen kommit på en bättre fot med sin fästmö, och korrespondensen dem emellan var nu temligen liflig.

Sigrid stred länge förgäfves mot sina misstankar, men när hon upphörde att stå under Mylonii inflytande, försvunno de småningom af sig sjelfva. Liewen frågade dessutom i sina bref aldrig efter drottningen, och för att bevisa honom, hur fullkomligt botad hon var från sin svartsjuka, skref hon om Ulrikas välgörenhet och det behag hon fann i hennes sällskap.

Den lugna och allvarliga Maria och den entusiastiska Märta utgjorde jemte Sigrid drottningens ständiga umgänge. Kammarherren Carl Soop tjente som föreläsare, så vida ämnet icke var allvarligt, då Ulrika dertill öfvertalade sin hofpredikant.

Domprosten i Göteborg, herr Johan Carlberg, känd för sina utmärkta embetsgåfvor och sitt ovanliga nit, hade i Stockholm predikat några gånger för deras majestäter. Drottningen fattade mycket behag till honom och kallade honom till sin öfverhofpredikant. Men Carlberg svarade, att han helst ville stanna kvar i Göteborg: »det anstår icke Johannes att predika i ett kungligt hof». Men drottningen svarade: »det anstår mycket väl Johannes att predika här; ty här finnes hvarken en Herodes eller en Herodias».

Carlberg mottog derefter den erbjudna platsen.

Det var en harmonisk krets af upplysta, tänkande människor. Ofta rörde sig samtalen kring de högsta, mest allvarliga ämnen. Ulrika älskade dem framförallt och hon bad Carlberg att gifva akt på när hon felade och uppriktigt säga henne det. När han undanbad sig uppdraget, sade hon, att han med sådana rättelser bevisade sig vara hennes uppriktige vän. Tillsammans med honom och Maria Lillie gjorde hon sina besök hos de fattiga och sjuka, och när hon fick veta, att dessa senare sällan sökte läkarhjälp, därför att det var dem för dyrt, så förordnade hon, att alla läkemedel skulle tagas på hennes bekostnad.

En dag då man samtalande om de olyckor, kriget medfört, och Carlberg sade sig hafva hört, »att endast inom Stockholm funnos många hundrade fattiga enkor», utropade Ulrika lifligt, att hon ville låta bygga ett stort hus, der dessa skulle finna en tillflykt.

»Och det skall kallas Drottninghuset!» inföll Maria lifligt.

Och ofvanför porten skall stå med gyllene bokstäver: »Ulrika Eleonora!» tillade Märta med hänförelse.

»Kära vänner», sade Ulrika mildt; »hvad betyder namnet! Hufvudsaken är, att verket blir till gagn för så många som möjligt».

Och under det hon sålunda tänkte på och intresserade sig för andra, dolde hon sorgfälligt den sorg, hon bar i sitt hjerta öfver konungens likgiltighet.

Tvenne gånger besökte han Kungsör, den ena för att jaga, den andra för att rådslå om statens angelägenheter med de herrar, han för detta ändamål ditkallat. Med sin gemål samtalande han föga; långt mer med hofpredikanten Carlberg, som han frågade om hofvets sysselsättningar och försigtigt sökte utforska. Den rättframme mannen talade med högsta loford om drottningen, och när konungen gick ifrån honom; var han mera tankfull och färdig än vanligt. Borde han

tvifla på sin mor? Fans det någon på jorden, som hellre ville bereda hans lycka än hon, och måste hon icke hafva giltiga skäl för sitt missnöje mot Ulrika?

Karl XI förstod ej hvilken makt svartsjukan eger, äfven i ett modershjerta.

På hösten flyttade hofven tillbaka till Stockholm. Ulrika bevistade ofta den offentliga gudstjensten i Storkyrkan, och för att kunna göra det så osedd som möjligt, lät hon inrätta en särskild täckt gång från slottet till templet. Var hon illamående, besökte hon slottskyrkan, eller lät predikan hållas i rummet utanför sitt eget.

Några festligheter gåfvos på hofvet, men den unga drottningen deltog ej i dem, utan höll sig mest i sina rum, egnande sin tid åt välgörenhet och allvarliga samtal.

Konungen företog på vintern en jagt vid Kungsör. När han, efter sin vana, skulle i firsprång sätta öfver ett dike, snafvade hästen, störtade utföre och drog sin ryttare med sig. Man skyndade genast till hans hjälp, och då befans det, att konungens högra ben var illa brutet. Med exemplariskt tålmod föredrog han smärtorna under resan mellan Kungsör och Stockholm. Vid framkomsten såg benet så illa ut, att man fruktade behöfva taga af det. En mängd benskärfvor måste plockas ut, innan förbindningen kunde företagas. Först sedan den var skedd, underrättades drottningarna.

Hedvig Eleonora var förtviflad och lät knappt trösta sig af Carls egen försäkran, att det icke var farligt. Ulrika var lugn och stilla och bad endast att få stanna qvar inne i sjukrummet för att vårda sin gemål.

Men det tillät icke konungen, endast två gånger om dagen, morgon och afton, skulle drottningarna få besöka honom.

Så fortgick det några dagar. En afton, sedan Ulrika lagt sig, väcktes hon hastigt med underrättelsen om att ko-

nungen angripits af häftiga plågor och var alldeles utom sig. Hon klädde sig genast och skyndade in till honom. Läkaren stod rådvill; han hade nyss lagt på blyvattensomslaget och kunde icke förstå orsaken till de plågor, hvaröfver konungen klagade.

»Men här på flaskan står skedvatten», sade Ulrika häftigt och visade etiketten på den tömda flaskan. Läkaren bleknade, men drottningen sprang fram för att genast taga bort förbandet. Allt skinnet var afbrändt och köttet nästan blottadt.

Hon lindrade svedan med vatten, tills läkaren fick färdig den salfva, han ansåg lämplig att begagna.

Under den allmänna brådskan och oron lemnades de begge makarna allena. Vattnet hade lindrat svedan och konungen drog en suck af lättnad.

»Ulrika», sade han, »kyss mig!»

Hon lutade sig ner till honom, och detas tårar blandades.

»Du är min goda engel», sade han, »vill du ständigt vara inne hos mig?»

»Ja ständigt, ständigt», svarade hon, »det är mitt lifs högsta lycka att få vara hos dig».

Hvarje afton bars hennes säng in och ställes bredvid konungens, och hvarje morgon bars den ut. Ingen annan än hon fick lägga omslagen, ingen annan än hon ordna hans bädd och kuddar.

När han blef så bra, att han kunde taga emot rapporter och embetskrifvelser, satt hon tyst och stilla vid sin sömnad, ett stycke ifrån sängen, men uppmärksam på hvarje blick och rörelse som gälde henne.

Hedvig Eleonora såg icke med blida ögon, hvad som skett, men den gången rädde hon icke på sin kunglige son, hvilken fann sig alltför väl med sin fromma hustru och sjuksköterska att vilja afstå ifrån hennes sällskap.

Efter någon tid fingo flera af hofvet tillträde. Ulrika arrangerade små aftonecirklar, som alltid afslutades med bön

af Carlberg. Men dessförinnan roade man sig med skämt, gåtor eller musik. Det dröjde icke länge förr än Märta Torstenson också blef konungens gunstling; hennes frimodiga och dock blygsamma svar; den lycka och glädje, som ständigt strålade ur hennes vackra ögon, hennes icke starka, men ljufva och klara stämma hade en trollmakt, som ingen gerna emotstod, och drottningens sångfogel fick långa stunder sitta vid konungens säng och sjunga sina visor.

En gång då hennes sång mer än vanligt behagat honom, och han var vid särdeles godt lynne, sade han till henne: »Önskar drottningens sångfågel att snart få bygga eget bo?»

Hon rodnade och såg småleende på honom.

»Ja, om den får bygga det i kungsgården», svarade hon.

»Och hvarför just der?»

»Der har min lycka blifvit grundlagd; der vill jag lefva och dö!»

»Då skola vi tänka på den saken till nästa år», sade Carl.

Märta slog ihop händerna af glädje. »År det möjligt att hans majestät vill?» Och hon föll på knä vid sängen, kysste konungens hand och flög derifrån till drottningen. »Får jag?» hviskade hon.

»Allt annat utom att lemna mig», sade Ulrika och slöt henne i sin famn.

Kammarherre Soop tillkallades, och Märta, som förut var beordrad att sjelf underrätta honom om konungens löfte, räckte honom handen och förde honom fram till konungen.

»Säg hans majestät, hvad du helst önskar», sade hon och såg sig omkring med en glädtig blick.

Carl Soop, som icke förstod meningen, såg sig förvånad omkring. »Jag förstår intet», sade han.

»Begär af mig, hvad ni helst önskar, unge man», sade konungen.

»Att snart få kalla Märta min maka», utropade han lifligt.

Hon gaf till ett glädjerop! »Visste jag icke det», sade hon med glädjestrålände ögon; »vi tänka alltid lika och önska alltid detsamma.»

Konungen skrattade af allt hjerta, men drottningens ögon stodo fulla af tårar.

Denna för Ulrika så lyckliga tid varade till inemot våren. När konungen blef så mycket bättre, att han kunde sitta uppe, var det slut med aftonsamqvämen. Under de förarbeten och öfverläggningar, som föregingo den blifvande riksdagen, ville icke Ulrika vara närvarande; hon drog sig tillbaka till sina rum; tackade Gud för de glada dagar, hon genomlevat, och lade lif och död i hans hand. Den 17:de Juni födde hon en son till verlden.

Konungen var utom sig af glädje; han tackade Ulrika för den dyrbara gåfvan och sade henne, »att nu var hans käraste önskan uppfylld».

Stjertydarne spådde, att Sverige skulle få en hjelte till konung, och den gången misstogo de sig icke. Med stor högtidlighet firades döpselsen.

Enkedrottningen bar sjelf sin sonson till dopet; han fick namnet Carl.

I hufvudstaden och öfverallt i landet framkallade under rättelsen härom belåtenhet och glädje. Med sin gemåls samtycke lät Ulrika genom Maria Lillie och sin öfverhofpredikant utdela stora summor, isynnerhet till personer, som blifvit lidande genom reduktionen.

Enkedrottningen förärade sin sonhustru en dyrbar tafla af Ehrenstrål; äfven hon hade blifvit uppmjukad af den glada tilldragelsen.

På Ulrikas förböner inbjödos också riksdrotset Magnus de la Gardie och hans gemål att deltaga i högtidligheterna. Ehuru hårdt träffade af reduktionen och nära nog bragta i armod, voro de likväl nära slägt med kungahuset och således berättigade till den heder, som visades dem.

När grefvinnan de la Gardie, som var konungens faster, förebrådde honom den stränghet, hvarmed han behandlade sin egen släkt, svarade han: »Rättvisan ser icke till person och konungen har ingen närmare släkt än fäderneslandet».

Dagligen kommo nya berättelser om den jemmer, som hördes öfverallt i landet. Alla som stodo i relation med hofvet öfverhopades med böner att beveka konungens hjerta. Öfverhofpredikanten Carlberg var en ibland dem. Han vände sig till drottningen och bad henne göra sin gemål föreställningar; men hon svarade, att det vore bättre, om han i sin predikan förehöll konungen hans hjertlösa medfart.

Carlberg lydde, men gick nog hårdt tillväga.

Efter predikan sade konungen till honom:

»Ni predikar uppror i mina undersåtars hjertan».

»Det vare långt ifrån mig», svarade den oförskräckte presten; »min mening har endast varit att predika uppror i ert majestäts eget hjerta».

»Ni är en rätt prest», sade Carl och tryckte hans hand. »Jag har intet annat uppsåt, än att sätta riket och fäderneslandet i det välstånd och den säkerhet, som somligas egen nytta har hindrat och eftersatt, hvaraf våra fiender hafva profiterat och hela landet i gemen, samt hvar redlig svensk man i sin heder och välfärd lidit och pliktat».

»Jag vet nog, att det är ert majestäts öfvertygelse om att fäderneslandet lidit orätt, som drifver eder framåt», invände Carlberg; »men många få lida som icke äro skyldiga».

»Barnen måste lida för fädernas missgerningar, och rikets väl fordrar en straffande rättfärdighet».

»Ers majestät är en pligtrogen förvaltare af det ombetrodda godset», sade Carlberg; men »profeten Micha säger: »I höfvidsmän af Jakobs och I förstar af Israels hus! I borden veta, hvad rätt är. Men I skinnen mitt folk huden af och köttet från benen, och när I hafven ätit mitt folks kött och dragit dem huden af, så slån I ock benen sönder».

Konungen stod några ögonblick slagen och stum.

Detta samtal hade hållits i närvaro af ett stort antal personer, och en af dem yttrade häftigt, att öfverhofpredikanten borde hålla inne med slika ord.

Carl gaf anmärkaren en sträng blick. »Vi upptaga det icke som hans, utan såsom Guds röst till vår varning och väckelse», sade han. »När presten redeligen framhåller Guds ord, då har konungen intet att tala derpå». Och Carlberg fortfor att stå högt i konungens ynnest.

Ulrika sysselsatte sig mycket med sitt lilla barn. Med gossen i sin famn och Maria vid sin sida tillbragte hon många timmar i stilla ensamhet. Dessa begge hade blifvit nästan oskiljaktiga; i förtroliga ensamma stunder kallade de hvarandra du. Maria egnade hela sitt lif åt sin älskade drottning och var ofta en afledare för Hedvig Eleonoras afund och ovilja mot sonhustrun.

Konungen var sysselsatt med riksdagsbestyren; men hand i hand med omsorgerna derfor gingo de åtgärder, som voro nödvändiga för hans nyskapande, grundläggande och vidmagt-hållande arbete. Ensam stod han på skådeplatsen, ensam skulle han genomföra det omätliga arbetet.

I den mån planerna till en genomgripande förändring utvecklade sig och vunno framgång, tilltog jäsningen i sinna. De som angripit och dömt landets myndigaste män, fruktade en efferräkning, ifall konungen hastigt borttrycktes af döden, och hans djerfva jagter gafvo ofta anledning att frukta detta.

Men hvem kunde motstå denna kraftiga vilja; denna eldsjäl, som nedslog alla hinder och rastlöst gick mot sitt mål. Sjelf bestämde han sina handlingar; sjelf bar han ansvaret för dem.

1682 års riksdag var endast en fortsättning af den föregående. Reduktionens fullföljande lades i konungens hand; det ständiga knekthället bestämdes och lagstiftningsrätten gjordes beroende af honom **ensam**.

Öfverallt var konungens närvaro nödvändig, för att det nya skulle ega bestånd. Men just då blef han så sjuk, att man tviflade om hans vederfående. Benbrottet hade blifvit illa skött under de sista månaderna, och olidliga smärtor beröfvade honom sömnen.

Strax efter riksdagens slut måste han intaga sängen, och Ulrika intog sin förra plats. Det såg ut, som om plågor och sjukdom allenast kunde närma dem till hvarandra.

Konungen måste undergå en smärtsam operation, och han gjorde det — med drottningens hand i sin — med exemplariskt tålmod. Den svaga Ulrika var stark i sådana stunder; hon hade icke allenast sjelf mod, hon ingaf det också åt andra.

Men nu var icke tid till några aftonecirklar, konungen unnade sig ingen hvila, utan arbetade alltjemt vid friskt och muntert lynne.

Viktiga ärenden förehades. Med statssekreteraren afgjordes statssaker, och för reduktionskollegium utfärdades föreskrifter; skeppsbyggeriet påskyndades; officerare utskickades för undersökning af gevärsfaktorierna; instruktioner meddelades för upprättandet af det fasta knekthället; den högsta skyndsamhet anbefaldes vid indelningsverkets ordnande; en kommission nedsattes för kyrkoordningens bearbetning; Svea hofrätt förstärktes; undersökningar anbefaldes om bergslagernas tillstånd, om behofvet af skattelindring efter missväxten; om länsräkenskapernas avslutande i god tid; för skogarnas skydd sörjdes, och befallning gafs, att kartor öfver alla län skulle upprättas.

Härmed var det på långt när icke slut; men det blefve för långt att här upprepa allt, hvad denna mångsidiga verk-

samhet förmådde genomföra, under sjukdom och plågor, inom loppet af tre månader.

Enkedrottningen, som under denna tid icke särdeles hade konungens öra, sysselsatte sig med att jemte Tessin uppgöra planen till en kyrka på Kungsör. Den unge arkitekten stod utomordentligt väl hos sin höga herskarinna, och hon skulle beviljat honom allt, utom Hedvig Stenbocks hand.

Doktor Mylonii spejande blickar hade upptäckt de ungas kärlek, och han skyndade att underrätta drottningen derom. Men upptäckten var rakt stridande mot hennes önskingar, och den fromme biktfadren fick uppbära skarpa snäsor för att han nu för tredje gången sprang med osanna uppgifter.

Kort derefter, när hofvet var samladt, sade drottningen, liksom händelsevis, att hon icke tillät andra förbindelser inom sitt hof, än dem hon sjelf uppgjort. Tessin och Hedvig Stenbock, som blifvit underrättade om prestens beteende, vågade derefter en lång tid knappt tala vid hvarandra; men i tysthet uppgjorde de planer att så snart som möjligt tillhöra hvarandra.

Under tiden arbetade Märta Torstensson på sin utstyrel. Så väl Maria som Sigrid hjälpte henne dermed; men begge anmärkte, att drottningens lilla sångfogel icke qvittrade så gladt och muntert som förut.

Märta medgaf det sjelf, men sade sig ej förstå orsaken. Hon kände sig så lycklig, som om hon stode i himmelens förgård, men hon erfor tillika en beklämning, hvars orsak hon icke kunde utgrunda.

Vid åsynen af sin fästman utbrast hon i tårar, och när han gick, sprang hon till fönstret för att se efter honom så länge som möjligt.

Ulrika frågade, om hon kände sig sjuk, men det gjorde hon ej; det var allenast en oro, en ängslan, som hon icke kunde öfvervinna.

Konungen var ändtligen så återstæld, att han lemnade sängen, och Ulrika flyttade åter tillbaka in i sina rum.

Helt hastigt insjuknade Märta i messlingen. Derunder sade hon till drottningen: »det var en välsignad sjukdom, nu känner jag mig så lugn och glad».

Men efter några dagar slogo svarta fläckar ut på kroppen. Hon var nästan plågfri, men sjukdomen förklarades smittsam och pestartad, och läkarne förkunnade hennes snara död.

Genom begge hofven gick liksom en gemensam klagan. Hon hade blifvit allas älskling. Alla utsatte sig gern för smittan, endast för att ännu en gång få emottaga en kärleksfull blick eller höra ett mildt ord från den ljufva flickans läppar. Till och med enkedrottningen trotsade faran för att ännu en gång få se henne.

Redan efter sitt första besök hos henne, sade Carlberg, att hon visste mera om Guds rikes hemlighet, än han, och att vid denna dödsbädd vore den sjuka läraren och han sjelf lärjungen. Likväl återkom han dagligen för att se, hur hon småningom ödmjukt afstod ifrån alla sina jordiska glädjeämnen och förhoppningar och beredde sig att flytta till sitt rätta hem.

»Jag möter dig, jag tar emot dig, när du kommer efter», sade hon till sin tröstlöse fästman.

»Vill du icke också möta mig?» frågade den gråtande Ulrika, då hon gaf henne afskedskyssen.

»Jo! Vi träffas snart», hviskade den sjuka.

Man trodde henne döende, hon låg med slutna ögon, och andningen var matt och flämtande. Då såg hon hastigt upp: »låt mig tala vid konungen», bad hon ifrigt.

Ett bud afsändes genast, och Carl sprang upp från skrifbordet samt skyndade till den sjukas rum. Men hennes krafter voro nu så försvagade, att de matta orden knappt kunde förnimmas.

Utän afseende på smittan lutade konungen sitt öra till

hennes mun. »Hvad önskar vår lilla kära sångfogel?» frågade han.

»Att ers majestät ville för min fästman hysa samma godhet, som hittills för oss båda», sade hon sakta som en andehviskning.

»Det lofvar jag», svarade konungen djupt rörd.

Ännu en gång tog hon afsked af alla de närvarande och slutligen kallade hon Carl Soop till sin säng, slog armarna kring hans hals och sade:

»När jag dör, skall du tillsluta mina ögon, ty jag vill, att din bild skall vara det sista, som jag ser här i denna världen».

Inom en timma var allt förbi; det renaste hjerta hade upphört att klappa.

Carl Soop öfverlemnade sig åt den häftigaste sorg och förtviflan. Som han icke vidare förekommer i denna berättelse, återstår endast att nämna, det konungen fortfor att omfatta honom med sin välvilja, men att han sedermera icke kunde fästa sitt hjerta vid någon qvinna utan dog ofgift.

Sorgen efter Märta Torstenson grep drottningen så djupt, att man fruktade att den skulle menligt inverka på hennes hälsa. I ekskogen vid Kungsör, vid åsynen af Mälärvikens öar och vatten framstod lifligt bilden af den unga, lefnadsfriska flickan. Ulrika tyckte, att hon ännu lefde och rörde sig omkring henne; hon såg dessa kärleksfulla ögon, hon hörde den milda stämman och saknaden lindrades deraf. Hon tänkte sig Märta helt nära, ehuru hennes lekamliga ögon icke sågo henne. Stundom strök hon handen smekande öfver sitt knä, der den unga flickans hufvud så ofta hvilat, och hon hviskade hennes namn och bad henne följa sig som en god och skyddande engel.

Konungen tillbragte hela denna sommar på Kungsör; derifrån företog han resor, dels till Strömsholm, för att besöka enkedrottningen, dels rundt omkring i landet; men han återkom alltid dit.

Hvar och en, som sökte honom, blef emottagen, fick framföra sitt ärende och erhöll besked.

En dag öfverraskades han af en stämning till häradsrätt från en bonde i Sorunda. Konungen hade kört öfver oskuren säd och nekat utbetala så stor ersättning, som bonden fordrade. Karl tog sjelf emot stämningen och lofvade att infinna sig på tinget.

Ett omätligt uppseende väckte underrättelsen härom. Den dagen tinget hölls, var icke allenast tingssalen packad med folk, utan rundt omkring hvimlade det af människor. Många tyckte, att Ol Olsson i Långlöten handlat skamligt, som stämt konungen; men andra menade, att om någon gör skada, skall han väl ge ersättning.

»Kungen är kung för att göra rätt, men inte för att göra orätt», ropade flera.

»Men bron hade ju blåst sönder; det fanns ingen annan utväg att komma fram, än att fara öfver åkern», sade en annan.

»Hvad angår det mig», ropade Ol Olsson; »han skulle väl så fan heller köra öfver oskuren säd».

»Men den ville han ju betala», invände en annan.

»Efter utsädet ja», svarade Ol Olsson — bara fyra kappar, men mer skall jag fälla ha. Det ser ut att bli ett godt år och Guds gåfvor af säd på marken; jag väntar att få åttonde kornet, men efter ingen vet, hur det kan gå, så nöjer jag mig med att ta efter sjetten, och det skall fälla bli en och en half spann till».

»24 kappar, det är icke för mycket», inföll en annan.

»Det är det jag sa», återtog Ol Olsson. »När han icke ville betala, hvad rätt och billigt är, var jag väl tvungen att

stämman till sommaringet. Rätt har jag, det är klart som en dag det».

»Men han är kung han», inföll en gammal soldat.

»Ja, ja får väl se», menade Ol Olsson.

»Men är det så visst, att han kommer sjelf?» inföll en gammal bonde.

»Mätte väl det», sade Ol Olsson. »Efter jag inte va i stånd att få nån kronkarl till att gå med stämningen, fick jag lof att gå sjelf. Det är regalt omöjligt att få rätt på de höga herrarne här i landet, och när jag kom till porten, sa jag till den officern, som stod utanför med geväret: »hur ska jag få tala med kungen», sa jag. »Hvad djefvuln har du att tala med kungen om?» frågte han. »Jo, ja ska fälle stämman för att han körde öfver min oskurna säd», sa ja. »Vill du stämman kungen?» sa han och skrek på korpraln, och de hade nog satt mig i kurran, om inte kungen kommit sjelf.

»Jag skall min själ lära er arrestera i otid jag», sa han och blängde på officerarne. Sen tog han emot stämningen och gaf mig det här beviset. »Hvad står skrifvet på papperet?» frågade flera röster.

»Jo, der under står: »Carolus Rex», och det betyder så mycket som: »Jag skall låta höra af mig», det sa häradshöfdingen.

Då ljud utanföre ett omätligt jubel. »Kungen! kungen kommer», ropades af tusentals munnar, och i sporrsträck kom Carl ridande ut för backen, endast åtföljd af en enda kavaljer.

Han hoppade af hästen och gick raskt in i tingssalen; der stannade han framför en gammal bonde med redbart utseende. »Dig känner jag igen», sade han, »du var riksdagsman för två år sedan, och förde då en fri och öppen talan, så som det anstår en svensk man».

»Gud bevare ers majestät och gifve honom ett långt regemente», svarade bonden bugande.

»Ske Herrans vilja», sade konungen och vände sig till en gammal soldat. »Hvar har du mistat benet, gubbe?» frågade han.

Soldaten gjorde ställningssteg, så godt han förmådde. »Gud bevara ers majestät», sade han. »Vid öfvergången öfver Belt; men jag ger gerna bort det andra med, i ärlig dust för kung och land».

»Det räknar jag på», sade Carl och vände sig till tingsbordet, der häradshöfdingen och nämnden stodo väntande.

»Sitt ner, mina vänner», sade Carl och satte sig på en stol nära häradshöfdingen.

Denne slog klubban i bordet och förklarade tinget börjadt. »Med anledning af hans majestät konungens höga närvaro», sade han, »kommer Ol Olssons mål att gå först».

»Det tillåter jag icke», svarade Carl. »Häradsrätten går i ordning efter stämmings-numren; jag väntar».

Häradshöfdingen gjorde en bugning. »Nämndeman Nils Nilsson i Storgärdet, kårande, och soldathustrun Rask svarande», ropade han.

En stor välklädd bonde närmade sig med förlägen uppsyn och tummande sin hatt.

Ifrån andra sidan kom en qvinna, hvars hela utseende bar vittne om den djupaste nöd.

Häradshöfdingen läste på det papper, han höll i handen, och sade derefter: »Hustru Rask har uppfört en risikoja på nämndeman Nils Nilssons egor. Han anför klagomål deröfver och vill, att den genast skall rifvas, och att hon och mannen måtte utdrifvas».

Nils Nilsson blängde på konungen och svarade mycket förlägen: »Jag skall till att röja, och hon och hennes man hafva olofvande tagit riset ur min skog».

»Ja, gode herr landshöfding, det är sanning hvart ord», genmålte qvinnan; »men jag hade ingen annan råd. Min gubbe miste begge armarna och ett ben i kriget, så att ar-

beta kan han inte. Derfor drog jag ihop lite risqvistar till en koja, så att inte' blåst och regn skulle pina ihjäl'n; men bli vi nu utfösta, så gör väl vintern slut på'n fast inte fienden orkade med det.»

»Har Rask gjort sig känd som duglig soldat?» frågade härads höfdingen.

»Ja, ja, det har han», ropade många röster.

»Gud bevara härads höfdingen»: sade soldaten; »jag kan intyga, att han slagits för två. Vid tåget öfver Belt fröso armarna af honom. Det var enda gången jag såg'en gråta. Jag ger ändå inte tappt, sa han; härefter ska jag stå på ett ben och sparka fiende'n med det andra. Men så kom en kula och tog det också, och sen ligger han för ankar.»

Härads höfdingen vände sig till Nils Nilsson.

»Åt den, som så tappert stridt för fosterlandet, unnen I icke några usla risqvistar och en bit jord?» sade han.

Nils Nilsson tummade hatten allt häftigare. »Det får vara som det är så länge, härads höfdingen kan ju skriva af målet.»

Carl betraktade deltagande den fattiga qvinnan. »Har Rask fått pension?» frågade han.

»Ja, nådig herr kung», svarade qvinnan »femton daler: men Gud nåde mig så visst, det räcker inte till födan, för så lytt han är, är han ändå kry och har god aptit.»

Konungen såg allvarligt omkring på de närvarande. »För den som offrat lif och blod för fäderneslandet, tyckes mig en usel risikoja vara en alltför eländig boning», sade han; och tillade, vändande sig till den förstnämnde bonden:

»Vill du anskaffa en hygglig bostad åt gamle Rask och hans hustru? Jag gäldar omkostnaderna.»

Bonden bockade sig. »Några bland oss ha kommit öfverens om att timra upp en stuga åt dem på socknens allmänning», svarade han.

»Vi tänka som så, att om han icke blifvit lytt och lam, hade vi kanske icke fått behålla vårt», inföll en annan.

»Och därför är det icke mer än billigt, att vi draga försorg om honom. Tills vidare skall jag hysa dem», tillade en annan.

»Tack ska I ha, kära vänner», sade konungen vänligt och räckte dem handen. »Vill Gud, skall den svenska soldaten framledes hvarken sakna föda eller hus och hem.»

»Gud välsigne vår nådige konung», snyftade den fattiga qvinnan, i det hon sjönk till Carls fötter och kysste en flik af hans rock.

»Stig upp, gumma», sade han. »Gå nu och helsa din gubbe ifrån mig!»

Men det silfvermynt, han lät glida ned i hennes hand, växlades aldrig; de begge gamla svulto hellre, än de skiljde sig derifrån. Det gick från dem till deras äldste son och blef en familjerelik, som än i våra dagar finnes i behåll och med stolthet visas för främmande.

Nils Nilsson smög sig förlägen och skamflat ut ur tingsalen. Hustru Rask skyndade till sin gubbe jublande af glädje och stolthet. Väl tio gånger måste hon stanna under vägen för att visa sin dyrbara gåfva. Men öfver hela tingssalen ljud ett bifallssorl, och man packade sig ännu närmare för att bli vittne till hvad som nu skulle komma.

Häradshöfdingen slog klubban i bordet och yttrade med stark röst. »Ol. Olsson i Långlöten, kärande, och hans majestä konungen, svarande.»

Könungen steg genast upp.

Med gråten i halsen och nästan utom af förskräckelse, närmade sig Ol Olsson. Han stod länge och sväljde, innan han förmådde säga något.

»Ja, jag skulle nog stämma'n, efter han körde öfver min oskurna säd, och då han inte' vill ge mig efter 8:de kornet så . . . Nämndeman Pehr Olsson i Svartbäck och Lars Larsson i Paradiset ha besett skadan, och de kunna väl säga, om jag begärt för mycket.»

»Nej det har han inte», hördes tvänne röster ut hopen.

Medhålet gjorde Ol Olsson litet modigare; »och så har jag farit till Stockholm och haft omak med stämning och tocke der, så att jag skulle väl ha rättgångsomkostnaderna också.»

»Jag anser den skedda skadan vara med gäldandet af utsädet till fullo betald», svarade konungen med låtsadt allvar, helst ännu ingen kan bedöma, hur årets gröda kan komma att slå ut. För öfrigt yrkar jag äfven på rättgångsomkostnader.

En liten paus uppstod, under hvilken häradshöfdingen vexplade några ord med nämnden och derefter med klar och tydlig röst sade:

»Häradsrätten har förut tagit det omtvistade målet i öfvervägande och finner hans majestät konungen, som åkit öfver åker oskurnan, icke kunna I § XIII kap. Byggn.-B. landslagen samt mätismanna ordom, undgå att med två spann säd, af det slag på den öfverkörda åkern sådd var, efter gångbart pris ersätta och tre marker böta, äfvensom käre vederpart sin sexton öre sølfver i rättgångskostnad gälda. Den missnöjde har att erlægga vad, om han gitter klaga vid annan domstol.»

I den stora tingssalen blef tyst som i en graf; allas blickar voro fästade på konungen.

»Jag förklarar mig nöjd med häradsrättens utslag och vill inför sittande rätt godtgöra min skuld», sade han och lemnade penningarna till Ol Olsson, som med många tafatta bugningar tog emot dem.

Men nu utbröt ett ändlöst jubel.

»Gud välsigne konungen!»

»Han står på den fattiges rätt!»

»Länge lefve konung Carl!» ljöd det öfverallt i tingssalen. Utanför upprepades glädjeropen af den talrika skara, som icke kunde komma in.

»Tack, tack, käre vänner», sade han och nickade vänligt

till dem. Derefter vände han sig till domaren: »Det har blifvit mig sagdt, att domaremagten icke nu som i gångna tider gör sig förtjent af folkets förtroende. Du tyckes dock icke vara rädd! Vill du allt framgent genom ditt exempel visa, att Torgny Lagmans minne icke är utdödt ibland oss.»

»Ja, ers majestät», svarade härads höfdingen.

»Så vilja vi ytterligare gifva dig tillfälle dertill», genmälte Carl. »Vi utnämna dig härmed till den i vår och Svea hofrätt lediga assessorstjensten. Ditt namn?»

»Knut Svan!»

»Assessor Svan, tolka lagen utan menniskofruktan, och du kan allt framgent räkna på din konungs nåd.»

Den unge mannen blef så öfverraskad, att han hade svårt att beherska sin rörelse.

»När konungen tål att höra sanningen, skall hög som låg snart böja sig för densamma. Gud bevara ers majestät och skänke eder ett långt regemente», sade han, i det han tacksamt kysste konungens hand.

»Och nu farväl, go vänner; Gud vare med eder!»

Folkets jubelrop följde konungen. när han gick och så länge han syntes. Då han ilade bort på sin eldige springare, tillropade de honom sina välsignelser.

Genom sådana handlingar vann Carl sitt folks kärlek och beundran; att besöka dem och med egna ögon öfvertyga sig om bondens ställning och det behandlingssätt han rönt af myndigheterna, var för honom en sak af högsta vikt.

Och han sysselsatte sig dermed äfven under en tid, då i bakgrunden för hela hans rastlösa verksamhet stod en hotande krigsfara.

Vi måste med några ord närmare förklara den.

Vid denna tid utvecklade Frankrike ett starkt eröfnings-

begär. Ludvig XIV sträfvade att utvidga sitt lands gränser. Samtidigt började turkarne ett krig mot Österrike. Hela Tyska riket hotades och följaktligen också de provinser, som tillhörde Sverige.

Den utvidgning, vårt land vunnit, hade skett på bekostnad af andra länder, och de törstade efter hämnd. Ryssland och Polen voro för mycket intresserade af kriget med Turkarne, för att våga röra på sig, men Danmark och Brandenburg önskade en anledning att anfalla Sverige, innan det hunnit hemta krafter efter kriget.

Ett hemligt föredrag mellan Sverige och Holland bildade första kärnan till ett europeiskt motstånd mot Frankrike; varsamt och likasom tvekande slöto sig småningom allt flera makter härtill.

Okunnig härom fullföljde den franska diplomaten sin verksamhet vid alla europeiska hof. Ludvig XIV ansåg icke omöjligt att också vinna Sverige på sin sida och skickade för detta ändamål en bepröfvad diplomat till Sverige, Markis de Bazin. Han skulle erbjuda 500,000 livres årligen i händelse af krig och 130,000 i fred; deremot skulle Sverige förbinda sig att bistå Frankrike, i händelse det oroades i besittningen af de länder, det innehade.

Man trodde att Sverige, såsom fordom, för stora subsidier skulle sälja sina soldaters lif och blod.

Men en strid om ceremonielet hindrade ambassadören att komma fram med sina förslag; på denna tid spelade de yttre formerna en stor rol i politiken. Tillförne hade den gesandt, som erhöll sitt första företräde hos konungen, blifvit hemtad af tvenne riksråd, och borgarvakten hade gått i gevär. Carl XI förordnade att det hädanefter skulle ske endast genom ett kungligt råd. Men Markis de Bazin ville icke underkasta sig, hvad han ansåg såsom en vanvördnad mot sitt hof. Konungen blef ond, och ambassadören fick återvända med oförrättadt ärende.

I stället för att Sverige hittills varit Frankrikes bundsförvandt, blef det nu Danmark och Brandenburg, som stälde sig i förbindelse med detta mäktiga land; och begge begärde Ludvig XIV:s medgifvande till ett anfall på Sverige.

Danmarks första åtgärd var ett utomordentligt hårdt förfarande mot Holstein.

Under tiden gjorde Brandenburg starka rustningar.

Underrättelserna härom gjorde vid svenska hofvet det starkaste intryck.

Hedvig Eleonora rasade: det var hennes närmaste, det gälde, och i sin uppblossande vrede underlät hon ej att förebrå sin sonhustru Danmarks handlingssätt.

Denna sökte med tystnad fördraga smädelserna mot sin bror och sina närmaste; men när hon icke förmådde det längre, då svarade hon enkedrottningen, att som hon icke förstod politik och var förbjuden att blanda sig i statens angelägenheter, ansåg hon sig heller icke skyldig att uppbära ansvaret för Danmarks handlingar. Gud allena visste, hur mycket hon önskat en fast förening mellan de begge länderna, och hur innerligt hon älskade dem begge.

Äfven konungen yttrade sig i hårda ord om den opålitlighet i löften, som Danmark alltid ådagalagt. Det kostade Ulrika bittra tårar. Hon var rädd att skrifva eller mottaga bref derifrån, ty hon upptäckte att enkedrottningen spionerade på hennes minsta handlingar.

Hon vågade knappt visa sig ute, ty hon fruktade, att man också skulle anse *henne* såsom en fiende, efter som hon utgått från detta land. Hennes fromma hjerta slets i sin kärlek mellan dem begge. Det var bittra dagar för den unga drottningen, som endast hade sin trogna Marie att anförtro sig till.

Med mycken kraft vidtogos åtgärder för landets försvar. Regementena fingo befallning att hålla sig färdiga, Dalarö befästades, och befallning afgick till Karlskrona, att flottan skulle utrustas. I Holland gjordes de starkaste försök att förmå republiken att afsända en flotta till Östersjön.

I medlet af Juli afreste konungen från Stockholm. Åter gälde det att försvara landet mot en öfverhängande fara, och i starka dagsresor stälde han sin färd rakt till Karlskrona.

Längttansfullt afvaktade man i Stockholm underrättelser om kriget. Ulrika visade en förundransvärd sinnesstyrka, under det enkedrottningen ena ögonblicket gaf luft åt sin ovilja mot Danmark, och det andra var förtviflad öfver de faror, som hotade konungen.

Sigrid trodde med säkerhet att Liewen skulle stupa i kriget och hängaf sig åt den häftigaste sorg. Svartsjukan hade förledt henne till handlingar, för hvilka hon blygdes, och hans död skulle bli henne en orsak till den bittraste ångest, på samma gång den beröfvade henne all lifvets glädje. Under hans senaste vistelse vid hofvet trodde hon sig ha fått nya bevis på hans brottsliga kärlek. Hon hade sett honom skifta färg, när drottningen räckte honom sin hand, och en dag, då Ulrika glömt sina handskar på ett bord, hade Liewen, som trodde sig allena, med passionerad häftighet tryckt dem till sina läppar.

Hon hade gjort honom förebråelser, och han hade svarat, att drottningen var ett helgon, och det är icke förbjudet att tillbedja helgonen; men han hade tillagt, att om Sigrid ännu en gång gaf vika för sin svartsjuka, voro de oåterkalleligen åtskilda.

Tvingad att tiga och fördraga, måste hon till någon meddela sin smärta och förtviflan, och hon blef ett lättfångadt rof för den sluge Mylonius.

Ulrikas vänliga frågor, om Sigrid haft bref från sin fästman; den välvilja, hvarmed hon talade om honom, allt

blef föremål för misstankar och slutsatser; men denna gången hade man beslutat att gå försigtigare till väga och ej nöja sig med mindre än fullständiga bevis.

En dag rapporterade Sigrid, att Maria Lillie fört in en person till drottningen, och att dörren derefter blifvit stängd. Sigrid hade tyckt, att figuren liknade Liewens. Hon hade gömt sig i närheten för att få se när han gick. Hon hade hört drottningen yttra: »min pligt hos konungen förbjuder mig att lyssna till edra böner.»

Maria Lillie hade sedermera fört honom genom sina rum en bakväg ut ur slottet.

Presten jublade, och Sigrid var i den häftigaste ångest. Samma afton hade hon sett Maria vid drottningens fötter smältande i tårar och Ulrika mycket upprörd. Begge hade syntts förlägna vid hennes åsyn.

Sigrid fick nu ordres att spionera om möjligt både natt och dag, men Mylonius beslöt att tåga för enkedrottningen, tills han hade solklara bevis. Snart hoppades han hafva vunnit spelet.

Men han litade icke på Sigrid allena: äfven ett par af hofvets betjening användes till spioner, och från en del af dessa erhöll han en afton hemlig rapport, att en maskerad herre och två fruntimmer, insvepta i tätta slöjor, kommit från drottningens våning. En vagn hade väntat utanför slottsporten, och de hade hastigt stigit upp och farit bort.

»Kände du någondera af dem», frågade Mylonius.

»Jag kan sätta mitt hufvud i pant på att den ena var öfverstinnan Lillie», svarade karlen.

»Och den andra damen?» hviskade presten, darrande af otålighet.

»Är man spion, måste man också vara lögnare, annars skulle vinsten bli allt för ringa.» Karlen som gissade, hvart doktorn pekade, svarade litet tvehägsen. »Nog vet jag hvem hon liknade.»

»Hvem då? Femtio mark, om du säger det», afbröt den helige mannen.

»Men det kan kosta mitt hufvud!»

»Jag tar hela ansvaret på mig! tala! tala!

»Kungen är icke att leka med, och en sådan angifvelse . . . nej, jag törs ingenting säga.»

»Det behöfs heller inte, nu vet jag det ändå.»

»Och mina femtio mark.»

»Dem har du egentligen icke förtjent, men jag skall låta nåd gå för rätt. Se der!»

Karlen tackade och stoppade dem på sig. »Men jag vittnar inte och går heller icke ed på något.»

»Behöfs inte. Du skall i stället gå vakt i natt och passa på vid hvad tid vagnen kommer tillbaka och se efter, om samma personer återvända till drottningens rum.»

Det åtog sig karlen och lofvade att påföljande morgon afge rapport.

Mylonius skyndade att söka Sigrid, men hon var icke hemma. Då beslöt han sig för en djerf utväg. Han begärde audiens hos den unga drottningen.

Tjenstgörande kammarfrun svarade, »att hennes majestät icke mådde väl och således icke kunde taga emot.» Men Mylonius tyckte sig märka en viss förlägenhet i hennes väsen, och detta stegrade hans djerfhet. »Jag måste, jag skall in till drottningen», utropade han nästan trotsande och närmade sig dörren till hennes sängkammare.

»Hennes majestät har redan lagt sig», sade den förvånade kammarfrun och stälde sig i vägen för honom. »Herr doktorn kan således icke nu bli emottagen, men jag skall genast i morgon bittida underrätta drottningen om eder önskan.»

Presten stod tvekande. »Vore det icke möjligt att göra det redan i afton», sade han. »Saken är verkligen af stor betydighet, och om hennes majestät ännu icke sofver, så . . .»

»Jag skall se efter», svarade kammarfrun och öppnade

sakta dörren; men i samma ögonblick skuffade presten undan henne och ville rusa in. Hon fick fatt i honom, och en brottning uppstod. Det är troligt, att Mylonius derunder kom till besinning, ty han rusade hastigt ut igen, utför trappan för att ännu en gång söka Sigrid. Hon var ännu icke hemkommen. Rådsvill, med hufvudet uppfyllt af tuserde förslag, sökte Mylonius i sin hjerna utfundera den utväg han borde tillgripa.

Äntligen kom Sigrid. Han öfverhopade henne med häftiga förebräelser och befalde henne att genast försöka komma in till drottningen.

Hon frågade under hvad förevändning.

»Behöfs ingen», ropade han, »jag är säker på att hon icke finnes der».

Sigrid skyndade att fullgöra befallningen, och presten väntade. Minuterna växte i hans inbillning till timmar, och när hon efter en stund återkom och sade, att hon ej heller fått slippa in, kände hans raseri knappt några gränser.

Intet ögonblick var att försumma. Sjelf beslöt han att hålla vakt vid uppgången till drottningens våning, om han också skulle vaka hela natten.

Insvept i sin kappa fattade han posten i en nisch alldeles bredvid trappan. Hur han njöt vid tanken på den hämd, han skulle taga, och de fördelar han skulle betinga sig; men timma efter timma gick, och ingen kom. Syndiga tankar uppfylde hans själ, han frossade af dem, men natten var kylig, och den helige mannen mumlade ed på ed.

Då trodde han sig på afstånd förnimma steg; vid en lykta sken såg han en person, som smygande närmade sig. Det tycktes vara en lång och reslig karl. Mylonius gjorde genast upp, att det var Liewen, som kom för att se, om vägen var fri för damerna. Men i en strid med honom kunde presten bereda sig på att bli den öfvervunne.

Här måste således brukas list. Lyckligtvis hade han en knif i bältet.

Varsamt, men darrande af brådska, tog han fram den . . . figuren närmade sig allt mer, hufvudet var obetäckt, men skuggan föll så starkt, att det var omöjligt att urskilja anletsdragen. Mylonius njöt af den fruktan, hvarmed den främmande synbarligen närmade sig. »Hjelte!» mumlade han hånfullt och högg knifven i hans axel.

Offret för hans misstankar uppgaf ett så förfärligt tjut, att det genljöd i hela slottet; men hvad rörde det Mylonius? Brottslingen var i hans våld och vred sig jemrande på marken vid hans fötter.

Det blef ett skrik och en uppståndelse öfverallt i slottet. Slottsvakten skyndade till, dörrar öppnades och ljus lyste, halfklädda menniskor kommo utspringande; man frågade hvarandra, man undrade!

»Hitåt, mina vänner, hitåt», ropade Mylonius med hög, men patetisk stämma. »Här är brottslingen, en tjuf, en mördare som nattetid velat smyga sig upp i drottningens rum; men Herran gaf sin tjenare magt att förhindra det ondas anslag och rädda kungahuset från en stor och öfverhängande fara».

Ett utrop af beundran hördes från allas läppar; Mylonius hade stält sig framför den fallne, han fördröjde sin triumf för att så mycket längre få njuta af segerns glädje.

En blodstrimma ringlade som en orm utför stengolfvet, och menskligheten fordrade, att man tog hand om den olycklige.

»Lysen hit allesammans!» fortsatte predikanten, och när ljusskenet temligen starkt föll på brottslingen, lutade han sig ned för att taga bort kappkragen, som till en del skyldde ansigtet.

Det är möjligt, att han tänkte låta igenkännandet verka effektrikt på sig sjelf, och i det fallet hade han den fullständigaste framgång.

Öfverraskning, förskräckelse, den bittraste förödmjukelse! Se der de växlande sinnesrörelser, som hastigt skiftade på hans bleka anlete. Spionen, hans egen handtlangare och förtrogne låg framför honom, såråd, af hans hand, upptäckt, angifven af honom.

»Träff!» ropade alla de närvarande med en mun.

»Han har alltid varit en skurk», sade en.

»Det har varit en skam att tjena tillsammans med honom», invände en annan.

»Tjufaktig och sqvallrande på kamrater! Godt att han fått lön efter förtjenst».

»Låtom oss se efter, om han har något tjufgods på sig», ropade en; flere instämde häri, och från beslut gick man till handling.

Mylonius hade för några ögonblick förlorat fattningen . . . han grubblade på hvad han borde göra, då med ett anskri öfver det gjorda fyndet man visade honom en börs, som Träff burit på bröstet, och som befanns innehålla femtio mark.

Nu voro goda råd dyra. Mylonius tog börsen och lofvade göra sig underrättad om dess tillkomst. Derpå befalte han att den olycklige, som tycktes vara afsvimmad, genast skulle bäras till hans egna rum. En så stor syndare borde ständigt öfvervakas, för att förmås till bekännelse, och den fromme presten åtog sig detta mödosamma verk.

När Träffs arm blifvit förbunden, och han befann sig allena med Mylonius, ansåg han för godt att återkomma till sanning.

»Mina femtio mark!» voro hans första ord.

Presten gaf honom dem. »Hvad hade du vid drottningens uppgång att göra?» frågade han.

»Jag hade sett vagnen återkomma», svarade han och alla tre gå upp lilla trappan till enkedrottningens rum. »Jag tog för gifvet, att åtminstone den ena skulle komma tillbaka, och jag tänkte just gömma mig vid trappuppgången för att passa på henne».

»Mylonius måste vinna sin medbrottsling till hvad pris som helst. Mot löfte om en betydlig penningssumma lofvade den listige skälmen att låtsas yrsel i läkarens närvaro; men så snart armen blef så bra, att han kunde komma bort, skulle Mylonius bereda honom tillfälle att rymma.»

Biktfadren blef kallad att infinna sig hos drottningen kl. 7 påföljande morgon.

Ulrika mottog honom med denna kalla vänlighet, hvarmed hon alltid bemött denne man, och frågade med mycken värdighet, hvad som aftonen förut gifvit anledning till hans besynnerliga uppförande, då han nästan med våld ville intränga i hennes rum.

»Omtanken för ers majestäts dyrbara lif; fruktan för en öfverhängande fara», svarade presten med djup rörelse.

»Förklara er tydligare», sade Ulrika lugnt.

»Nu berättade Mylonius, att han föregående afton mött på gatan en främmande karl, som anmodat honom påföljande natt vaka öfver den älskade drottningens säkerhet. Då han begärde tydligare förklaring, hade mannen försvunnit. Förskräckt hade han genast skyndat tillbaka till slottet och begärt företräde. Det svarades honom att drottningen låg, men han trodde icke på den vakthafvandes uppgifter; i sin förskräckelse inbillade han sig, att drottningen med falska uppgifter blifvit lockad att besöka någon sjuk — här spejade han på Ulrika — att hon kanske var utom slottet, utan skydd och försvar, och därför hade han uppmanat Sigrid Oxenstjerna att begära åtminstone få se drottningen; men äfven henne hade det blifvit nekadt.

På det faran åtminstone icke skulle komma utifrån, hade Mylonius tillbringat natten nedanför trappan, der han också förhindrat en person tillträde, om hvars afsigter man ännu icke fått tid att underrätta sig.

»Finns här då icke slottsvakt?» frågade Ulrika.

»Jo visserligen, men den är icke placerad så nära, som den borde — och min tillgifvenhet».

»Hade kunnat bespara sig all möda, om ni underrättat vakthafvande officern om er fruktan», inföll Ulrika. »När man hädanefter säger er, att drottningen icke tar emot, så ber jag er vara öfvertygad om att befallningen utgått från mig».

Med detta kalla, afvisande svar fick Mylonius låta sig nöja, och han borde vara glad att komma från saken för så godt pris.

Men hur det kokade i honom. Ingenting hade han upptäckt, ingenting visste han. Hos enkedrottningen berättade han händelsen något olika och förtigande sina gissningar. Tråden i det oförklarliga uppträdet var afklippt, och det var icke lätt att tillknyta den.

Arbetet på Kungsörs kyrka fortgick raskt. Tessin hade uppgjort ritningar på föreslagna byggnader och underställt dem enkedrottningen.

Aldrig hade han stått så högt i sin herskarinnas ynnest; hon sade, att hon icke skulle kunna afslå hvilken gunst han begärde af henne, och han svarade, att det enda han eftersträfvade, var att under alla förhållanden få vara i åtnjutande af hennes bevågenhet.

Då tog hon en dyrbar halskedja från sin hals och hängde den kring hans. »Om en gång ett missförstånd uppkommer oss emellan», sade hon, »så visa mig denna kedja, och Hedvig Eleonora skall förlåta hvad helst hon har att förebrå er».

Knäböjande emottog Tessin drottningens gåfva, hänryckt kysste han hennes hand och sade, »att nu hade han ingenting mer att önska, än att rätt kunna göra sig värdig hennes förtroende och oförtjenta nåd».

Dagen derpå öfverraskade han drottningen med fullän-

dade ritningar till Drottningholms slott, detta Versailles i smått. Hon blef utom sig af förtjusning och önskade, att arbetet genast skulle börjas; men Tessin svarade, att dessförinnan måste han göra en resa till Tyskland och Frankrike för ytterligare studier. Om hennes majestät tillät honom att resa nu genast, hoppades han vara tillbaka i början af påföljande år.

Efter någon tvekan samtyckte enkedrottningen, och Tessin gjorde sina förberedelser. Tillfället var gynnande; det erbjöds honom att följa med ett stort Holländskt fartyg, som låg och lastade jern.

Dagen före afresan hade enkedrottningen samlat en liten krets af förtroliga vänner för att hedra sin gunstling. Deribland befunno sig riksdrotset Magnus De la Gardie och hans gemål furstinnan Maria Eufrosina. Den unga drottningen hade fört med sig Maria Lillie och Sigrid Oxenstjerna. Bland Hedvig Eleonoras eget talrika hof vilja vi endast lägga märke till Hedvig Stenbock och doktor Mylonius.

Magnus De la Gardie ansåg nu mera en bjudning till hofvet såsom en lyckans solglimt och fladdrade förtjust omkring enkedrottningen, för att få värma sig i det förrådiska skenet af jordisk höghet. Han talade om sitt vistande i Paris, om nöjena vid Kristinas hof; och Hedvig Eleonora hörde på honom med ett nedlåtande småleende, på samma gång hon undrande betraktade Hedvig Stenbock, som syntes förgråten och häftigt upprörd.

Furstinnan Maria Eufrosina hade fått plats bredvid Ulrika; i lifliga färger beskref hon de förskräckliga lidanden och försakelser, hvartill reduktionen tvingade dem. Den ena egendomen efter den andra hade blifvit dem beröfvad; hon, fordom den rikaste fru i Sverige, måste nu sälja och pantsätta sina juveler och smycken. Under strömmande tårar bad hon drottningen köpa ett dyrbart perlhalsband och en kostbar bordservis, som hon erhållit i gåfva af drottning Kristina.

Och Ulrika samtyckte, liksom tacksam för anbudet. Hon sade, att hon önskade begåfva två unga brudar, och var glad att hafva funnit gåfvor, som voro dem värdiga. Maria Eufrosina, som förstod, att hon dermed menade hennes egen dotter och blifvande sonhustru, kunde knappt finna ord för att uttrycka sin tacksamhet.

Under tiden beskref Tessin för de unga Kölns domkyrka, detta mästerverk af götisk byggnadskonst. Alla lyssnade med hänförelse. Endast Hedvig Stenbock stod afsides, med nedslagna ögon och, som det tycktes, likgiltig för ämnet.

I en liten krets af statsmän, till hvilka De la Gardie snart sällade sig, afhandlades kriget och de derifrån erhållna underrättelserna. Konungen var, såsom vanligt, med öfver allt, der det gälde en öfverhängande fara. Han hade skrivvit till fältmarskalken Ascheberg: »När det kommer till sammandrabbning, hoppas jag till Gud att få vara med herr fältmarskalken och få sluta mina dagar tillsammans med en så tapper och trogen krigare. Jag har den fasta förtröstan till Gud, att han skall bistå oss och se till vår rättvisa sak».

Det var redan känt att konungen gifvit befallning om att flottan skulle flyttas till Kalmar. De småländska och skånska regementena hade fått uppbrottsordres, och värdkasar brunno på skånska och halländska kusterna.

Ryktesvis berättades, att danska trupperna gått om bord i afsigt att angripa Karlskrona och bränna flottan. Ett stort antal franska krigskepp lågo i Öresund för att understödja dem.

Man öfverlade om huruvida åtgärder borde vidtagas för hufvudstadens säkerhet. Från Dalarön afgåfvos dagligen underrättelser, om främmande fartyg voro synliga i sjön.

Medan man samtalade härom, anmäldes en konungens kurir, som begärde företräde hos enkedrottningen.

Hedvig Eleonora kastade en triumferande blick på sin sonhustru och befalte, att han genast skulle föras in. Det var Liewen, som medförde bref och bud från konungen.

Brefvet meddelade, att danska flottan var i rörelse, men att bruden, som de sökte, redan var utflugen. Vi äro för öfrigt alla parat till dansen — skref konungen; det heter: Gudi saken befallad, ögonen upp och näfvarna knutna».

Ett sorl af glädje hördes, men det stegrades till verkligt jubel, då Liewen berättade, att den utlofvade Holländska flottan ändligen anländt och ankrat vid nya Elfsborg.

Nu behöfde man icke frukta fienden och kunde anse krigsfaran nästan såsom öfverstånden.

Hedvig Eleonora strålade af glädje och belåtenhet. »Det var min önskan», sade hon, »att vi denna afton skulle lemna politiken å sido, men sådana nyheter upphäfvä alla förbehåll, och jag hoppas, att ingen är här närvarande, som icke af allt hjerta gläder sig åt den lycka, som träffat konungen och fäderneslandet. Blicken stannade på Ulrika med ett nästan utmanande uttryck.

Men med sin melodiska stämma svarade hon klart och tydligt utan den ringaste darrning i rösten: »Jag ber ers majestät tro, att jag mer än någon annan har skäl att tacka Gud för denna lyckliga utgång; hvarken svenskt eller danskt blod har flutit, och min tillgifvenhet för mitt födelsehem är det starkaste bevis för min trogna kärlek till mitt nya fädernesland».

Sigrid hörde ingenting, hon såg hur Liewens ögon voro fästade på drottningen med ett uttryck af deltagande och beundran. Henne hade han ännu hvarken sett eller helsat på.

Mylonius sökte förgäfväs att sätta hans närvaro i sammanhang med den nattliga utfärden, och likvisst borde det finnas ett sådant, för att hans syftemål skulle ernås.

Liewen hade först att besvara enkedrottningens frågor, innan han till Ulrika fick framföra konungens helsningar.

Hon rodnade när hon emottog dem. »Hans majestät gaf sig då tid att egna en tanka åt mig», sade hon.

»Jag har fått i uppdrag att säga, det hans majestät sär-

skildt för drottningens skull gläder sig åt krigets utgång», svarade Liewen.

»Redan i morgon vill jag skrifva och tacka honom därför; men framför också mina muntliga helsningar och säg honom, att allt, som gör konungen glädje och bidrager till Sveriges framgång, utgör min högsta lycka, och derom ber jag Gud af innersta hjerta».

»Att ega en engel till förespråkarska, är redan den högsta lycka», sade han rörd.

Ulrika smålog och rodnade. »Ni smickrar», sade hon. »Men gå nu till er fästmö; jag ser hennes längtande blickar, och förstår nog, att ni också önskar att få helsa på henne».

Liewen qvåfde en suck och gick. Men Sigrid, som sett, att det var drottningen som skickat honom, var kall och fäordig, och den unge mannen lemnade henne snart för att helsa på öfriga vänner och bekanta.

Men helsningen från konungen hade obeskrifligt gladt Ulrika; den spred likasom ett skimmer öfver hela hennes varelse, och hon instämde i den allmänna glädjen och belåtenheten, så som hon aldrig gjort det förr.

Med lodjursögon bevakade Mylonius henne; han kände i luften, att något var i görningen, han tog för gifvet, att det angick drottningen. Han såg Liewen tala med Maria Lillie, som nu närmade sig Ulrika. Mylonius kunde icke motstå sin nyfikenhet, utan stälde sig bakom drottningens stol för att oförmärkt lyssna till hvad som sades. Han såg Maria luta sig ned och hviska vid henne, och han hörde tydligen drottningen svara: »Jag känner mig alltför lycklig att kunna neka». Gör allt i ordning. Derefter skyndade hofmästarinnan ut, sedan hon likväl i förbigående talat några ord med Liewen.

Skulle det återigen vara någon utfärd i fråga. Presten gjorde sig sjelf ett löfte att den här gången gå segrande ur striden.

Men ehuru enkedrottningen var förtjust öfver att de er-

hållna underrättelserna från konungen först blifvit delgifna henne, ehuru hon med saknad motsåg skilsmessan från Tessin, som aldrig behagat henne så väl som denna afton, kunde hon likväl icke underlåta att skänka en viss uppmärksamhet åt Hedvig Stenbock.

Den oro och ängslan, som denna förrådde; den hastiga färgskiftningen hvarje gång drottningen kallade henne till sig; hennes tårar och den besynnerliga häftighet, hvarmed hon kysste drottningens hand; allt framkallade misstankar, en viss fruktan, som hon icke visste hur hon skulle förklara.

Med en vink kallade hon Mylonius.

»Har ni märkt något?» frågade hon.

»Ja, ers majestät!»

»Hedvig Stenbock?»

Mylonius log öfverlägset. »Behagar ers majestät öfverlemna saken åt mig?» sade han.

»Med vilkor att ni ej exponerar mig en gång till», genmälte drottningen.

»Jag vågar försäkra ers majestät om den fullständigaste seger öfver sin medtäflarinna», hviskade presten med en blick på Ulrika.

»Har hon också någon del deri?»

»Hon är hufvudpersonen.»

Drottningens ögon blixtrade. »Ni vet att jag inte kan fördraga henne», sade hon. »Kan ni gifva mig skäl för min ovilja, är er lycka gjord».

Mylonius bugade sig. »Ers majestät skall bli nöjd», svarade han.

Festen var slut; enkedrottningen hade högt uttalat sin vänskap för Tessin och den saknad, hon skulle erfara efter honom.

Den unge konstnärn tolkade i ett versifieradt föredrag sin beundran och eviga tacksamhet för enkedrottningen. Der-

efter fick han ännu en gång, till afsked, knäböjande kyssa hennes hand. Gästerna skildes.

När enkedrottningen kom in till sig, stod hon en stund tankfull; sedan fattade hon ringklockan, i akt och mening att tillkalla Hedvig Stenbock — men hon kände sig trött och beslöt att dröja dermed till morgondagen.

»Skulle Mylonius verkligen hafva funnit något, för hvilket man kunde anklaga Ulrika Eleonora?» Med denna behagliga föreställning insomnade enkedrottningen.

Påföljande dag underrättades hon om att Tessin afseglat samma morgon i gryningen. Desslikes öfverlemnades ett bref från honom till drottningen.

Hedvig Eleonoras uppvaktande damer hade för plägsed, under det hennes majestät gjorde toilett, att berätta henne allt det sqvaller, de möjligtvis kunnat uppsnappa. Detta hade kanhända i sin mån bidragit att underblåsa oviljan mot Ulrika, ty alla rapporter afgåfvos naturligtvis i den anda, som bäst behagade hennes höga svärmor.

De viktiga hemlighetsfulla miner, hon läste på allas ansigten, sade henne, att i dag skulle hon få veta något, och som otåligheten att berätta var lika stor som den att få höra, dröjde det icke många minuter, förr än den underdåniga frågan framställdes, om hennes majestät blifvit störd i natt.

Nej, det hade hon icke, och förmodade, att någon anledning dertill ej heller förefunnits.

Återigen tystnad, afbruten af en liten hackhosta.

»Säg rent ut, hvad ni vet», afbröt drottningen häftigt; »jag afskyr alla omvägar».

Nu berättades mycket raskt från tre, fyra munnar, som stundom interfolierade hvarandra: »att i går afton under festen hade två stora koffertar blifvit nerburna från enkedrottgens rum och afhemtade af främmande personer. Kl. mellan 1—2 på natten hade tvenne fruntimmer, insvepta i täta slöjor, kommit utför trappan i afsigt att bege sig bort. Men

alla portar voro stängda, och de hade blifvit nödsakade att passera corps-de-gardet. Der hade sagts dem, att doktor Mylonius på drottningens vägnar befallt, att ingen person under natten fick slippa ut, förr än han medgifvit det. Då hade den ena damen framtagit och förevisat ett frikort med drottningens egenhändig underskrift. Den vakthafvande officeren hade sagt, att detta endast gälde för en; hvarefter de begge damerna gråtande omfamnat och kysst hvarandra; den ena hade derefter stigit upp i en vagn, som väntade utanför, och den andra hade skyndsamt vändt tillbaka in i slottet».

Tigande afhörde drottningen denna berättelse; efter slutad toilett afskedade hon sin uppvaktning och tog Tessins bref. Hon hoppades under läsningen deraf återfå den sinnets jemnvigt, hon behöfde, för att med någorlunda fattning emottaga det hotande slaget.

Men knappt hade hon öppnat det, förr än hon otåligt kastade det ifrån sig och fattade ringklockan. »Fröken Hedvig Stenbock och doktor Mylonius skola genast infinna sig hos mig», befalte hon.

Några minuter derefter kom Mylonius, darrande och blek som ett lärft.

»Jo ni ser ut!» sade drottningen. »Hvad har ni att förkunna?»

»Att den onde drifver sitt spel med oss», svarade den förskräckte presten. »Jag har sjelf hela natten gått på vakt och kan således intyga, att ingen gått hvarken ut eller in den väg, som bär till den unga drottningens rum. Jag hade sagt till om att alla portar skulle hållas stängda, och oakadt alla mina försigtighetsmått undkommer likväl fienden».

»Men hvem är fienden?» utropade drottningen häftigt och gick emot honom.

I detta ögonblick inträdde drottningens kammartjenare med den underrättelsen, att fröken Stenbock ingenstädes stod att finna.

Drottningen vinkade åt honom att gå. »I går afton uppdrog jag åt er att vaka öfver henne», sade hon till Mylonius med hes stämma.

»Det går omkring i mitt hufvud, jag förstår ingenting af allt detta», svarade han stammande.

Drottningen sjönk ned på en stol; återigen tog hon brevet, till en afledare för sina upprörda känslor. Hon läste några ord; handen darrade, rörelsen stegrades, med anskri sprang hon upp.

»Hon är Tessins hustru», utropade hon, och hon har följt honom.

Mylonius stod mällös af häpnad. Ditåt hade han aldrig tänkt.

»Ni hade kunnat förhindra det», skrek den uppretade Hedvig Eleonora, men i edra galna försök att nedslå ett helgon, lät ni de verkligt brottsliga undkomma».

»Hon är icke oskyldig; hon har åtminstone haft vetskap om detta», genmålte Mylonius, glad att finna ett halmstrå att hålla sig fast vid.

»Det skola vi snart få veta!» En stark ringning inkallade ånyo kammartjenaren, som fick befallning att tillsäga öfverhöfmästarinnan hos den unga drottningen, att hennes majestät enkedrottningen genast önskade tala vid henne.

Maria Lillie tycktes hafva varit beredd härpå. Hon infann sig efter några ögonblick, mycket blek, men lugn och bestämd.

Drottningen besvarade icke hennes ödmjuka helsning, utan ropade häftigt emot henne.

»Ni var medveten om ers systers rymning?»

»Jag visste, att hon följde sin make», svarade Maria.

»Hvarföre begärde hon icke mitt samtycke till denna förening?»

»Derföre att hon var öfvertygad om, att ers majestät skulle nekat henne det».

»Och likväl knyter hon en förbindelse, som hon visste skulle röna mitt högsta misshag?»

»Hon älskade . . . det gälde hennes lifs lycka.»

Drottningen gick häftigt upprörd fram och tillbaka i rummet. »Ni har länge vetat härom», sade hon och stannade framför Maria.

»Lika länge, ers majestät, som de hafva älskat hvarandra.»

»Det har varit er skyldighet att underrätta mig härom. Hvarför har ni icke gjort det?»

»Jag blef sjelf tvingad till en förbindelse, som beröfvat mig all lifvets glädje och lycka, och jag fruktade, att min syster skulle få dela samma sorgliga öde», svarade Maria, under det klara tårar runno utför hennes kinder.

Hedvig Eleonora stod svarslös några ögonblick; men det kokade inom henne af längtan att finna någon, på hvilken hon kunde urladda sin vrede.

»Er drottning var medveten härom», sade hon.

»Nej!» svarade Maria. »Herr Nikodemus Tessin begärde för någon tid sedan en hemlig audiens hos hennes majestät och bönföll, att hon ville föra deras talan inför konungen. Men hon svarade, att hennes höga svärmoder skulle misstycka det, och att hon visst icke ville bedja sin gemål om, hvad hon på förhand visste skulle af honom ogillas.»

»Berätta mig, hur allt tillgätt», befalde drottningen.

»För omkring tio dagar sedan hade min syster och jag tidigt en afton begärt tjänstledighet. Hon begaf sig till mig. Strax derefter infann sig herr Nikodemus Tessin. Vi foro alla tre till Johannis kyrka, der vigseln i all tysthet förrätades. När vi sedan återkommo till slottet, följde jag Hedvig och stannade öfver natten i hennes rum, ty jag visste, att man spionerade på oss, och fruktade, att drottningen skulle träffas af något obehag, om jag återvände så sent utan att kunna göra reda för hvad jag varit. Det uppträde, som

egde rum samma natt, bevisade, att jag haft rätt i min fruktan», tillade Maria och kastade en hastig blick på Mylonius.

Drottningen följde blicken; »det öfverensstämmer icke alldeles med hvad ni berättat mig», sade hon med en skarp blick på presten, men vände sig derefter genast till Maria. »Det var således först efteråt, ni förklarade er för drottningen?»

»Hon är förmodligen den enda i slottet, som ännu är okunnig derom», förklarade Ulrikas kloka och trofasta vän.

»Men jag såg er ju hviska vid henne flera gånger i går afton.»

»Jag begärde hennes tillstånd att tillbringa natten hos en god vän, som jag troligtvis snart skulle förlora, och hon svarade, att de underrättelser, hon erhållit från konungen, gjort henne alltför lycklig, att hon kunde afslå min begäran.»

»Det fagnar mig, om min sonhustru icke har någon del i detta; det skulle sannerligen komma att stå henne dyrt», sade enkedrottningen. »Att jag på det högsta ogillar ert handhandlingssätt, hurudana edra bevekelsegrunder än äro, det bör ni förstå», tillade hon och afskedade Maria, som med en djup böjning på hufvudet aflägsnade sig.

»Denna bittra smälek har jag åter igen er att tacka för», sade den vredgade furstinnan och kastade sig ner i stolen för att ånyo börja läsningen af det olyckliga brefvet.

»Man kan bli slagen många gånger», sade han; »men hvarje förlorad drabbning innebär en lärdom och den ihärdiga viljan medför slutligen seger.»

»Det der är alltför klyftigt för mig», sade drottningen kallt och fortsatte läsningen.

»Det är icke allenast på grund af min utsago, jag påstår att kapten Liewen hyser en brottslig kärlek till den unga drottningen.»

»Hvad betyder det, när den icke är delad!»

»Det är hvad man måste öfvertyga sig om.»

»Har ni ännu icke gjort det?»

»Den menckliga naturen är ett mycket besynnerligt ting. En häftig passion börjar med att ingifva medlidande . . . småningom öfvergår det till en ömmare känsla — och slutligen inträffar, att den besvaras.»

»Ni är en satan», sade enkedrottningen.

»Anser man sig sjelf för en martyr, är man så mycket känsligare för andras lidanden, och vi veta ju att äfven gudomligheter nedstigit för att lyckliggöra de arma dödliga.»

»På blotta misstankar gör jag icke mera någon angifvelse», sade drottningen, betydligt mildare.

»Men en eller annan antydning skulle inte skada. Om freden blir avslutad, och den unge mannen åter inträder i tjenstgöring vid hofvet, torde anledningar icke komma att fattas.»

»Det har blifvit mig sagdt, att han tänker begära sitt afsked.»

»Det gör han ej, om drottningen ber honom stanna kvar», sade presten med ett illparigt leende.

»Hvem kan förmå henne dertill?»

»Hvad annat än hennes goda hjerta; hennes vänskap för Sigrid Oxenstjerna!»

»Det duger åtminstone såsom svepskäl för ett skenhelgon», sade Hedvig Eleonora, som nu började gå in på biktfadrens idé.

»Om man endast vore befriad från denne Maria Lillie», fortsatte Mylonius; »hon tar ständigt hennes försvar.»

»Och tror ni, att jag tillåter henne att hädanefter visa sig för mina ögon», utropade enkedrottningen. »Redan i dag måste min sonhustru skilja henne ur sin tjenst.»

De begge värda kontrahenterna voro öfverens och skildes belåtna med hvarandra.

Hedvig Eleonora yttrade sin önskan rörande Maria Lillie, nästan i form af en befallning. Men Ulrika afslog den bestämdt. Hon kunde och ville icke skilja sig från sin tillgifnaste vän, för en handling af systerlig kärlek, som hon icke kunde ogilla.

»Men den innebär ett förräderi mot mig», utropade den förtörnade drottningen.

»Ers majestät kan icke befalla öfver hjertats känslor», svarade Ulrika ödmjukt.

»Men jag kan visa bort dem, som äro mig misshagliga, och jag eger makt att göra mig åtlydd.»

»Inom ers majesäts eget hof, men icke inom mitt», genmälte Ulrika med lugnt allvar. »Maria Lillie har fått umgälla, hvad andra brutit, utan att någonsin med ett ord beklaga sig deröfver. Den lycka, som blifvit henne sjelf förnekad, har hon befrämjat för en älskad syster. Och för handlingar, som äro förtjenta af min beundran, skulle jag skilja mig från dem, hvars vänskap utgör min dagliga glädje? Ers majestät skall vid närmare besinning inse, att jag hvarken kan eller bör göra detta.»

»Så fordrar jag det af konungen!» utropade Hedvig Eleonora, blossande af vrede.

»Jag har redan tillskrifvit min gemål härom. Han måste hålla det löfte, han gifvit mig, att sjelf bestämma öfver min hofhållning. Men för att befria ers majestät från en persons åsyn, som haft den olyckan att misshaga, vill jag redan i dag flytta ut till Karlberg och icke återkomma förr än sent på hösten.»

Enkedrottningen aflägsnade sig, nästan ursinnig; det var första gången, Ulrika hade gjort ett allvarligt motstånd, och hon insåg nödvändigheten att ge vika.

Samma dag flyttade det unga hofvet till Karlberg. Detta ställe hade förut tillhört Magnus de la Gardie. Under reduktionen blef det återtaget för kronans räkning, och konungen

hade flera gånger frågat Ulrika, om hon icke någon tid ville bo derute. Men den finkänsliga unga drottningen ville icke njuta af de behag, som blifvit beröfvade en annan. Karlberg stod emellertid obodt, och nu först beslöt hon att vistas der någon tid.

Men det lugn, hon visade gent emot enkedrottningen, var till stor del låtsadt, och hon uppdrog därför åt Liewen att genast resa tillbaka till konungen med ännu ett bref och muntligen redogöra för skälet till hennes handlingar.

»Jag skulle icke utan djupaste smärta kunna skilja mig från min kära Maria», skref hon, »och jag är viss att ers majestäd icke vill beröfva mig en så trogen och tillgifven vän.»

Saken kom heller icke vidare i fråga. Maria Lillie stannade på sin post och vänskapsbandet knöts om möjligt ännu fastare, kanske därför att det varit så nära att slitas.

Freden var ändtligen sluten, och Carl återvände, att egna sina krafter åt den inre förvaltningen, bekriga bristen och återställa ordningen.

Kollegier, hofrätter, nästan alla embetsverk omskapades, och under de nya formerna antog förvaltningen snart en förundransvärdt rask och jemn gång. Konungen var nu, såsom alltid, själen i det hela.

Den mest lysande plan, som icke blef till verklighet, var för honom utan allt värde. Honom tillhör framförallt verkställighetens ära, adlad genom afsigternas renhet och viljekraftens spänstighet.

Främst gick han i arbetet och såg endast med egna ögon; ofta gjorde han egenhändiga påminnelser till sina embetsmän, och ve den som vek en hårsman från sin pligt. Konungen stod likasom ständigt öfver dem, manande, rättande, bestraffande.

Men han förstod också att använda milda och vänliga ord. Hans belöningar gäfvos merendels i form af nya uppdrag, som fordrade ännu mera omfattande arbete, men derjemte medförde större heder och rikligare utkomst.

Kärlek till rättvisan var en lefvande grundkraft, som genomgick all hans verksamhet, och hans första omsorg gällde därför lagskipningen. Sjelf var han outtröttlig att infinna sig under målens handläggning och fordrade obeveklig stränghet vid rättvisans skipande. När rättvisans högste vårdare, riksdrotsen, en gång fickorätt mot sin underlydande domstol, Svea hofrätt, förklarade konungen, att medlemmarne förfarit såsom rättrådige domare, och att deras handlingssätt skulle lända till framtida efterrättelse.

Icke mindre strängt vakade han öfver guvernörer och landshöfdingar; ingenting undgick honom. Allt granskades af honom sjelf. Konungens ständiga resor i landet satte honom i tillfälle att taga kännedom derom. Vi vilja anföra ett prof härpå.

En svår missväxt hade inträffat, och för att lindra nöden hade ofantliga quantiteter spanmål blifvit uppköpta samt fördelade bland landshöfdingarna för att till billigt pris hållas allmogen tillhanda. Men konungen gjorde sig noga underrättad om, huruvida hans befallningar blefvo riktigt fullgjorda, och inhemtade helst sjelf upplysningarna.

Vi skola berätta händelsen ur första hand på folkets eget originela språk.

Om lördagsaftnarna gick allmogen i Kungsör ofta i stora hopar, för att bese den nya kyrkbyggnaden. En dag, när de stodo der undrande och — såsom vanligt — mest rådplågande om egna bekymmer, körde en bonde långsamt förbi: När han bland det samlade folket kände igen vänner och fränder, ropade han till dem: »vill I veta nytt, go' vänner, så kommer jag från Vesterås, och der var allt en regal uppståndelse må I tro.»

Hela hopen omgaf snart kärran.

»Är det frågan om nå'n ny utskrifning?» frågade en ung bonddräng, som höll sin käreasta under armen.

»Gud tröste oss, de ha visst satt upp prisen på spannemålen», klagade en gammal qvinna.

»Då får en väl svälta ihjäl, ingen lär orka betala't», tillade en annan.

»Att säden är dyr, kan ingen undra på efter fjorårets missväxt», inföll för detta riksdagsmannen. »Men nog skor landshöfdingen sig oförsvarligt på den fattige.»

»Om I kunnat tiga, skulle I fått veta, att han redan fått sin lön», skrek kärrans egare.

»Berätta! berätta!» ropade alla.

»Jo si, det var på det viset, att i förgår qväll kom kungen från Stockholm och ärna sig hit till Kungsör. När han kom till första byn, så stanna han och gick in i en eländig stuga för att få sig en dryck vatten. Der fans ingen mer än en gammal käring. Konungen gaf sig i språk med henne, och hon sa rent ut, som det va, att hon inte hade en kaka bröd, för se inte visste hon, att det var kungen. Hur kommer det till? frågte han. Jo, svara hon, inte räcker det till för mig att ta nå'n säd på slottet. Hvarför det? frågte kungen. Jo, först få vi betala dubbelt, och se'n mäter di så, att det är synd och skam åt det, mente hon. Har I några gamla kläder efter mannen er, frågte kungen. Ja, har jag så, svarte kärningen och leta fram ett par byxor och en gammal tröja.»

Kungen drog dem på sig. »Skaffa nu mig häst och kärra, ska jag köpa säd åt er», sade han. Gumman gjorde stora ögon kantänka, men gick ändå till grannas och lånte. »Tag nu min häst i pant», sa kungen, och så satte han sig i kärran och körde till staden. När han kom till slottet, gick han upp på magasinet med säcken under armen och begärde köpa säd. Det var som hon sa, alla mål strökos,

men kungen låtsa om ingenting, och fråga bara, hvad det kosta. När han fick höra hur dyrt det var, koxa han litet på karlen, men teg och tog upp ur byxfickan ett plåtstycke, som var så blankt så det sken om det, och betalte med; så kasta han säcken på ryggen alldeles som en simpel bonde och gick sin väg.

Men ser ni den som glodde, det var karlen, som fått silfvermyntet. Sån't har ingen bonde. I hiskelig fart sprang han till landshöfdingen och berättat alltihopa. Den ska I tro blef blek om nosen, när han fick besked om hur bonden såg ut.

I går kom det bud från Stockholm, att landshöfdingen genast skulle komma dit. När han for, var han krit hvit i syna, och nu sägs det, att han är afsatt och ska strax ge sig af.

Berättelsen afbröts många gånger af bifallssorlet; men när den var slutad, ville jubelropen icke taga någon ända. Der gräts och skrattades, man skakade hvarandras händer och lyckönskade sig att ega en konung, som stod på folkets rätt. Man nedkallade Guds välsignelser öfver hans hufvud och kom öfverens om att troget stå honom bi, hvad som än månne hända.

Det dittills vacklande samhället erhöll, genom det växande förtroendet, allt djupare grundvalar. Bonden kände sig säker i sin rätt och trygg mot öfvervåld; konungens upphöjda kärlek till rättvisan, hans starka uppfattning af allas likhet inför lagen tryggade äfven den ringaste. Ingen behöfde förgäfvnes klaga öfver liden orätt, allas rättigheter tryggades och skyddades af en stark arm.

För högadeln deremot hyste konungen föga benägenhet: han hade från ungdomen lärt att misstro den. Envåldet gaf honom makt att straffa, och han slog ner som åskan, splittrade och förstörde.

Så föllo, hvar efter annan, gamla hundra-åriga stammar med väldigt brak.

När orkanen rasar, tar den med sig det gamla och för-murknade, men derefter kommer sol och ljus och värme, och naturen blomstrar i ny prakt.

Fäderneslandets räddning, dess uppkomst, ära och lycka, var det mål Carl den XI föresatt sig. Han gick bröstgänges tillväga för att hinna det; men han hade att godtgöra, hvad andra försummat, och han tog steget ut så genomgripande, så fullständigt, att Sverige i denna stund lefver under den styrelse, han stiftat, åtnjuter fördelarna af den lagskipning, han infört, och ännu icke haft mod att förkasta det landtvärn, han ställt att trygga land och rike.

En oegennyttigare konung har aldrig suttit på Sveriges tron; icke ett ögonblick tänkte han på att rikta sig sjelf. Allt kom fäderneslandet till godo. Troget förvaltade han det ombetrodda godset, och hans ofta använda; »oss åligger» innefattar en förpligtelse, hvars djup han bättre än någon annan insåg och erkände.

Omkring kl. 4 på morgonen steg han upp, gjorde bön och sysselsatte sig derefter med för handen varande ärenden. Kl. 7 eller 8 gick han till rådkammaren eller något af embetsverken och stannade qvar der till kl. 1 eller 2, stundom längre. Eftermiddagen upptogs af viktiga och allvarsamma statsärenden samt de välgörande samhällsförbättringar, som af honom genomfördes. Ofta sysselsatte han sig härmed halfva nätterna, och så kunde han fortsätta hela veckor, ja månader igenom.

Carl XI:s gudsfruktan var lika sann och ärlig som han sjelf; morgon och afton gjorde han bön med böjda knän, och årsdagarne, af sina segrar, förnämligast slaget vid Lund, frade han aldrig med lysande fester, utan med stilla, enslig andakt på sina rum.

Han förlät gerna oförrätter och vredgades aldrig på den, som sade honom sanningen. Biskop Svedberg hade skrivit en psalm, som kunde anses såsom en klagan öfver den allt-

för stränga reduktionen. Han frågade konungen, om han gillade innehållet och tillät dess tryckning. Carl gaf genast sitt bifall och förklarade isynnerhet sin belåtenhet med några uttryck af undergifvenhet för den konungarnas konung, hvars tjenare den jordiske herskaren är.

Då den nya handboken skulle tryckas, föreslog Ulrika Eleonora att man i bönen för öfverheten skulle taga bort uttrycket »allernådigaste konung». Man borde ej, sade hon, inför den allsmåktige Guden tala om en dödlig människas majestät, eller kalla den allernådigst, som sjelf behöfde bönfalla om en ojemförligt högre nåd.

Hennes fromma känsla fann genklang i Carl XI:s bröst, och med fuktade ögon sade han:

»Jag är en syndig människa, såsom andra, och vi måste blicka den store Guden, icke med höga titlar, utan med trogna och ödmjuka hjertan.»

Derefter fick kyrkobönen följande lydelse: Bevara och välsigna vår älskelige konung och herre, den du till ett hufvud och försvar oss nådeligen förordnat hafver o. s. v.

Desslikes sändes befallningar till alla hofrätter, kollegier, guvernörer och landshöfdingar, att aflägga benämningen högboren till konungen.

Dessa enkla, flärdlösa seder invercade småningom på hela landet; högadeln hänlog deråt i början, men deras enskilda förhållanden tvingade dem efter hand att foga sig derefter.

Om konungen fått lyda sitt hjerta, skulle Ulrika utöfvat ett starkt inflytande på honom; nu motarbetade han, nästan såsom en förblindelse, den beundran och den ömma tillgifvenhet, hvarmed han alltmera drogs till sin gemål.

Mycket var att anmärka emot henne, hade blifvit honom sagdt, men han mindes icke något annat deraf, än att man misstänkte henne för att hysa en brottslig kärlek.

Denna tanke var så upprörande för Carls rena sinne, att

han med alla krafter sökte aflägsna den. Kort efter det den blifvit honom meddelad, förgick han sig mot Liewen.

Han godtgjorde det genom att strax derefter utnämna honom till öfverste, och när Ulrika — på Sigrids böner — begärde att han fortfarande skulle bli hennes kammarherre, samtyckte han dertill, ehuru svartsjukan brände i hans själ.

Men han ansåg under sin värdighet att fästa afseende dervid; att hon aldrig skulle glömma sina pligter, derom var han öfvertygad, hur mycket han plågades af tanken att icke ega hennes hjerta odeladt, helt och hållet.

Konungen önskade att den nyfödda prinsessan i all enkelhet skulle döpas på Karlberg, och Ulrika samtyckte gerna dertill.

Enkedrottningen, som under hela den föregående tiden icke besökt henne, öfvervar högtidligheten. Hon tycktes hafva glömt det obehagliga uppträdet vid deras senaste sammanvaro. Hon berättade Ulrika, att hon mottagit bref från Tessin och skulle kanske framdeles lyssna till hans böner om förlåtelse och glömska af det framfarna.

Maria Lillie visade sig icke, men när konungen, förvånad häröfver, frågade efter henne, instämde också enkedrottningen och sade, »att det förvånade henne, att hon saknade öfverhofmästarinnan vid en sådan högtidlighet.»

Ulrika lät genast tillkalla henne, och den gamla furstinna helsade sin forna hoffröken med största välvilja. Dermed var försoningen gjord.

Under den senaste tiden hade hofpredikanten Carlberg vunnit stort inflytande på Sigrid Oxenstjerna. Hennes oroliga själ, som ständigt sväfvade mellan fruktan och hopp, måste hafva någon att meddela sig till. Bland drottningens öfriga hofdamer hade hon ingen förtrogen vän, och hon behöfde dess-

utom någon som vägledde henne, och för hvilken hon på samma gång hyste fruktan.

Ulrikas fromma väsen hade visserligen inverkat på Sigrid, det fans till och med ögonblick då hon förstod och delade den tillbedjande vördnad, Liewen egnade drottningen; men svartsjukan upplågade dervid; och när hon stundom såg tårar i Ulrikas ögon, trodde hon, att saknad efter honom framkallat dem.

Det oakadt bad hon drottningen utverka hos konungen att Liewen fortfarande blef hennes kammarherre, ehuru hans plats vid regementet endast tillät honom att för kortare tider tjänstgöra vid hofvet. Men dessa besök skänkte Sigrid föga glädje; den fordna kärleken var förbytt i en lugn vänskap, aldrig läste hon mera i hans ögon, aldrig hörde hon från hans läppar, såsom förr, längtan efter den dag då han skulle få kalla henne sin. Det var medlidande, deltagande, men icke kärlek!

Ulrika hade bedt Carlberg att taga synnerlig vård om den unga flickan.

»Hon lider», sade drottningen, »af sin trolofvades kallsinnighet. »Hvari hon förbrutit sig emot honom vet jag icke; men om begge öppnade sina hjertan för eder, skulle ni nog stifta fred dem emellan.»

Carlberg lofvade göra sitt bästa, och länge dröjde det ej, förr än han fått full insigt i detta oroliga, stormuppfyllda hjerta. Endast namnet på sin förmenta rival kunde icke Sigrid förmås att uppgifva, och den redlige prestmannen gissade det icke. Med religionens milda ord sökte han intala henne tröst och undergifvenhet, och hon lyssnade dertill, hon ville af alla krafter tillegna sig det; men afstå från sin kärlek, det förmådde hon ej, endast den höll henne fast vid lifvet, utan den skulle hon dö!

Carlberg hoppades, att tiden, i förening med dessa dagliga samtal, skulle åstadkomma en helsosam förändring;

men hon höll hårdt fast vid hvad hon sagt, medgaf allt, hvad man ville, gjorde gerna hvilken uppoffring man önskade, endast icke den, hvaraf hennes lefnads lycka var beroende.

I samråd med drottningen uppgjorde Carlberg, att Sigrid skulle vara honom behjelpig med allmoseutdelning. På detta sätt sökte han draga hennes tankar från sig sjelf, till omtanke för andra, och det lyckades också för några veckor; men om hon länge fått vänta på bref från Liewen, eller när detsamma icke motsvarade hennes förväntningar, då bröt stormen lös inom henne, och hennes faderlige vän hade all möda att återkalla henne till besinning.

Men Liewen? Han var i hög grad idealist. Intagen af Sigrids skönhet, hade han förälskat sig i henne, hans kärlek besvarades, och de förlofvade sig i hemlighet. Strax före Ulrikas ankomst till Sverige hade han med harm och ovilja erfarit det kärlekslösa emottagande, som väntade den unga furstinnan.

Hans deltagande blickar voro fästade på henne, när hon landsteg på den svenska jorden, och ju mer han var i hennes närhet, ju längre han följde henne, desto mer syntes hon honom såsom en från himmelen nedstigen engel. Aldrig såg han hos henne något, som stötte hans skönhetssinne, aldrig hörde han henne yttra ett ord, som sårade de bästa strängarna i hans själ. Hon var i hans ögon idealet af en qvinna, och han begärde ingen större lycka än att ständigt få vistas i hennes närhet.

Så ren och skuldfri var denna känsla, att han icke tänkte på att dölja den. Han skrattade åt Sigrids svartsjuka och hängaf sig åt den njutning han erfor att dagligen vara i drottningens sällskap.

Så kom den dag då han med förskräckelse läste klart i sitt eget hjerta, men han sökte inbilla sig, att det endast var den högsta grad af medlidande, han erfor. När drottningen fordrade, att han skulle återknyta förbindelsen med

Sigrid, då samtyckte han dertill för hennes skull. Himlen hade i sin barmhertighet låtit honom rädda drottningens lif, och intet offer var för stort att betala denna lycka.

Förmodligen för att visa, att hon var fri från sin svartsjuka, skref Sigrid i alla sina bref om drottningen, och ett af dem innebar en ny ofrivillig hyllningsgård åt hans hjertas ideal. Hade han sett henne lycklig och glad, skulle han med manlig kraft slitit denna dåraktiga passion ur sitt hjerta; men nu var hon en tålig, undergifven martyr, som han ville skydda och bevara och, om så behöfdes, gifva lifvet förr.

Hans närvarande lefnadsställning icke allenast tillät, den fordrade nästan, att han skulle gifva sig. Han visste, att Sigrid väntade det, men också att hon derefter skulle göra allt för att skilja honom från hofvet. Så länge hon stannade kvar der, kunde han återvända dit så ofta han ville, och till sina ljufvaste minnen räknade han de ögonblick, då han helsades af Ulrikas milda småleende. Det är som en inblick i himmelen, sade han till sig sjelf.

Han ansåg dessutom ovärdigt att räcka sin hand till Sigrid, då hans hjerta tillhörde en annan. Men han hoppades att denna vanvettiga passion småningom skulle förblekna, och att han en dag utan sjelfförebäråelse skulle kunna räcka Sigrid sin hand.

Men ännu var han icke så långt kommen, hon måste vänta; Men orsaken dertill vågade han icke säga henne.

Om du endast vill hafva tålmod och tro på mig, skall en gång allt blifva godt, skref han till henne, men betänkte icke att tålmodet gälde en förlorad kärlek, som borde återvinnas, och att han under tiden fordrade en blind tro på just denna kärlek.

Så stodo förhållandena vid tiden för vår berättelse.

Det lif, som endast egnas åt goda verk, liknar källan, som stilla och obemärkt, med sina välgörande flöden, sprider glädje och välsignelse vida omkring. Ulrikas barmhertighet var genom ryktet så allmänt bekant, att böneskrifter tillsändes henne från alla rikets delar.

Med Carlberg öfverlade hon om hvilka stiftelser som borde göras för att lindra nöden. På hans tillstyrkan lät hon på Kungsholmen bygga ett fattighus, och de små halfnakna barn, hon såg springa omkring på Karlberg, väckte hos henne tanken ett derstädes uppföra ett barnhus.

Stödd på sin trogna Marias arm, gick hon nästan dagligen dit. Under hennes ögon växte byggnaden hastigt, och året derefter hade hon den glädjen att se de små flytta in dit.

Vid Ulrikas hof hördes aldrig någon stojande munterhet: glada och allvarliga samtal omvexlade, men de måste hafva kärna och innehåll. Man sysselsatte sig med musik och skön konst, men dermed åsyftade man förädling i smak och åsigt. Det låg en prägel af renhet öfver det hela, hvilken utgick från drottningen, och därför kallades vistandet vid hennes hof för en tempeltjenst, der hon sjelf var första prestinnan.

Ulrika drog sig allt mera undan enkedrottningen; hon kunde icke förmå sig att genom falska smekningar dölja den ovilja, hon erfor mot den, som tog hennes gemåls hjerta ifrån henne.

Men Hedvig Eleonora tvingade sig ofta på henne, och ju mindre hon fruktade hennes inflytande, desto vänligare blef hon. Hon tvingade Ulrika att deltaga i spelpartier, som utgjorde dennas plågor. Aldrig lärde hon spelet, och ständigt förlorade hon penningar, som hon ansåg sig kunna värdigare använda.

Men så snart träden knoppades, flyttade Ulrika ut till Kungsör eller Karlberg. Barnens antal ökades hastigt; under loppet af fem och ett halft år hade hon skänkt konungen

fem söner och en dotter. Men Ulrika Eleonora, omgifven af sina barn, var en alltför skön syn att länge få tillhöra jorden. Himlen fordrade tillbaka sitt lån, och den älskande modern, som icke tröttnade att vecka efter vecka, dag och natt, vaka vid deras sjukbäddar, hon måste nu med blödande hjerta lägga ned på den sista trånga hvilobädden sina fyra yngsta söner. Hennes sorg var lika rörande som undergifven. Inga utrop af förtviflan och sorg! Stilla undergifvenhet för Guds vilja, en ödmjuk förtröstan att skilsmessan icke skulle bli lång, och detta kristliga sinne, som tror och vet, att hvad Gud gör är bäst och oss nyttigast.

Ehrenstral målade en tafla, som föreställde henne, skådande uppåt till fyra mot skyn sväfvande englar. Derunder lästes orden:

»Ske Guds vilja!»

Konungens sorg var häftig och våldsam. Hon tröstade honom. Åter igen erfor han behaget af hennes milda, lufva qvinlighet, åter igen öppnade sig hans hjerta att förenas med hennes, i ett evigt förbund. Det hade alltid varit i sorgens och pröfningens stunder, dessa två varit nära att finna hvarandra; men åter igen stälde sig enkedrottningen emellan dem. Danmark hade fordrat, att hennes broder, hertigen af Holstein, skulle afsäga sig suveräniteten och begärt Sveriges medverkan härtill.

Hon påstod, att Ulrika var medveten derom.

Denna svarade, »att danska sändebudet en gång yttrat sig i ämnet, vidare visste hon intet.»

Men mera behöfdes ej för att Hedvig Eleonora skulle beskylla henne för att stämpla mot Holstein och Sverige. Hon varnade konungen för att någonsin sätta lit till en qvinna, som tillhörde det hatade danska kungahuset, och hvars bref voro uppfyllda af klagomål och angifvelser . . . Den tillgifvenhet, hon visade konungen, vore endast hycklad, och hennes barmhertighet ett medel att ställa sig in hos folket.

Men, tillade hon, stämplingarne mot min familj förlåter jag aldrig, och straffet derfor skall heller icke uteblifva.

Beskyllningarne voro lika ogrundade, som de kommit oväntadt, och Ulrika stod häpen och försagd utan ett ord till sitt försvar.

När Hedvig Eleonora uttömt hela sin vrede, skyndade hon bort, lemnande det öfriga åt konungen.

Han förebrådde Ulrika häftigt, att hon icke underrättat honom om danska sändebudets yttrande, och sade »att han aldrig skulle foga sig efter Danmarks inkräktningplaner. Det var ovärdigt en svensk drottning att icke i första rummet tillgodose medlemmarne af det kungahus hon tillhörde. Och han skulle visa, i hur hög grad han ogillade hennes tänkesätt.

Ulrika hade underkastat sig många förödmjukelser; hon fogade sig tåligt efter andras vilja. Frid och lugn var för henne lifvets högsta goda; men den direkta förolämpningen fördrog hon icke — när den kom, flydde hon undan sina vedersakare. Efter en kort besinning beslöt hon sig att flytta till Upsala. Der var hon skild från de politiska rörelser, som voro att förvänta, skild från svärmoderns tyranni och makens orättvisa.

Med stor högtidlighet blef hon emottagen. Den hyllning, som hembars drottningen, egnades lika mycket åt den enkla, okonstlade, men tänkande och upplysta qvinnan. Många af professorerna kände henne förut, de andra skyndade att få göra hennes bekantskap. För alla hade hon vänliga ord och lyssnade med nöje samt deltog gerna i deras samtal.

Hon sökte öfvervinna sin medfödda blyghet för att värdigt uppbära sin plats i lärdomsstaden, och hennes mottagningar lefde länge i tacksamt minne hos dem, som blefvo delaktiga deraf.

Men den sorg och smärta, hon sökte bekämpa, tärde på hennes svaga lifskrafter. Emellanåt erhöll hon bref från

konungen, men han yttrade ingen längtan efter henne. Han reste omkring i landet, som vanligt upptagen af otaliga göromål. Förmodligen hade han redan glömt sitt häftiga utbrott, ty han talade aldrig derom.

Enkedrottningen skref också och berättade att konungen kraftigt tillbakavisat Danmarks anspråk, samt lofvat att allt framgent skydda Holstein. Hon glädde sig åt att ega sin sons trofasta kärlek och visste nog, att intet i världen skulle beröfva henne den.

Till sin trogna Maria anförtrorde Ulrika sin smärta, till henne sade hon: »enkedrottningen är min äktenskapsdjefvul, hon drar ständigt konungens hjerta ifrån mig; nu börjar jag förstå, att döden först skall förena oss.»

Förgäfves sökte Maria föreställa henne, att konungen förr eller senare skulle få ögonen öppnade, och att han då med sin kärlek skulle godtgöra henne allt hvad hon lidit.

»Om så skedde», svarade Ulrika, »skulle lifvet synas mig så rikt och skönt, att jag en gång med saknad skulle skiljas härifrån; nu deremot tänker jag, att våra själars rätta förening skall ske först deruppe hos Gud, och jag längtar till den stunden och till den dagen.»

»Hela mitt lif har jag egnat åt min drottning», sade Maria, »måtte jag få gå hädan, när hon går!»

»Du trogna vän», hviskade Ulrika och lutade hufvudet mot hennes axel, »tänk dig hur lyckliga vi skola blifva tillsammans i Guds omedelbara närhet. Våra tankar skola ligga tydliga för alla som en uppslagen bok; ingen skall misskänna eller missförstå oss. Vi se omkring oss alla dem, som äro våra hjertan kära, och vi gå med dem framåt till allt större utveckling.»

»Du har redan hunnit den högsta», sade Maria.

»Nu talar du syndigt», invände Ulrika; »blir jag icke ofta häftig och ond? Jag känner, hur mycket som fattas mig, men jag tackar Gud för pröfningarna, de hafva renat och

bättrat mig; de ha framförallt dragit min själ från det jordiska och lärt mig, att det är på andra sidan grafven, som lifvets gåta löses.»

»Skall du hålla af mig der som här?» frågade Maria med qväfd röst och omfamnade Ulrika.

»Ännu mer, om det är möjligt», svarade denna. »Jag har många gånger tänkt, att deruppe blir du visst en hjälp för många, som icke sjelfva hitta den rätta vägen. Det har du varit för mig.»

»Nej, nej, Ulrika, det är tvärtom du som . . .»

»Ja, vi hafva hjälpt hvarandra! Det var för det ändamålet Gud lät oss komma tillsammans; men nu håller du af mig för mycket, och det är heller icke bra. Derfor kan det hända, att vi icke så länge få vara tillsamman.»

»Jag skall försöka att hålla af dig mindre.»

»Nej, gör det inte», sade Ulrika och lindade sina armar kring hennes hals. »Der ser du strax ett af mina fel. Jag kan icke lefva utan kärlek, och *din* har blifvit mig så nödvändig, att jag icke kan undvara den.»

»Men du tror ändå, att vi i himlen skola bli åtskilda?» hviskade Maria snyftande.

»För att hvar och en af oss skall vinna den utveckling, vi behöfva! Ja, det tror jag», sade Ulrika. »Den ena människan kan icke uppgå i den andra; hvar och en måste blifva något för sig. Men vi kunna träffas hvad stund vi vilja, och meddela hvarandra vårt arbete och glädjas åt hvarandras framgångar.»

»Men enkedrottningen?»

»Hon skall inse, att hon gjort mig stor orätt», sade Ulrika; »och jag skall med glädje öppna henne min famn och säga henne, att allt är förlåtet.»

»Men om hon ej vill det?»

»Kärleken till kungen skall tvinga henne dertill. Den renaste, ädlaste känslan i hennes själ skall utplåna alla fläc-

kar derur! Och det heter ju: den som felat af kärlek, henne varder mycket förlåtet.

»Skall jag också der kunna lära att förlåta henne, och honom som . . .»

»Käraste Maria, det måste du göra redan här! Det är sant, att de beröfvat dig livvets lycka, sådan du en gång tänkte dig den; men du har funnit en annan, bättre och ovanskeligare!»

»Det är sant, men älska dem kan jag inte.»

»Min Maria, det är det onda hos dem, du icke kan älska. Om de komme till dig ångerfulla, olyckliga, då är jag viss att du vore den första att öppna din famn för dem.»

»Tror du, att de skola komma?» frågade Maria efter en paus.

»Jag är viss på, att du och jag önska det lika mycket». genmälte den fromma drottningen. »Hvad vi älskat högst här i verlden, det följer oss till en annan verld, och vi kunna icke skilja oss derifrån, derföre att vi icke vilja det.»

»Men lycksaligheten eftersträfvast af alla.»

Den enas begrepp derom äro icke desamma som en annans. De goda äro lyckliga i hvarandras gemenskap, derför att de eftersträfva Guds ära och likars väl. De onda skulle icke trifvas ibland dem, derför söka de liktänkande, och der egennyttan och sjelfkärleken är driffjedern för allas handlingar, der uppstår ett helvete, skapadt af människans egna onda böjelser.

»Skall jag antaga en fortgång så väl af det onda som goda?»

»Ja, naturligtvis!»

»Men Ulrika, tycker du icke det är förskräckligt att tänka sig en evighet, något som fortgår i oändlighet och utan slut?»

»Nej icke när det är ett fortgående i arbete och utveckling; ett närmande till det högsta och största! När Gud

redan här på jorden förunnat oss så mycket godt, att om vi finge vara i ostördt åtnjutande deraf, vi säkert aldrig skulle längta härifrån; när det behöfves ålderdom, sorger och bekymmer för att draga våra tankar till honom, hur skön måste då icke den himmel vara, hur saligt det lif, som der väntar oss!»

»Ja, du har rätt, alltsammans beror på, att man riktigt tror på Honom!»

»Så är det Maria! Gud ske lof för min barnatro och barnabön:

Hvart min verld och lycka vänder,
Står allting uti Guds händer!»

»Ja, hvad du nu sagt mig, har du icke hemtat från de lärda herrarne i Upsala?»

»Deras samtal skänka mig både nöje och uppbyggelse, särdeles biskop Svedbergs; men det fins olika sätt att läsa och förklara bibeln; man kan göra det så, att den blir ett rättesnöre för våra handlingar, en näring för vår själs längtan, ett hopp och en förtröstan på det tillkommande.»

»Det är sant», sade Maria; »de finnas, som vilja se för att kunna tro.»

»Ja se med lekamliga ögon, för att tro på det högsta, det ovanskliga, på hvad intet öga sett och i ingen människas hjerta stiget är! De dårarne, hur de bedraga sig sjelfva.»

Så samtalade de med hvarandra. Hofpredikanten Carlberg läste ofta högt ur bibeln och förklarade innehållet; Ulrika fann mycken tröst i hans samtal, och i hennes eget hjerta befastades alltmera den tro, som blef hennes fasta ankargrund i lifvet.

Emellertid aftogo hennes krafter alltmera, och hon måste tidtals intaga sängen.

Drottningen ovetande skrefvo läkarne till konungen, att hon borde företaga en utländsk badresa. Hennes helsa var

hårt angripen, och hon behöfde så väl förströelse som ombyte af luft.

Blotta föreställningen om att en fara hotade Ulrika, gjorde Carl utom sig. Han anvisade genast betydliga summor, skref till konung Kristian om sin gemåls tillämnade besök och reste till Upsala för att påskynda afresan. Men Ulrika, som nog visste, hvori det onda bestod, svarade honom, »att var det Guds vilja, kunde hon bli frisk här hemma; men deremot bad hon att få använda de föreslagna respeningarna till hjälp för de brandskadade i Stockholm. En svår eldsvåda hade nyss härjat. Strax derefter skickade hon dem 5,000 R.

Konungens närvaro tycktes inverka välgörande på drottningen, och när han en vecka derefter lemnade henne, var hon betydligt bättre, ty hon var gladare, lyckligare!

Kort tid derefter kom också enkedrottningen på ett besök; hon var idel vänlighet och använde sin öfvertalningsförmåga att förmå Ulrika återvända till Stockholm.

Och hon behöfde endast säga att konungen önskade det, för att Ulrika genast skulle samtycka. Och hon gjorde det så mycket hellre, som hon verkligen kände sig bättre.

Vi återfinna henne nu i Stockholm, omgifven af sitt lilla hof.

Liewen, som i militära uppdrag varit utom lands en längre tid, hade återkommit och intagit sin plats som drottningens förste kammarherre.

Under sin bortovaro hade han underhållit en ganska trägen brevexling med Sigrid; han hade föreslagit henne, att de påföljande år skulle gifta sig, och förhållandet mellan dem tycktes således vara på bästa fot.

Konungens bref till Kristian V:te hade föranledt ett svar

och derefter ett närmande mellan de begge höga svågrarne, och enkedrottningen spårade genast en fara för hennes älskade Holstein.

Utan deltagande för den smärta, hon skulle förorsaka det ädlaste hjerta, tillgrep hon sitt vanliga medel, att stifta ondt mellan de begge kungliga makarna.

Mylonius blef förständigad att sätta sin gamla plan i verket. Att konungen kunde bli svartsjuk, visste man redan. Medlet var således både profvadt och godkänt.

Nu tillsändes konungen anonyma bref, hvori han uppmanades att gifva akt på hvad som föregick inom hans eget hof. Enkedrottningen gjorde kränkande anmärkningar mot Liewen, som Ulrika afvisade med att lifligt taga hans försvar. Konungen, som var närvarande dervid, skiftade derunder många gånger färg, men han beherskade sin vrede mot Ulrika, för att i stället låta den utbryta på Liewen. Han var icke allenast häftig, han blef orättvis emot honom.

Denne fördrog det med ett beundransvärdt tålomod, derföre att det alltid skedde utan vittnen; men en gång hade Sigrid från nästgränsande rum varit vittne dertill, och alldeles utom sig öfver den orättvisa, hon ansåg blifvit honom tillfogad, skyndade hon gråtande till drottningen att klaga deröfver.

Denna sade henne, »att det måste bero på ett misstag. Konungen kunde icke vara orättvis».

Men Sigrid trodde sig veta, att det icke var första gången, och hon bad och besvor Ulrika att fråga konungen om orsaken till hans vrede.

Hon lofvade, ehuru hon fruktade att väcka hans missnöje. Också gjorde hon det, nästan med en bön om ursäkt.

Om det nu var hennes förlägenhet, som retade honom till det yttersta, eller den länge qväfda ondskan, som gaf sig luft — vredens blixtar flammade i hans ögon, och han utfor i häftiga, stränga förebräelser både mot hennes tankar och

handlingar. »De voro nu för mycket kända, att längre kunna döljas», sade konungen.

»Hvad har jag gjort? För hvad anklagar man mig?» frågade Ulrika med detta underbara lugn, som i viktiga stunder aldrig svek henne.

Men Carl ville icke gifva skäl för sig. »Hennes samvete fick afge svaret», sade han, och häntydde på hvad enkedrottningen kunde berätta, om hon ville. . . . I hans klagan låg ett bedraget hjertans förtviflan. Han älskade, hade aldrig älskat någon annan än henne. Ju mer han kände, att hon var allt för honom, ju bittrare, outhärdligare var tanken, att hon svek honom.

När utbrottet var öfver, skyndade han bort, rädd att låta beveka sig af hennes ord och böner.

Ulrika tvekade icke länge om hvad hon borde göra. Hon satte sig ned och skref till konungens bikt-fader, öfverhofpredikanten Samuel Wirænius.

»Min käre Magister!»

Fråga på mina vägnar konungen, hvad fel han finner hos mig i mitt uppförande.

Jag vet väl, att hans majestät för sitt uppförande mot mig icke behöfver framlägga andra skäl, än att han är herre i sitt land och i sitt hus; men då må heller ingen undra på, om jag tror, att konungen och hans fru mor beslutat att i hänsyn till min person helt och hållet åsidosätta samvetets fordringar.

Om åter konungen kan uppgifva något af mig begånget fel, som berättigar honom att handtera mig på sätt, som nu sker, så hoppas jag få åtnjuta samma rättvisa, som konungen är skyldig att låta vederfaras en hvar bland detta lands innevånare. Jag fordrar nemligen, att hans majestät skall offentligen tillkännagifva, hvilka de förseelser äro, som jag låtit andra menniskor förleda mig till, enligt hvad konungen och hans fru moder klaga. Jag önskar att hela verlden skall

få kännedom om mitt uppförande och det från första dagen jag hit kom.

Eder tillgifna
Ulrika Eleonora».

Men när brevet var färdigskrifvet och afsändt, då gaf det beklända hjertat sig luft i en ström af tårar. Så fann henne Maria, och det blef nu vänskapens uppgift att lindra och mildra smärtan af det blödande såret. Till henne anförtrorde hon, hvad som händt, och det handlingssätt, hon rönt.

»Här drifves något hemligt spel», sade Maria. För en stund sedan såg jag doktor Mylonius gå från Sigrid Oxenstjernas rum, och när jag nyss träffade henne och frågade, hvad hon hade för gemenskap med honom, svarade hon, att han ryckt bindeln från hennes ögon, och att hon nu var viss på att hafva blifvit bedragen.

»Af hvem?» frågade Ulrika.

»Jag förmodar af Liewen», svarade Maria. Hon var så upprörd, att jag icke begärde någon närmare förklaring.

Ofrid öfverallt! . . . »Skall jag också behöfva taga hans försvar inför henne?» suckade Ulrika.

»Det är för deras skull, min hulda drottning fått lida allt detta», sade Maria, med en ovilja, som hon knappast kunde dölja.

Ulrika betraktade henne uppmärksamt, »Du är ond på dem, Maria», sade hon.

»Det kan jag icke förneka», svarade denna.

»Och orsaken? . . . Du är skyldig att säga mig den».

»Jag fruktar att såra drottningen».

»Nej min vän, det kan du inte! Men fins det en ny anledning till fruktan och oro, vill jag hellre veta den af dig, än af någon annan».

»Jag tror, att Sigrid är svartsjuk».

»Det har hon varit i många år. Hon har sjelf sagt mig det. Vet du på hvem?»

»Jag tror mig veta det.»

»Någon vid hofvet?»

»En mycket högt uppsatt person.»

Ulrika betraktade henne förvånad. Minnen och tankar uppstego; en svag rodnad färgade hennes kinder. »Väl icke på mig», sade hon.

»Jag fruktar det», svarade Maria.

»Det fins ingen anledning härtill. Öfverste Liewen har aldrig glömt den vördnad, han är mig skyldig.»

»Men han kan det oakadt egna ers majestät en beundran, som världen ger ett annat namn», genmälte Maria.

»Verlden? . . . Det skulle då vara flera, som veta det . . . kanske enkedrottningen, konungen?»

»Det är just medlet, hvarmed de aflägsna konungen», utropade Maria häftigt.

»Svartsjuka? Nej, nej, det är icke möjligt.»

»Men Sigrid har erkänt, att hon var svartsjuk på någon, som hon hvarken ville eller kunde nämna, och Liewen var mycket uppretad därför.»

»Stackars Sigrid», sade Ulrika. »Om jag haft en aning derom, skulle han aldrig en dag fått vistas här vid hofvet. Jag förstår enkedrottningens och konungens harm, om de trott, att jag vetat och fördragit något sådant.»

»Hvarföre har man då icke rent ut sagt det till ers majestät?»

»Ja, deri ligger det. Derföre bör jag heller ingenting säga, men handla vill jag och det genast.»

»Men försigtigt, ers majestät. Mylonius skall förtyda den renaste tanke och handling.»

Ryktet om det häftiga uppträdet mellan konungen och drottningen gick som en löpeld genom slottet; det kom också till Liewens öron, och han skyndade till Sigrid för att få närmare underrättelse derom.

»Konungen har förebrätt sin gemål, att hon föredragit

en annan mans kärlek», sade Sigrid med kufvad harm, i det hon forskande betraktade honom.

Liewen bleknade. »Hon har varit okunnig om den», sade han. »Men du Sigrid, har du förrådt hemligheten? Ingen annan visste den.»

»Jag har aldrig velat tänka derpå.. Jag har sökt att glömma.... O tillräkna mig det inte.. Jag är gränslöst, gränslöst olycklig...», utropade hon, vridande sina händer.

»Men drottningen! drottningen!» utropade Liewen. Hans tjänstbefattning öppnade alla dörrar, och han skyndade hastigt in till henne.

Ulrika var händelsevis allena. Lutad mot en soffa, gret hon tyst och stilla.

Liewen närmade sig ödmjukt och sjönk till hennes fötter. »Ers majestät», sade han, »låt mig med mitt lif försona, hvad jag brutit».

»Stig upp, Liewen», befalle hon. »Ni skall genast hos konungen anhålla om ert afsked, derefter resa för att ordna ert hem och åter komma hit så fort som möjligt för att af min hand emottaga er brud».

»Är det allt?» frågade han.

»Nej, det är inte allt», svarade hon. »Ni måste afge till mig ett heligt osvikligt löfte».

»Jag svär att obrottsligt hålla det».

»Var god mot Sigrid. Hon har för er skull fått lida mycket, blifvit hårdt frestad».

»Och dukat under därför!»

»Döm icke hårdt. Att tvifla på den, man älskar, är det bittraste i verlden. Hon har blifvit sin kärlek trogen, och det är hufvudsaken».

»Hon har förbittrat lifvet för den renaste, den ädlaste qvinna på jorden», genmälte Liewen med en rörelse, som han icke kunde dölja.

»Pröfningarna äro oss skickade från Gud», svarade Ulrika

med mildt allvar. »Jag har dessutom varit en — ehuru oskyldig — orsak till stor smärta för Sigrid. Af innersta hjerta förlåter jag, och huldrikt skall jag bli henne bevågen i allamina lefnadsdagar».

»Skall ers majestät också värdigas förlåta mig?»

»Jag har endast lärt känna er som en trogen och tillgifven tjenare och skall heller icke glömma, att jag har er att tacka för mitt lif. Om ni felat i edra tankar, har ni att aflägga räkenskap inför Gud; mig är ni ingenting skyldig».

»Jo, en tacksamhet, en vörnadsfull tillgifvenhet, som skall följa mig till livets yttersta gräns», sade Liewen, under det tårarna runno utför hans kinder och han ödmjukt föll på knä för drottningen. »Om det är ett brott att tillbedja det högsta och ädlaste på jorden, då erkänner jag mig skyldig, ty jag hvarken kan eller vill förneka att — —»

»Stig upp, öfverste Liewen», afbröt Ulrika med strängt allvar. »Hvad ni nu vill säga, anstår kanhända icke mig att höra, och jag vill rädda er ifrån att förolämpa drottningen. Gör Sigrid lycklig och ni kan vara förvissad om min vänskap». Hon räckte honom handen till afsked.

Han kysste den häftigt och skyndade bort.

Men Ulrika sjönk ned på sina knän och bad högt:

»O Gud, du som ser i mitt hjerta och läser alla mina tankar, du vet, hur okunnig jag varit om allt detta, och att jag aldrig gifvit någon anledning dertill. Men förlåt den felande och hjälp mig att godtgöra hvad han för min skull brutit. Om det är förenligt med din heliga vilja, låt mig redan här vinna min älskade makes och konungs kärlek och förtroende. Hjälp mig att bevisa alla dem, som äro mina fiender, att jag hvarken är falsk eller bedräglig och afundssjuk. Förlåt dem alla. De pröfningar, jag genom dem fått lida, hafva ländt till min förbättring, och därför beder jag till dig, käre Fader i himmelen: Välsigna och bevara dem alla».

När drottningen stigit upp från bönen, blef hon varse den bleka, förgråtna Sigrid, som stod tätt bakom henne.

Hon hade hört samtalet mellan Ulrika och Liewen, hon hade varit ett osedt vittne till den fromma bönen, hon kände sig i detta ögonblick så brottslig och djupt förintad, men också, att upprättelse endast kunde vinnas genom den förörrättade. När Ulrika vände sitt bleka ansigte emot henne, ville hon falla till hennes fötter, men drottningen tog henne i sin famn.

»Käraste Sigrid», sade hon.

»Förlåt! förlåt!» stammade den olyckliga.

»Är du icke mycket mer att beklaga än jag», inföll drottningen, »du som plågats af så bittra misstankar. Icke sant, du gör det ej mer».

»Aldrig, aldrig, får jag afge en fullt öppen bekännelse».

Ulrika tvekade ett ögonblick. »Tala», sade hon, »jag kan höra den, ty jag hyser icke agg till någon menniska.

Och Sigrid berättade, hur Mylonius väckt hennes svartsjuka, hur han underblåst den, hur han lockat henne att spionera och meddela honom, hvad som föregick inom det unga hofvet. Under loppet af sin berättelse tycktes Sigrid få allt mera klart för sig, att förföljelsen utgick från enkedrottningen. Hon sade det också och tillade, att hon genast ville underrätta konungen om alltsammans.

»Nej», sade Ulrika bestämdt, han får aldrig veta det. Det skulle endast förbittra hans lif, och när jag kanske snart går bort, hvem skulle han förtro sig till, om icke till sin mor? Men du, Sigrid, du skall i en framtid taga mitt försvar och säga, att jag icke var ovärdig goda och rättsinniga människors aktning».

»Min dyra, dyra drottning», hviskade den gråtande Sigrid; »det skall blifva min lefnads högsta glädje att tänka på och tala om er».

Från den dagen hade Ulrika ingen tillgifnare vän än den ångerfulla flickan. Ännu utförligare än till drottningen

ypade hon för Carlberg sanna förhållandet i dess minsta detaljer. Denne instämde deri, att konungen ingenting borde veta. »Skadan är redan skedd och kan icke botas», tillade han betydelsefullt.

Men kort derefter hade han ett samtal mellan fyra ögon med doktor Mylonius. Hvad som då sades, har aldrig blifvit känt, men följden blef, att enkedrottningen beviljade afsked åt sin hofpredikant, som derefter mycket hastigt återvände till sitt fädernesland Finland.

Vi återvända till Liewen, som genast anmälde sig till audiens hos kungen.

Han fick vänta så länge, att det synbarligen innebar en förödmjukelse. Minnet af alla dem, han redan fått lida, kom dertill, och blodet kokade i hans ådror. Han ville vara lugn, men han kände sig icke säker på sig sjelf, och utgången var honom likgiltig, allenast han kunde hämnas henne, som blifvit så grymt och orättvist förtalad.

När han äntligen fick komma in, stod Carl midt i rummet, allvarlig och mörk som ett åskmoln.

»Hvad vill du?» frågade han barskt.

»Anhålla om afsked från min befattning hos hennes majestät drottningen», sade han.

»Och desslikes ur rikets tjänst, förmodar jag», svarade Carl med stigande skärpa.

»Dertill vet jag ingen den ringaste anledning», genmälte Liewen, som blef lugn vid åsynen af konungens hetta.

»Men jag vet det!» utropade konungen.

»Då svensk lag bjuder, att ingen skall dömas ohördan, afvaktar jag kännedom om den förbrytelse, för hvilken jag anklagas», svarade Liewen.

Konungen gick honom närmare. »Det behöfs icke, efter som jag är anklagaren», sade han.

Men Liewen mötte oförfärad den skarpa blicken, då han svarade: »så mycket större skäl har jag att stå på min rätt».

»Den som förverkat mitt förtroende, kan icke vara i min tjänst», utropade Carl.

»Må man bevisa, att jag gjort det», svarade Liewen. »Jag fordrar att få veta namnet på min belackare, för att beslä honom med lögn».

Carl gick lifligt upp och ner i rummet, ett rof för de mest stridiga känslor. Med qväfd rörelse sade han, i det han stannade framför sin vedersakare: »öfverste Liewen, jag befaller er att begära ert afsked».

»Detta är utom tjänsten, ers majestät, och en skymf och en nesa. Jag vägrar att lyda utan förutgången laga ransakning och dom».

»Akta er, öfverste, det gäller lifvet!»

»Svenske soldaten är van att se döden i ögonen».

»Men icke att trotsa min vrede», stönade den uppretade konungen och lade handen på värjan.

»Det vore feghet att frukta en orättmätig vrede».

»Liewen, drif mig ej till det yttersta!» Det låg nästan en bön i de framhvästa orden.

Men Liewen var döf därför. »Rättvisa eller döden, ers majestät», sade han med orubbligt lugn.

»Näväl, ske dig som du vill!» och konungen slog upp dubbeldörrarna och skrek åt de utanför stående drabanterna, pekande på Liewen:

»Skjut ner den hunden!»

Liewen stod så lugn, att han icke ens skiftade färg. Konungen deremot flammade af vrede.

Häpna sågo drabanterna på hvarandra. En af dem hade händelsevis tillhört Liewens regemente, han gick några steg framom sina kamrater och föll på knä. Alla de andra följde hans exempel. »Nåd, ers majestät, nåd!» ropade de allesammans med sänkta gevär.

Konungen stirrade på dem. Han var likasom i en slags yrsel. Vid åsynen af Liewen ryckte han till. Under djup

tystnad gick han några slag fram och åter öfver golfvet, och stannade slutligen framför de knäböjande soldaterna.

»Stig upp, gossar, och tack skall ni ha», sade han med rörd stämma. Derefter vände han sig till Liewen, som stod lika lugn och orörlig som förut, men med nedslagen blick. Kungen tycktes kämpa en hård, men kort strid, derpå öppnade han armarna: »Förlåt mig, Liewen», ropade han ur sitt hjertas djup.

Undersåten emottog knäböjande sin konungs famntag under soldaternas jubelrop.

När de återigen befunno sig mellan fyra ögon, sade konungen: »du stannar naturligtvis kvar vid ditt regemente; så snart möjligt är, skall du erhålla befordran».

»Vågar jag framföra en anhållan, som för mig är af långt större vikt?» sade Liewen.

»Tala, hvad önskar du?»

»Ers majestäts bifall till min snara förening med Sigrid Oxenstjerna; jag hoppas redan om en månad kunna hemföra min brud».

»Jag tycker mig hafva hört, att det först skulle ske om ett år», sade Carl misstroget.

»Så var också min afsigt», genmälte den oförfärade Liewen; »men afunden, som icke skonar det heligaste, har begagnat sig af min vördnadsfulla, ödmjuka beundran, för att kasta skugga på en person, som står lika högt öfver dem som öfver mig. Kunde jag med blod utplåna denna skugga, gäfve jag både mitt och deras lif därför. Nu tror jag mig tjena henne bäst genom att för alltid aflägsna mig, bedjande till Gud, att, när hennes vänner försvinna, icke fiendernas onda anslag må ega framgång».

Konungen lade hufvudet i sina händer och gret som ett barn.

»Alltifrån den stund hon besteg Sveriges jord, till den som är», sade han, »hafva tvifvel och misstankar blifvit ut-

sådda i min själ. Jag ville så gerna tro och älska henne, men det folk, hon tillhör, de åsigter, i hvilka hon blifvit uppfödd . . . »

»Hon älskar ers majestät», sade Liewen med denna öfvertygelses värma, som för sanningens skull offerar sjelfkärlekens illusioner».

»Hur vet du det?» frågade Carl med en genomträngande blick.

»Fråga hvar och en som lefvat i hennes närhet, och de skola säga detsamma», utbröt Liewen. »Jag vet ock, att konungens likgiltighet tårt på hennes kropps- och själskrafter. Kärlek är den enda lifsluft, hvori hon kan lefva. Mätte ers majestät länge få behålla sin, af land och folk tillbedda drottning!»

Carl hade sprungit upp . . . Dö?.. Ulrika skulle dö ifrån honom. . . Det hade han aldrig tänkt på. Han räckte Liewen handen.

»Besluta öfver dina egna åligganden som du vill», sade han; »jag samtycker till allt».

Liewen bugade sig och gick.

Men konungen skyndade sig till sin gemål och, likasom han genast skulle komma till insigt om att faran stod för dörren, möttes han af underrättelsen om att drottningen nödgats intaga sängen. Han märkte nu, hvad han icke förr gifvit akt på, att oro och ängslan afspeglades på allas anleten, och han påminste sig Liewens ord, att hon var älskad af land och folk.

Han lät kalla Maria Lillie och frågade henne, om hon trodde att drottningen ville taga emot honom.

»Läkaren har förbjudit alla sinnesrörelser», svarade hon, »och jag fruktar, att glädjen öfver ers majestäts besök skulle öfverstiga drottningens krafter».

»Jag måste då afstå derifrån i dag», sade konungen med

synbar ansträngning, »men förbered henne på, att i morgon måste jag se henne».

Och den starke, oböjlige mannen skyndade in i sitt rum för att med böjda knän anropa all god gåfvas gifvare, om dens lif och helsa, som nu blifvit honom dyrbare än lifvet.

När han påföljande dag kom in till drottningen, fann han vid hennes säng sin son och dotter, begge lika förtviflade öfver modrens sjukdom.

Men vid åsynen af konungen flög ett saligt småleende öfver Ulrikas bleka drag; hon räckte begge armarna emot honom och han slöt henne i sin famn så som aldrig förr.

»Kan du förlåta mig?» hviskade han.

»Tala icke derom», sade hon. »Säg mig endast, att du nu tror på mig».

»Jag tror och jag älskar dig af hela min själ. Men kan du också älska mig?»

»Har du någonsin tviflat derpå?» frågade hon.

»Jag förtjenar icke en sådan engels kärlek!»

»Det är besynnerligt,» sade Ulrika, »att det alltid är vid sjukbädden vi finna hvarandra. Nu hoppas och tror jag att få behålla dig så länge jag lefver».

»Ingenting i verlden skall mera skilja oss ifrån hvarandra. Der du är, der vill jag vara», genmälte konungen med rörd stämma.

»Aldrig har jag känt mig så lycklig som nu», sade Ulrika till sin gemål. Med min hand i din, våra barn här bredvid oss, med tanken på de små älskade hädangångna — detta måste vara himmelens förgård. Nu vet jag blott ett, som är högre, och det är att få komma dit in».

»Längtar du ifrån mig?»

»Nej, jag vill blott som Gud vill; nu tror jag, att du skall längta efter mig».

»Min längtan skall icke bli långvarig hoppas jag», sade han.

Vid underrättelsen om Ulrikas sjukdom skyndade enkedrottningen att göra henne ett besök. Icke ett ord yttrades om de forna olyckliga misshälligheterna; svärmodern kände måhända ett stygn i sitt hjerta, och sonhustrun var idel vänlighet. Men när den redlige Carlberg besökte henne, sade hon honom, att nu var ingen mera ond på henne, nu hade hon försonat sig med hela världen; målet var hunnet, striden utkämpad.

»Ett sådant lif», sade han, »bevisar sanningen af att intet finns, som icke vinnas af kärleken som lider»,

På ingen sannades detta så som på Sigrid. Likasom genom ett trollslag blef hon en annan människa. Sedan hon yppat den hemlighet, som frätte henne, sedan hon insett sina egna orättvisa misstankar, och drottningen stod framför henne i det klaraste ljus, öppnade sig hennes själ icke allenast för ångern utan också för en glädje och tacksamhet, som hon aldrig förr erfarit. Hon blef ödmjuk, hon blef deltagande och kärleksfull för andra, hon blef sådan hon var i sin första ungdom, innan tvifvel och misstro förgiftat hennes själ.

Hon slöt sig till Maria Lillie; med henne vakade hon mången natt vid drottningens säng, med henne delade hon omsorgerna för den älskade furstinnan.

Det såg ett ögonblick ut, som om de gemensamma bönerna hade blifvit hörda. Ulrika blef bättre, och hennes önskan att få komma ut till sitt älskade Karlberg kunde tillfredsställas.

Vid konungens arm företog hon små korta promenader i parken. Han var nu den ifrigaste att uppfylla alla hennes önskningar. Stenen var vältad från hans bröst, och ur detta förut slutna hjerta frambröt en kärlek och en fruktan att förlora henne, långt häftigare än man kunnat vänta af den starke, hårde mannen. Hennes tålmod, hennes allt uppoffrande ömhet och kärlek hade äntligen ryckt bindeln från hans ögon, och nu fick Ulrika Eleonora njuta den ljufva, den

efterlängtade, men hittills saknade lyckan att se sig älskad af sin make och sina barns fader. Glädjen häröfver uttalade sig i hennes strålände blickar och tacksamma ord. Känslan af den högsta jordiska sällhet återgaf henne för några dagar helsa och styrka. Och alltid lika omtänksam för andra, begagnade hon sig af konungens rörda sinnesstämning för att förnya sina fordom tillbakavisade böner om mildhet och skon-samhet mot dem, som lidit af reduktionen.

Karl lofvade att, så vidt han förmådde, göra henne till viljes. »Men», sade han, »ditt fromma hjerta till tröst vill jag säga dig, att reduktionen icke är tillkommen för att straffa dem, som orättmätigt tillegnat sig statens egendom, ej heller af mitt begär att samla gods och guld — ingen konung skall gå fattigare i grafven än jag. De återtagna medlen afse framförallt att bringa styrka och ordning i förvaltningen och upprätthålla rikets sjelfständighet.

»Jag visste att Sveriges ära och lycka var din högsta, din enda sträfvan», svarade Ulrika; »derför blef du min hjelte. Knappt sexton år, tänkte jag på och drömde om dig. Jag bad Gud förlåta mig, att jag bönföll om seger för dig, som stred mot mitt fosterland; men du var så ung — endast sjutton år — du stod så ensam, omgifven af de största farligheter. Man hade sagt mig, att du icke trodde och icke förtröstade på någon annan än Gud. Hos honom möttes våra böner ofta. När du friade till mig, hur glad och lycklig kände jag mig icke! Jag tänkte på, huru vi dagligen skulle bedja tillsammans . . .»

»Det hafva vi icke gjort», sade Carl med smärta.

»Nej, icke hittills; men den tid, som återstår, skola vi göra det. Vill du icke det? Det tårdränkta ansigte, han vände mot henne, tryckningen af hans hand, svarade bättre än ord, och hon fortfor: »så blef vår förlofning uppslagen; man ville, att jag skulle ge min hand åt en annan; det var ju omöjligt, när mitt hjerta tillhörde dig. Så sades det, att

du knutit en annan förbindelse; men jag visste, att det ej kunde vara så, ty hvad Gud förenat, kunna icke menniskor åtskilja».

»Så vidt jag förmådde, sökte jag hjälpa alla svenska fångar . . . mitt hjerta drogs till dem; jag kände, att vi tillhörde hvarandra. Så kom åter bud, och äntligen jag fick bli din hustru. Visst följde mången mörk och sorgsen dag; men solen bröt sig ofta väg genom molnen — och nu strålar den i all sin klarhet, nu viker allt mörker, all sorg, nu är jag öfversvinneligt lycklig, ty Jesus är mitt lif och döden är min vinning».

Och hon slog armarna kring sin makes hals och kysste honom med den innerligaste kärlek och bad honom icke sörja, när hon gick bort.

Med feberaktig oro påskyndade hon föreningen mellan Liewen och Sigrid. Deras bröllop firades i all enkelhet på Karlberg. Ulrika öfvervar vigseln, men när de derefter togo afsked af henne, kände begge, att de hade sett drottningen för sista gången.

Det var som om hon derefter afslutat sitt arbete och nu mera endast tillhört sin make, sina barn och sin väninna. Maria var uttröttlig i sina omsorger för den sjuka, men derunder bleknade hon allt mer. Det var som om ju mera hon slöt sig till drottningen de jordiska banden brustit äfven för henne. De sågo på hvarandra, de tryckte hvarandras händer, med den lugna vissheten, att deras skilsmessa icke skulle bli lång.

Carl deremot smälte i tårar; man såg honom dagligen och stundligen ängsligt och personligen deltaga i all den vård och skötsel, som drottningen behöfde.

Enkedrottningen kom ofta på besök, men hon dröjde al-

drig länge i sjukrummet. Åsynen af den tåliga Ulrika, som endast hade vänliga ord till sin svärmoder och aldrig häntydde på de fordna misshälligheterna, oroade kanhända hennes samvete, ty hon var derefter alltid mycket upprörd.

De kungliga barnen voro föremål för Ulrikas ömmaste omtanke. Likasom de förut ständigt varit tillsammans med henne, sökte hon nu särskildt hos hvar och en återkalla och fästa minnet af sina förmaningar och lärdomar. Isynnerhet förehöll hon prins Carl de dyra pligter, till hvilkas uppfyllande han var kallad.

Den unge prinsen, som tillbad sin mor, lofvade att i allt efterkomma hennes vilja och gråtande försäkrade han, att han aldrig skulle glömma henne.

Ryktet om hennes sjukdom var en sorgepost för hela landet. Hur många hade icke hon hulptit. Ingen hade gått otröstad ifrån henne. Till alla hade hon haft vänliga och deltagande ord. Också hördes öfverallt jemmer och klagan; när man i kyrkorna bad för den sjuka drottningen, var rörelsen så allmän, tårarna och snyftningarna så högljudda, att prestens ord knappt kunde förnimmas.

Dagligen vallfärdade stora skaror till Karlberg. Hvar och en ville sjelf på stället underrätta sig om drottningens helsotillstånd, och underrättelserna blefvo mera hopplösa för hvarje timma; man beredde sig på att allt snart skulle vara slut.

Så sjuk hon var, ville hon icke i sitt enskilda rum, utan i templet emottaga nattvarden. Hon bars fram till altaret i slottskyrkan på Karlberg, och sällan har väl den högtidliga akten bevitnats af en andäktigare församling, aldrig hafva mera brinnande böner för make och barn, för föräldrar och vänner, uppstigit till Allfadrens tron, än de, som nu höjdes för Ulrika Eleonora.

När hon nu blifvit återförd till sitt rum och nedlagd på bädden, då vände hon det glädjestrålände anletet mot kon-

ungen och förnyade sina böner om skonsamhet och deltagande för alla lidande. Den sörjande maken lofvade allt, hvad hon ville. Derefter låg drottningen tyst och stilla utan att mera yttra en jordisk tanke eller önskan. Kl. 5 på eftermiddagen den 26:te Juli 1693 började dödsarbetet, och kl. 8 hade hon upphört att lefva.

Det berättas från den tiden, att aldrig någon kunglig person blifvit så sörjd. Det var en allmän gråt och jemma i hela landet.

Ingens sorg var dock att likna vid konungens. I samma ögonblick drottningen dog, svimmade han, och när han sedan lemnade Karlberg, utbrast han gråtande: »Här lemnar jag mitt halfva hjerta».

Vi återkomsten till Stockholm insjuknade han häftigt och måste i flera dagar förblifva sängliggande. När han åter kom upp, skyndade han till drottningens rum, han ville vara der hon vistats, han trodde, att hon der var honom närmare än annorstädes.

Tre månader derefter, vid ett företräde, som danska sändebudet hade, störtade tårarna öfver konungens kinder, när den afidna drottningen nämndes. Hans rörelse var så häftig, att sändebudet, likasom han sjelf, flera gånger måste afbryta sitt tal. Hastigt vände Carl sig åt fönstret, dolde ansigtet i näsduken och i båda händerna samt gaf fritt lopp åt sina tårar och sin smärta.

För en sådan sorg viker all etikett, och sändebudet drog sig tyst och utan afsked ur rummet.

Konungen tyckte sig icke med nog stora uppoffringar kunna hedra den bortgångnas minne.

Ulrika hade begärt en så enkel och föga kostsam begraf-

ning som möjligt; men att i stället en större summa skulle utdelas åt de fattiga.

Hennes likbegängelse blef dock ytterst praktfull. Ständerna blefvo bjudna till begrafningen och en derpå följande ståtlig måltid. Efter dess slut fick hvar och en af bönderna taga hem med sig fyra R sockerverk, en kanna vin, jemte de kristallflaskor hvori det förvarades, samt dertill åtta kannor öl.

För sjelfva förrättningen erhöll erkebiskopen 300, och biskop Spegel 150 dukater och dessutom gafs åt hvardera en silverbägare af 200 lod. Kostnaden uppgafs stiga till 103,411 daler silfver.

Lika stor summa skänkte han till de fattiga, såsom ett bevis på drottningens välgörenhet och sin egen bittra sorg. Än märkligare var, att han icke af ständerna begärde någon begrafningshjälp, ehuru sådant var allmän plägsed.

Vi gå nu något tillbaka för att avsluta berättelsen om Maria Lillie. Hon insjuknade häftigt och måste stanna i Stockholm, medan drottningen låg kvar i likrummet på Karlberg. Utanför detsamma var förordnad en gardesofficer med några soldater att hålla vakt.

Marias sjukdom bestod i ett ständigt aftynande. Alla läkarekonstens bemödanden voro fåfånga; känslolös för allt, som föregick omkring henne, tycktes hennes själ redan lefva i andra rymder, ehuru den ännu dröjde kvar i den svaga kroppshyddan.

En natt, då man som vanligt höll vakt utanför likrummet, hörde officeren en vagn stanna.

När han sprang ner på gården, stod der en af hofvets sorgvagnar, dragen af sex hästar och åtföljd af betjenter med facklor. Till sin stora förvåning såg han öfverhofmästarin-

nan Maria Lillie stiga ur. Kaptenen följde henne till likrummet, men stannade själf utanföre.

Förvånad öfver att hon dröjde så länge derinne, såg han genom nyckelhålet. och till sin häpnad trodde han sig se, att drottningen uppstigit ur kistan och stod samtalande med sin trogna vän. Förskräckelsen blef än större, då vagnen och hela synen i ett ögonblick var försvunnen. Påföljande morgon berättade officeren alltsammans för konungen, som ålade honom den strängaste tystnad.

Så lydte den berättelse, som gick från mun till mun. Om den endast var framkallad af folkets kärlek, som med ett mystiskt skimmer älskade att omge den allmänt saknade drottningen, eller om det verkligen finnes mycket mellan himmel och jord, som vi icke kunna förklara, hvem vet det? Nog af, när Maria Lillie dog två dagar derefter, när vid den första sorgringningen efter Ulrika Eleonora, kläppen sprang i den största af Storkyrkans klockor, då såg folktron ett järtecken deri. Man inbillade sig, att öfvernaturliga krafter kommo i rörelse, när en himmelens engel, som gästade jorden, återvände till sitt rätta hem.

Den tiden trodde man på en ständig vexelverkan mellan himmel och jord. Döden osynliggjorde, men den åtskilde icke. Så länge de varelser dvaldes på jorden, hvilka den hädangångna älskat, och af hvilka hon var älskad, så länge sväf-vade den frigjorda anden skyddande öfver dem.

Och folket visste, att den fromma drottningen älskat dem, och undret var ett tecken, att hon bad för dem vid Allfadrens tron.

Vi tro oss icke bättre kunna avsluta denna berättelse än genom att i det närmaste låna And. Fryxells ord:

Det tycktes, som om konungen velat sammansmälta sin egen sorg med folkets och sin egen bild med den saknade drottningen genom att söka utplåna hvarje spår, som kunde påminna om den söndring som egt rum mellan de kungliga

makarna. Han ville, att hvar gång svenskarne under välsig-
nelser erinrade sig den milda Ulrika Eleonora, skulle de också
med deltagande tänka på hennes sörjande gemål. Han ville,
att de skulle älska honom, också för hans kärlek till den af
alla älskade drottningen.

Få förenade konunga- och drottningaminnen hafva varit
för svenska folket kärare, än Carl XI:tes och Ulrika Eleonoras.
Den senares mildhet och välgärningar, den förres allvar, kraft
och ordningssinne; bådas enkla och rena seder samt gudsfruk-
tan; alla dessa egenskaper hafva i svenskarne hjertan djupt
inpräglat dessa kungliga bilder och tillika gjort dem till vör-
dade förebilder af en allvarlig och kraftfull husfader, af en
from och gudfruktig husmoder.

Så hafva de fortlefvat i folkets minnen, och så besjungas
de ännu i den allmänt kända och älskade folkvisan, der det
om detta konungapar heter:

Gransämja, hemfrid och styr på sitt hus
höll han som en karl.
Frun som han fick var ett dygdenes ljus,
en fröken så rar;
Så from och gudfruktig,
så sedig och tuktig,
i hushållet dugtig,
att af detta par
är åminnelse kvar
all verldenes dar.

SLUT.

— x —

SVENSKA HISTORISKA BERICHTER

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

1791. In Stockholm: Printed by the Royal Academy of Sciences, under the direction of the Royal Librarian, Carl Gustaf Wahlenberg.

På OSCAR L. LAMMS förlag har förut utkommit

SVENSKA HISTORISKA BERÄTTELSE

af F . . t.

I häftet innehållande: **Smedsonen från Örebro.** 1 kr. 50 öre.
II » » **Gustaf II Adolfs ungdom.** 1 kr.

Såsom prof å de många fördelaktiga vitsorden om dessa berättelser anföras följande:

— — Författaren besitter förmågan att sammantvinna den historiska verklighetens enkla tråd med romantikens mera lockande, på ett sätt som gör att läsaren genast från början fångas och bringas att med stigande intresse följa utvecklingen af händelsernas gång i de tilltalande berättelserna. (*Åbo Und.*)

— — Med historisk trohet har förf:n ganska skickligt virkat romanväfnaden — — och genom det hela andas en varm fosterländsk stämning. (*Göteb. P:n.*)

— — Detta nya arbete i fäderneslandets historiska minnen tilltalar mycket, såväl för innehållet som ock för formen — — och rekommenderas till hvar och en. (*O.-P.*)

— — Författaren berättar med talang, hans stil är behaglig och det valda ämnet är i hög grad tilltalande — han lägger i dagen en klar blick för det lärorika och vackra i våra historiska minnen. (*Nya Sk. P:n.*)

— — Detta arbete förordas åt hvarje svensk läsare — i klara drag, stundom med dramatisk kraft och liflighet upp-
rullar förf:n tafnor och framställer personligheterna. (*G. A.*)

— — Dessa berättelser vittna om ett varmt sinne för vårt fosterlands stora minnen, för våra faders strider och segrar, på samma gång framställningen förräder en icke obetydlig för-
måga i händelsernas gruppering och en fantasi som med lätt-
het sätter sig in i förflutna tidens förhållanden och tänkesätt. (*Jönk. T.*)

— — Den rena och fosterländska anda som genomgår berättelserna samt det lifliga och friska framställningssättet göra boken förtjent af att förordas. (*K. T.*)

— — Den raska karaktärsteckningen, handlingens drama-
tiska lif och den varma fosterlandskärlek som inspirerat förfat-
taren, äro egenskaper som säkert skall göra arbetet omtyckt. (*G. A.*)